

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Emma Salonen

Jotta yhteinen päämäärä pysyisi kirkaana kaikille: uudet nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt työpajatoiminnassa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Toimintaterapeutti YAMK

Kuntoutuksen ylempi tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

13.1.2021

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Emma Salonen Jotta yhteinen päämäärä pysyisi kirkkaana kaikille: uudet nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt työpajatoiminnassa 62 sivua + 10 liitettä 13.1.2021
Tutkinto	Toimintaterapeutti YAMK
Tutkinto-ohjelma	Kuntoutuksen tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t)	Yliopettaja Pekka Paalasmaa Lehtori Nea Vänskä
<p>Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena oli kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi. Kehittämistyössä jatko-kehitettiin vuonna 2018 kehitettyjä sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Kehittämistyön toimintaympäristönä toimi Omnian nuorten työpajat.</p> <p>Tutkimuksellinen kehittämistyö noudatti toimintatutkimuksen logiikkaa. Kehittämistehtävinä oli kuvata, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin nuorten näkökulmasta ja ammattilaisten näkökulmasta sekä kuvata tarvittavia muutoksia ohjauskäytäntöihin nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi. Aineistonkeruu toteutui laadullisin menetelmin kahdessa eri vaiheessa työpajan neljän asiakkaan ja neljän ammattilaisen yksilöllisinä teemahaastatteluina sekä etäyhteiskehittelytilaisuutena, johon osallistui viisi työpajan asiakasta, kuusi ammattilaista ja johtotason henkilö. Aineistot analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.</p> <p>Tuloksista ilmenee, että nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikuttaa nuoren yksilöllinen kokemus ja toiminta, ohjaajan ohjaustapa ja vuorovaikutus, ammattilaisen toimintatavat sekä toiminnan ja ympäristön rakenteet. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavat muutokset ovat tavoitteellisen ja yksilöllisen työskentelyn vahvistaminen, rakenteiden tarkastelu ja yhdenmukaisen ohjauksen tukeminen, nuorten yhdessä toimimisen tapojen lisääminen sekä valmennussuunnitelman kehittäminen.</p> <p>Kehittämistyön tuotoksena syntyi kuvaus uusista nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviistä ohjauskäytännöistä työpajatoiminnassa. Uudet nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt toteutuvat nuoren ja ammattilaisten välisessä yhteistyössä.</p> <p>Tutkimuksellinen kehittämistyö valottaa nuorten kokemuksia sosiaalista vahvistuvista edistävästä ohjauksesta työpajatoiminnassa uudella tavalla. Työn tulokset luovat uutta ymmärrystä nuoren ja ohjaajien väliseen toimintaan sekä nuoren omaan rooliin tämän sosiaalisen vahvistumisen edistymisessä.</p> <p>Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset nivovat nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistämisen entistäkin tiiviimmin osaksi kuntoutuksen muuttuvaa kenttää. Kuntoutuksen kytkeytyminen nuorten osallisuuden ja työelämävalmiuksien lisääntymiseen vahvistaa työpajatoiminnan merkitystä osana nuorten monialaisia palveluja.</p>	
Avainsanat	työpajatoiminta, nuoret, sosiaalinen vahvistuminen, ohjaus

Author(s) Title	Emma Salonen Towards a Common Goal: New Coaching Practices to Enhance Social Empowerment at Workshops for Young Adults
Number of Pages Date	62 pages + 10 appendices 13.1.2021
Degree	Master of Health Care
Degree Programme	Rehabilitation
Instructor(s)	Pekka Paalasmaa, Principal Lecturer Nea Vänskä, Senior Lecturer
<p>The purpose of this study was to develop coaching practices in order to enhance social empowerment of young adults. The research-based development work followed the logic of action research. The youth workshops of Omnia, Joint Authority of Education in the Espoo Region, served as the environment for the development work.</p> <p>The data was collected in two phases using qualitative research methods. In the first phase, the data was collected in individual theme-centered interviews with four youth workshop clients and four professionals. In the second phase, the data was collected in a virtual co-creation session with youth workshop clients, professionals and a participant from the executive level. The data was analysed using qualitative content analysis.</p> <p>According to this study, the factors influencing coaching practices to enhance social empowerment of young adults are the individual acts and experiences of the youth, the ways of coaching and interaction of the coach, the ways of acting of the professional and environmental structures. The coaching practices should be modified by reinforcing goal-oriented and individual coaching, examining structures and supporting equal coaching, increasing youths' ways of working together and developing the coaching plan.</p> <p>This study clarifies young people's experiences of coaching practices in youth workshops. The broad results of the work create a new understanding of the work between the youth and the coaches, as well of the young person's own role in the progress of their own social empowerment.</p> <p>The results of this research-based development work integrate the promotion of enhancing reinforcement of young people even more closely into the changing field of rehabilitation. The integration of rehabilitation into increasing youth inclusion and working life skills reinforces the importance of youth workshops as part of multidisciplinary services for young people.</p>	
Keywords	youth, social empowerment, youth workshop, coaching

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Syrjäytymisestä kohti sosiaalista vahvistumista	3
2.1	Syrjäytymisen ongelmalähtöinen käsite	3
2.2	Sosiaalinen vahvistaminen ja vahvistuminen käsitteinä ja ilmiöinä	4
2.3	Sosiaalisen vahvistumisen osa-alueet	6
3	Sosiaalista vahvistumista edistävä ohjaus työpajatoiminnassa	8
3.1	Nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt	8
3.2	Sosiaalisen vahvistumisen edistämisen osaaminen	9
3.3	Sosiaalisen vahvistumisen edistäminen työpajatoiminnassa tämän tutkimuksellisen kehittämistyön kontekstissa	10
4	Toimintaympäristönä Omnian nuorten työpajat	11
5	Tutkimuksellisen kehittämistyön tavoite ja tarkoitus, kehittämistehtävät ja tuotos	13
6	Menetelmälliset ratkaisut	13
6.1	Tutkimuksellinen lähestymistapa	14
6.2	Tiedontuottajien valinta	15
6.3	Aineiston kerääminen	17
6.4	Aineiston analysointi	19
6.5	Tutkimuksellisen kehittämistyön eteneminen	21
7	Tulokset	22
7.1	Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikuttavat tekijät nuorten ja ammattilaisten näkökulmista	22
7.2	Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavat muutokset	33
8	Kuvaus uusista nuoren sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä työpajatoiminnassa	36
9	Pohdinta	38
9.1	Tulosten tarkastelu	38
9.2	Kehittämistyön etenemisen ja menetelmällisten ratkaisujen arviointi	45
9.3	Hyvä tieteellinen käytäntö, tietosuojat ja eettiset kysymykset	50
9.4	Tutkimuksellisen kehittämistyön hyödynnettävyys ja jatkokehittäminen	51

Liitteet

- Liite 1. Tiedote tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajan asiakkaille
- Liite 2. Mainokset tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajan asiakkaille
- Liite 3. Tiedote tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajaohjaajille ja ohjauspalveluiden työntekijöille
- Liite 4. Mainos tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajaohjaajille ja ohjauspalveluiden työntekijöille
- Liite 5. Tiedote tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajan palvelupäälliköille ja palvelujohtajalle
- Liite 6. Teemahaastattelun runko
- Liite 7. Kuvio 4. Nuoren sosiaalisen vahvistumisen edistyminen työpajatoiminnassa
- Liite 8. Esimerkki aineistosta
- Liite 9. Näyte aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä
- Liite 10. Suostumus tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistumisesta

1 Johdanto

Syrjäytyminen aiheuttaa inhimillistä hyvinvointivajetta ja kärsimystä (Hilli & Ståhl & Merikukka & Hirvikari 2017: 663). Vuonna 2017 köyhyys- tai syrjäytymisriskissä oli Suomessa yhteensä 890 000 henkilöä (Tilastokeskus 2019). Syrjäytymistä ja yhteiskunnallista eriarvoistumista vähentämään pyrkivän Me-säätiön mukaan vuonna 2018 Suomessa oli 65 941 syrjäytynyttä nuorta (Me-säätiö 2018a, Me-säätiö 2018b). Yksilöille koituvan haitan lisäksi syrjäytyminen aiheuttaa myös merkittäviä yhteiskunnallisia kustannuksia (Hilli ym. 2017: 675). Huono-osaisuus on monesti ylisukupolvista, mikä korostaa ehkäisevien ja hyvinvointia tukevien palvelujen merkitystä syrjäytymisen ehkäisemisessä (Paananen & Ristikari & Merikukka & Rämö & Gissler 2012: 43).

Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisy on ajankohtaista niin Euroopan kuin Suomenkin tasolla. Se on yksi Euroopan unionin sosiaalipoliittisista erityistavoitteista, ja pääministeri Sanna Marinin hallituksen Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman pääteemana on nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. (Euroopan parlamentti 2019; Hallitusohjelma 2019: 173). Hallitusohjelmassa nähdäänkin työpajatoiminnan merkitys paitsi nuorten työllisyyden tukemisessa, myös osana nuorten syrjäytymisen vähentämisen keinovalikoimaa (Hallitusohjelma 2019: 173, 175). Työpajatoiminta sijoittuu koulutus-, nuoriso-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikan rajapinnoille (Hämäläinen & Palo 2014: 14).

Nuorten työpajatoiminta on tarkoitettu nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä ilman toisen asteen koulutusta tai ajautua työmarkkinoiden ulkopuolelle (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2020: 11). Sen tehtävänä on tukea nuorta pääsemään koulutukseen, saattamaan koulutuksensa loppuun, päästä avoimille työmarkkinoille ja ohjata nuorta tämän tarvitsemaansa palveluun (Nuorisolaki 1285/2016 § 13.) Vuosina 2013–2016 nuorten työpajatoimintaan osallistuvilla nuorilla noin 60 prosentilla ei ollut toisen asteen tutkintoa. Valtakunnallisesti nuorten työpajatoiminnassa yleisimpiä toimenpiteitä ovat työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta. (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2020: 11, 20.)

Nuorille suunnattujen palveluiden kentällä – esimerkiksi TE-palveluihin verrattuna – työpajatoimintaa määrittelee kuntoutusorientoituneisuus, nuorisokeskeisyys ja joustavuus (Aaltonen 2017: 55). Työpajatoiminnan kuntoutuksellisuuden keskiössä on arjenhallinta,

toiminta- ja työkyky, ja se näyttäytyy työpajatoiminnassa myös työpajajakson suunnitelmallisuutena ja yksilöllisyytenä (Ahonen-Walker & Kapanen & Pietikäinen 2017: 12–13; Hämäläinen & Palo 2014: 12, 29–30). Samalla TE-toimiston järjestämä työkokeilu ja kuntouttava työtoiminta ovat niin sanotusti velvoittavia toimenpiteitä, joista kieltäytyminen ja jonka keskeyttäminen ilman pätevää syytä voivat johtaa nuoren työmarkkinatuen karenssiaikaan (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a).

Työpajatoiminnan luonne on historian saatossa muuttunut aiemmasta koulutukseen ja työelämään ohjaavasta toiminnasta myös kohti sosiaalista vahvistamista, yksilöllistä tukea ja arjenhallintataitojen kartuttamista. Työpajoille ohjautuu nykyisin nuoria, joiden arki ja elämä hyötyvät yhä korostuneemmin kokonaisvaltaisesta ja monialaisesta tuesta. Tämä muutos asettaa uusia vaatimuksia työpajojen valmentajien ja ohjaajien osaamiselle, jota myös Nuorisolaki (1285/2016) edellyttää työpajoilta. (Opetusministeriö 2004: 9–10; Nuorisolaki 1285/2016 § 13.)

Työpajatoiminnan keskeinen periaate on nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen (Tanskanen & Danielsbacka 2007: 522). Syrjäytymisen monitulkintaista käsitettä on kuitenkin pidetty ongelmallisena, ja termiä on tullut korvaamaan sosiaalisen vahvistaminen ja vahvistumisen käsitteet (ks. Mehtonen 2011: 18). Sosiaalinen vahvistuminen on työpajatoiminnan keskeinen tavoite, ja sosiaalisen vahvistumisen jatkumo on Into -etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry:n yksi vuosien 2015–2020 strategian kärjistä (Kinnunen 2016: 6; Into ry n.d).

Nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistäminen on nostettu Omnian nuorten työpajojen ohjaus- ja valmennustyön keskiöön (Omnian nuorten työpajat 2019b: 8). Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön aihe nousee työelämän käytännön tarpeesta jatkokehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä ja tukea työntekijöitä kehittämiskohteiden tunnistamisen myötä (Omnian nuorten työpajat 2020: 24) Tutkimuksellisen kehittämistyöni tarkoituksena oli kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi.

2 Syrjäytymisestä kohti sosiaalista vahvistumista

Syrjäytymiselle on useita määritelmiä. Usein syrjäytyneisyydellä tarkoitetaan usealla elämän osa-alueella esiintyvää huono-osaisuutta ajallisesti kehittyvänä ilmiönä (Ala-Kauhaluoma ym. 2013: 63). Seuraavassa kuvaan syrjäytymisen ja sitä korvaavan sosiaalisen vahvistumisen käsitteitä ja ilmiöitä (Mehtonen 2011: 18).

2.1 Syrjäytymisen ongelmalähtöinen käsite

Myrskylä (2012) on määritellyt syrjäytyneen nuoren työn tai koulutuksen ulkopuolella olevaksi nuoreksi, jolla ei ole peruskoulun jälkeistä koulutusta (Myrskylä 2012: 2). Tätä määritelmää käytetään usein julkisessa keskustelussa, mutta sitä on kritisoitu yksinkertaistavaksi ja yksilöteiseksi (Alakauhaluoma ym. 2013: 57; Palola & Hannikainen-Ingman & Karjalainen 2012: 57, 312). Nuorten omista määritelmissä syrjäytyminen kuvautuu ennen kaikkea ulosjäämisestä sosiaalisesta elämästä (Gretschel & Myllyniemi 2021: 15). EU-tasolla köyhyys- ja syrjäytymisriskiä arvioidaan suhteellisen köyhyysriskin, aineellisen puutteen ja kotitalouden vajaatyöllisyyden perusteella (Valtiovarainministeriö 2019: 35). Yksilölle syrjäytyminen on prosessiluontoinen ilmiö: syrjään jääminen työ- ja koulutusyhteiskunnasta tapahtuu vähitellen, ja yleensä myös siihen uudestaan mukana pääseminen tapahtuu vaiheittain (Palola & Hannikainen-Ingman & Karjalainen 2012: 312).

Nuorten syrjäytymiseen liittyy niin sanottu NEET-käsite. Käsite kuvaa koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien (*Not in Employment, Education, or Training*) 20–24-vuotiaita nuoria. Niin sanottujen NEET-nuorten määrä on laskenut vuoden 2015 15,1 prosentista vuoden 2018 11,8 prosenttiin. Vuonna 2018 NEET-henkilöiksi Suomessa määriteltiin kuitenkin edelleen 38 000 20–24-vuotiasta nuorta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö & Työ- ja elinkeinoministeriö & Sosiaali- ja terveysministeriö 2019.) Vaikka niin sanottu NEET-tilanne on varsin tavallinen vaihe nuoren ihmisen elämässä, on se kuvaava indikaattori syrjäytymisestä. Pitkittyessään nuoren NEET-tilanne on riskitekijä, jolla on vaikutuksia muun muassa yksilöiden talouteen, työllisyyteen, terveyteen ja onnellisuuteen (Gissler ym. 2006.; ks. myös Gretschel & Myllyniemi 2021:81). Nuorisobarometrin erillisnäytteisessä NEET-nuoret näyttävät tyytymättömämpinä sekä elämänsä eri osa-alueisiin että kaiken kaikkeaan (Gretschel & Myllyniemi 2017: 37).

Yhtä tai muutamaa selkeää syrjäytymisen riskitekijää ei ole voitu osoittaa (Paananen & Surakka & Kainulainen & Ristikari & Gissler 2019: 115). Syrjäytymisen riskitekijöiksi on

kuitenkin määritelty esimerkiksi vanhemmuuden puute, irrallisuus koulukulttuurista, koulutuksen ja/tai työmarkkinoiden ulkopuolelle jääminen ja elämänhallinnan ongelmat (Aaltonen & Berg & Ikäheimo 2015: 9). Yksittäiset hyvinvoinnin ongelmat voivat altistaa myös muille riskitekijöille (Lämsä 2009: 40). Myös terveydentila ja syrjäytyminen ovat toisiinsa yhteydessä. Syrjäytyminen voi aiheuttaa terveysongelmia, mutta on todennäköistä, että terveysongelmat voivat myös johtaa syrjäytymiseen (Ikäheimo 2015: 40). Koulutus on yksi tehokkaimmista syrjään jäämiseltä suojaavista tekijöistä (Gretschel & Myllyniemi 2017: 5).

Syrjäytyneitä ihmisiä ajatellaan yhdistävän heidän elämäntilanteidensa ”näkeminen poikkeavina suhteessa tavanomaiseksi miellettyyn”. Syrjäytymisen käsite onkin nähty arvotautuneena, ja sen käyttäminen laaja-alaisena huono-osaisuuden yleiskäsitteenä on pulmallista (Ala-Kauhaluoma ym. 2013: 63). Sosiaalisen vahvistamisen käsite korvaa syrjäytymisen käsitettä (Mehtonen 2011: 18).

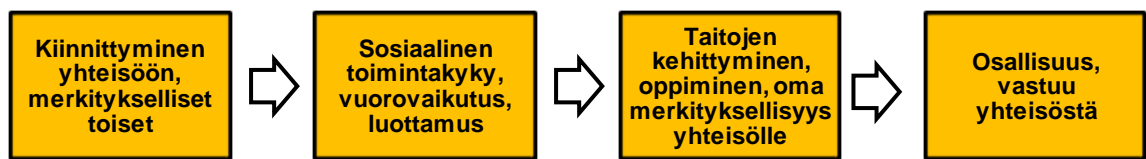
2.2 Sosiaalinen vahvistaminen ja vahvistuminen käsitteinä ja ilmiöinä

Sosiaalinen vahvistaminen viittaa prosessiin, jossa asteittain parannetaan nuorten elämäntilannetta ja -hallintaa (Kuure 2015: 8, 10). Vuoden 2006 nuorisolaissa sosiaalisella vahvistamisella tarkoitettiin ”nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi” (Nuorisolaki 72/2006 § 2). Sekä nuorisotyön että sosiaalisen vahvistamisen yhdeksi tavoitteeksi on määritelty nuoren saaminen ja saattaminen yhteisöllisen toiminnan aktiiviseksi kansalaiseksi (Mehtonen 2011: 20). Sosiaaliselle vahvistamiselle ei siis ole yhtä selkeää määritelmää, eikä sellaisen löytäminen ole Lundbomin ja Herrasen (2011) välttämättä edes tarpeellista (Lundbom & Herranen 2011: 5–6).

Sosiaalisen vahvistamisen on ajateltu olevan lähellä sosiaalisen toimintakyvyn ja sosiaalisen kuntoutuksen käsitteitä (Tuusa & Alakauhaluoma 2014: 8). Käytännössä sosiaalinen vahvistaminen voi olla esimerkiksi kokonaisvaltaista elämänhallinnan tukemista, ennaltaehkäisevää työtä ja kokonaisvaltaista tukea (Hämäläinen & Palo 2014: 46; Mehtonen 2011: 13). Sosiaalisen vahvistamisen tavoitteena on yksilön sosiaalinen vahvistuminen ja parempi elämä (Mehtonen 2011: 13). Työpajatoiminnassa sosiaalinen vahvistuminen on toiminnan hyvinvointivaikutusta, joka jo sinällään voi edistää nuoren pääsyä koulutukseen tai työelämään ja näin ollen vähentää tämän syrjäytymisriskiä (ks. Vauhkonen & Hoikkala 2020: 8).

Sosiaalisen vahvistamisen käsitteen taustalla on mitä ilmeisimmin nuorten voimaantumiseen ("empowerment") liittyvä käsitteistö (Kuure 2015: 28). Voimaantuminen on monia tulkintoja sisältävä käsite, jonka Juha Siitonen määrittää ihmisestä itsestään lähteväksi henkilökohtaiseksi ja sosiaalisesti prosessiksi. Voimaantunut ihminen määrää itse itsensä, on vapaa ulkoisesta pakosta ja on löytänyt omat voimavaransa. (Siitonen 1999: 93) Toisaalta nuorten voimaantumiseen tähtäävällä interventiolla voidaan viitata toimintaan, jossa nuori on mukana toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa (Morton & Montgomery 2011: 9). Työpajalla asiakkaan voimaantumista voidaan tukea sekä ohjauksella että paja-arjen sosiaalisella vuorovaikutuksella (Hämäläinen & Palo 2014: 49).

Kuure (2015) kuitenkin kyseenalaistaa sosiaalisen vahvistamisen käsitteen nuorta objektiivian luonteen, ja esittää sosiaalisen vahvistamisen erottamista sosiaalisesta vahvistumisesta ja sen edistämisestä. Näin ollen sosiaalinen vahvistaminen korostaisi yhteiskunnan rakenteita ja niihin vaikuttamista, kun taas sosiaalisessa vahvistumisessa keskiössä olisi yksilön oma toiminta. (Kuure 2015: 49, ks. myös Lundbom & Herranen 2011: 10.) Kuure on myös hahmotellut sosiaalisen vahvistamisen toimintalogiikkaa (kuvio 1).

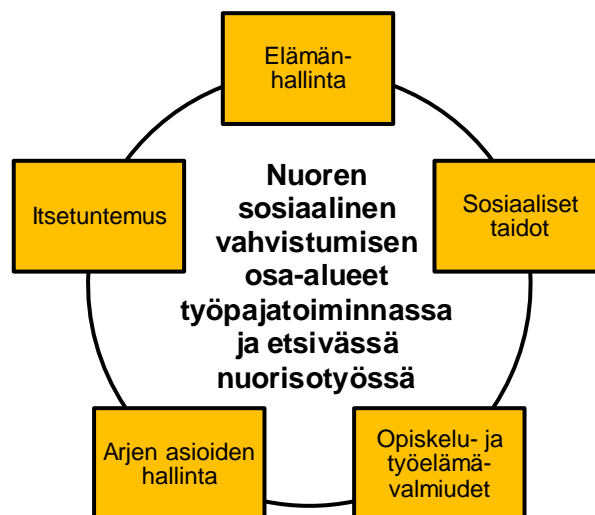

Kuvio 1. Sosiaalisen vahvistamisen toimintalogiikka (mukaillen Kuure 2015: 25)

Nuoren sosiaalinen ympäristö vaikuttaa tämän sosiaalisen vahvistumisen prosessiin. Kuuren mukaan nuoren yleisessä sosiaalisen vahvistumisen prosessissa nuorta pyritään aluksi kiinnittämään yhteisöön. Yhteisössä nuori oppii tunnistamaan oman panoksensa merkityksen yhteisön toiminnassa, luottamaan itseensä ja tämän myötä luottamaan myös muihin ihmisiin. Merkityksellisten ihmisten määrä nuoren elämässä alkaa lisääntyä, ja nuori alkaa ottaa yhteisössään lisää vastuuta. Kuuren mukaan vastuunotto lisää nuoren tarvetta oppia lisää, ja aiempi alisuoriutumisprosessi muuttuu myönteiseksi oppimiskierteeksi. (Kuure 2015: 25.) Sosiaalista vahvistamista toteutetaan kuitenkin nuoren luvalla: kenenkään rinnalla ei voi kulkea tai kenenkään kasvua ei voi tukea väkisin (Mehntonen 2011: 18, 21).

2.3 Sosiaalisen vahvistumisen osa-alueet

Kirjallisuudessa sosiaalinen vahvistumisen sisältö näyttäytyy määritelmänsä tavoin monimuotoisena. Nuorisotyön toimijoiden mukaan sosiaalisen vahvistumisen ytimessä on vuorovaikutustaidot ja sosiaalinen toimintakyky, itsetunto ja itsen arvostaminen sekä elämänhallinta ja osallisuus (Kuure 2015: 58). Kinnunen (2016) taas on tiivistänyt työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön kontekstissa sosiaalisen vahvistumisen itsetuntemukseen, opiskelu- ja työelämävalmiuksiin, sosiaalisiin taitoihin, arjen asioiden hallintaan ja elämänhallintaan (Kinnunen 2016: 19-20). Kinnusen määritelmän mukaista sosiaalista vahvistumista mitataan Valtakunnallinen työpajajyhdistys ry:n Sovari-mittarilla, jota käytetään myös Omnian nuorten työpajojen vaikuttavuuden mittaamisessa. Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä sosiaalisen vahvistumisen osa-alueita (kuvio 2) tarkastellaan Kinnusen määritelmän mukaisesti.

Kuvio 2. Sosiaalisen vahvistumisen osa-alueet työpajatoiminnassa ja etsivässä nuorisotyössä (Kinnunen 2016: 20)

Elämänhallinta viittaa Kinnusen (2016) määrittelyssä koherenssin käsitteeseen (Kinnunen 2016: 21). Koherenssin tunne on Aaron Antonovskyn (1987) kehittämä käsite, jonka mukaan yksilön korkea koherenssin tunne on yhteydessä tämän kykyyn selviytyä sekä ulkoisista että sisäisistä stressitekijöistä (Antonovsky 1987: 155). Koherenssin tunnetta on tutkittu runsaasti. Korkea koherenssin tunne on yhteydessä yksilöiden hyvinvointiin elämän eri osa-alueilla (Feldt 1997: 136), se vähentää työttömänä koettua psyykkistä oireilua ja ennustaa työhön paluuta sekä ammatillisten opintojen aloittamista (Vastamäki

2010: 22). Koherenssin tunnetta voidaan vahvistaa työllisyysinterventioilla (Vastamäki 2010: 22).

Sosiaalisiin taitoihin kuuluu Kinnusen (2016) mukaan kyky rakentavaan ja kannustavaan vuorovaikutukseen toisten kanssa, toisten ihmisten erilaisuuden hyväksyminen ja erilaisien näkökulmien kunnioittaminen (Kinnunen 2016: 20). Sosiaalisten taitojen yhteyteen voidaan liittää myös sosiaalisen toimintakyvyn käsite. Sosiaalinen toimintakyky rakentuu yksilön sosiaalisten taitojen ja sopeutuvan toiminnan varaan. (Kannasoja 2013: 200.)

Työ- ja opiskeluelämävalmiuksien käsitteeseen Kinnunen (2016) liittää esimerkiksi työnhakutaitojen vahvistamisen ja työelämän pelisääntöjen käsittelemisen (Kinnunen 2016: 21). Sitran selvityksen perusteella tulevaisuuden työelämävalmiudet ovat osaamisen ajan tasalla pitäminen, itsetuntemus, yhdessä tekeminen, verkostoituminen sekä yrittäjämäisyys ja ongelmanratkaisukyky (Arola 2013: 6–7).

Arjen asioiden hallintaan Kinnunen (2016) liittää esimerkiksi päivärytmin, aikatauluihin sitoutumisen, raha-asioiden hoitamisen ja vastuunoton omien asioiden hoitamisessa (Kinnunen 2016: 20–21). Esimerkiksi raha-asioiden hoitamisen tukemisen merkitystä työpajatoiminnassa puoltaa tutkimusnäyttö siitä, että velkavaikkeudet ovat yhteydessä mielenterveyden heikkenemiseen ja mielenterveyden häiriöihin (Hiilamo n.d.: 24).

Ojanen (2011) esittelee näkemyksen, jonka mukaan itsetuntemus on ehto elämänmuutokselle. Itsetuntemus syntyy sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Itsetuntemuksen voidaan ajatella olevan sekä arvo sinänsä että keino saavuttaa hyviä asioita. (Ojanen 2011: 11, 16, 198.) Keltikangas-Järvisen (2010) mukaan itsetuntemus on yhteydessä elämäntieteeseen: jotta ihminen voi hallita elämäänsä, hänen tulee ymmärtää, miksi hän on sellainen kuin on, miksi hän arvostaa tiettyjä asioita, mitä hän toivoo ja mitä hän tavoittelee (Keltikangas-Järvinen 2010: 15). Hyvä itsetuntemus on yhteydessä myös itse-tuntoon. Itsetunto kehittyy keskimääräisesti positiivisesti nuoruudesta aikuisuuteen. Hyvä itsetunto on yhteydessä muun muassa onnellisuuteen, elämäntyytyväisyyteen ja parempaan koulutukseen. Suomessa tehdyssä pitkittäistutkimuksessa on myös todettu, että itsetunto ja ihmissuhdevaikeudet ovat yhteydessä toisiinsa (Kiviruusu 2017: 3, 58, 66).

3 Sosiaalista vahvistumista edistävä ohjaus työpajatoiminnassa

Sosiaalinen vahvistaminen on sekä tavoite, työorientaatio että ammatillista erityisosaamista (Mehtonen 2011: 13). Sosiaalisen vahvistumisen edistäminen vaatii ammattilaiselta moninaista osaamista. Tässä kappaleessa kuvailen kirjallisuuden perusteella sosiaalisen vahvistumisen edistämistä työpajatoiminnassa sekä osaamista, jota sosiaalisen vahvistumisen edistäminen vaatii ammattilaiselta. Lopuksi kuvaan synteesisinomaisesti tämän tutkimuksellisen kehittämistyön teoreettisen taustan.

3.1 Nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt

Kirjallisuudessa kuvataan työpajan asiakkaita esimerkiksi valmentautujina tai asiakaina, ja työpajan ohjausta myös valmennuksena tai työpajapedagogiikkana. Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä käytän jatkossa termejä ohjaus, ohjaaja ja asiakas tai nuori tutkimuksellisen kehittämistyöni toimintaympäristöni mukaisesti, enkä erottele työpajaohjaajia yksilövalmentajista, ellei se ole erityisesti tarpeellista kirjallisuuden tai tulosten kannalta.

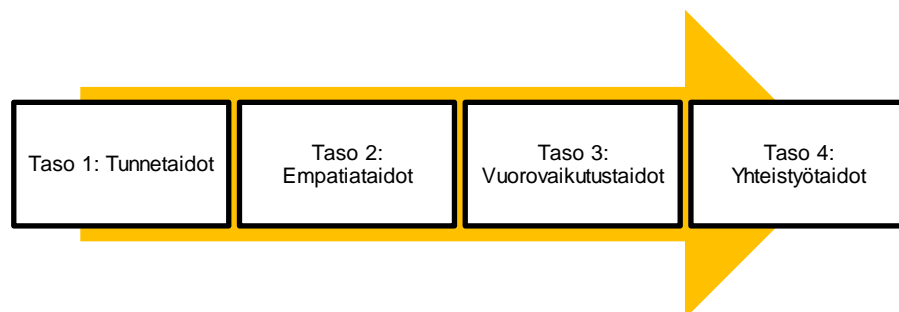
Sosiaalisen vahvistumisen edistäminen on osa työpajan ohjaustyötä. Ohjaustyötä tehdään pääasiassa vuorovaikutuksessa (Vehviläinen 2001: 12). Työpajan ohjaajan vuorovaikutustaidot ja toimivan vuorovaikutuksen edellytysten tunnistaminen ovatkin merkityksellinen osa työpajan ohjausta. Taitava työpajan ohjaus voidaan määritellä myös asiakkaan kuuntelemiseksi ja tähän huomion suuntaamiseksi sekä ohjaajan avoimuudeksi ja rehellisyydeksi. (Hämäläinen & Palo 2014: 29, 36.) Vuorovaikutus on sanojen tai tekojen sijaan ennen kaikkea toisen kohtaamisen *asennetta*. Mönkkönen (2018) määrittelee vuorovaikutusosaamisen ammattilaisen ”rohkeutena astua asiakkaan kanssa samalle tietämättömyyden alueelle etsien sieltä yhdessä uusia oivalluksia”, mikä samalla edellyttää omien vuorovaikutustaitojen kehittämistä ja vuorovaikutukseen vaikuttavien tekijöiden tunnistamista (Mönkkönen 2018: 17, 32).

Työpajalla ohjaajan tulee hahmottaa asiakkaan työpajajakso kokonaisuutena ja oma roolinsa ja vaikutuksensa sen etenemiseen. Samalla ohjaajan tulee kuitenkin tunnistaa omat osaamisen rajansa sekä omat kehittymistarpeensa. Työpajan ohjaaja voi herätellä asiakkaan kiinnostusta, ohjata tätä oppimaan ja purkaa tämän mahdollisia oppimisen esteitä, mutta työpajan asiakkaan oppiminen on kuitenkin lopulta hänen oman toimintansa tulos. (Hämäläinen & Palo 2014: 29, 36.)

Työyhteisössäni aiemmin tehdyssä tutkimuksellisessa kehittämistyössä (Seppälä 2018) on kuvattu nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytäntöjä työpajatoiminnassa. Keskeisimmät nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt ovat kannustaminen, palautteen antaminen arjessa, yhdessä tekeminen, tavoite- ja palautekeskustelut, yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, saatavilla oleva keskusteluapu, paja-ajan käyttäminen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen sekä tietoteknisten taitojen opettaminen yksilöllisesti tai ryhmässä. Seppälän (2018) mukaan sosiaalisen vahvistamisen näkökulmasta kokonaisvaltainen ohjaus voi toteutua toteuttamalla keskeisimpiä ohjauskäytäntöjä. (Seppälä 2018: 34, Liite 14.)

3.2 Sosiaalisen vahvistumisen edistämisen osaaminen

Ammattilaisen sosiaalisen vahvistumisen edistämisen osaamisen ytimessä on tämän kohtaamisen, kuuntelemisen, kysymisen ja keskustelun taidot (Lundbom & Herranen 2011: 11). Mehtonen (2011) taas määrittelee sosiaalisen vahvistamisen osaamisalueet yhteisöpedagogin ydinkompetenssien kautta: se on pedagogista, yhteisöllistä ja yhteiskunnallista kehittämisosaamista, jonka keskiössä on kohtaamisen taito, vuorovaikutus ja dialogi. Toisen kohtaaminen puolestaan edellyttää suhdetta omaan itseen: taitoa kohdata oma itsensä ja omat arvonsa (Mehtonen 2011: 21–22).

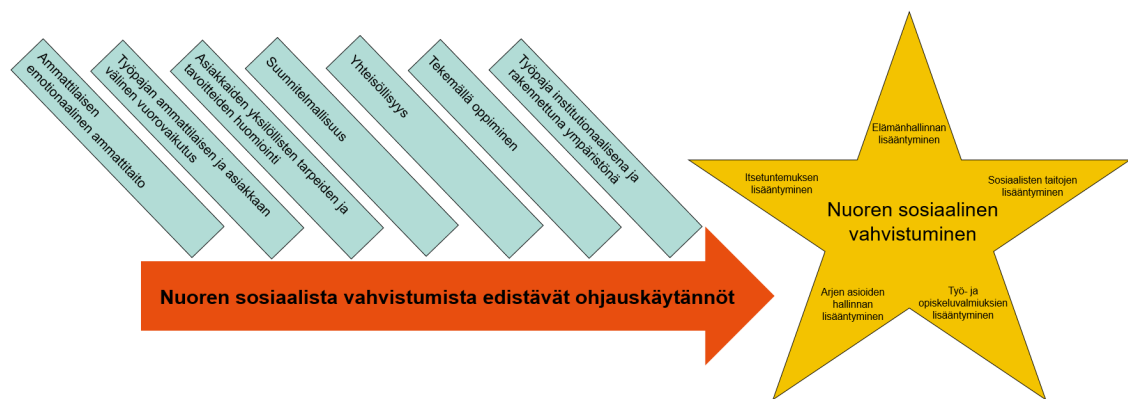

Kuvio 3. Emotionaalisen ammattitaidon tasot (Saaristo 2011: 74)

Saaristo (2011) taas liittää sosiaalisen vahvistamisen osaamiseen emotionaalisen ammattitaidon, joka koostuu neljästä toistensa varaan rakentuvasta osasta: tunnetaidoista, empatiataidoista, vuorovaikutustaidoista ja yhteistyötaidoista kuviossa 3 kuvatulla tavalla. (Saaristo 2011: 73.) Emotionaalisen ammattitaidon yhteydessä voidaan käsitellä myös monin eri tavoin käsitettyä emotionaalista kompetenssia (ks. Saarni 1999).

3.3 Sosiaalisen vahvistumisen edistäminen työpajatoiminnassa tämän tutkimuksellisen kehittämistyön kontekstissa

Kirjallisuuden perusteella sosiaalisen vahvistumisen edistäminen työpajatoiminnassa on ihmissuhdetyötä, joka toteutuu työpajan ammattilaisen ja asiakkaan välisessä vuorovaikutuksessa. Ammattilaisen vuorovaikutustaidot rakentuvat ammattilaisen emotionaalisen ammattitaidon varaan. Hahmottelen sosiaalista vahvistumista edistämistä työpajatoiminnassa kuviossa 4 Saariston (2011: 74), Lundbomin & Herrasen (2011: 11), Kuuren (2015: 25), Hämäläisen & Palon (2014: 24), Seppälän (2018: Liite 14) ja Kinnusen (2016: 20) pohjalta.

Kuvio 4. Nuoren sosiaalisen vahvistumisen edistyminen työpajatoiminnassa, mukailen Saaristo 2011: 74; Lundbom & Herranen 2011: 11; Kuure 2015: 25; Hämäläinen & Palo 2014: 24; Seppälä 2018: Liite 14; Kinnunen 2016: 20

Työpajatoimintaan kuuluu yhteisöllisyys, asiakkaan työpajajakson suunnitelmallisuus ja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden huomiointi. Työpajatoiminnassa olennaisena työskentelyn keinona on erityisesti tekemällä oppiminen, ja toimintaa määrittää työpaja institutionaalisena ja rakennettuna ympäristönä.

Sosiaalista vahvistumista edistävät ohjaukset puolestaan ovat työpajan arjen tekoja ja toimintaa, jotka edistävät nuoren sosiaalista vahvistumista. Keskeisimmät nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjaukset ovat kannustaminen, palautteen antaminen arjessa, yhdessä tekeminen, tavoite- ja palautekeskustelut, yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, saatavilla oleva keskusteluapu, paja-ajan käyttäminen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen sekä tietoteknisten taitojen opettaminen yksilöllisesti tai ryhmässä. (Seppälä 2018: Liite 14.) Sosiaalisen vahvistumisen edistämisen lopputuloksena on työ-

pajan nuoren asiakkaan sosiaalinen vahvistuminen: elämänhallinnan, sosiaalisten taitojen, opiskelu- ja työelämävalmiuksien, arjen asioiden hallinnan ja itsetuntemuksen lisääntyminen.

4 Toimintaympäristönä Omnian nuorten työpajat

Omnian nuorten työpajat järjestävät työkokeilua ja kuntouttavaa työtoimintaa 17-29 -vuotiaille espoolaisille, kirkkonummelaisille ja kauniaislaisille työttömille työnhakijoille (Omnian nuorten työpajat 2019a). Lisäksi työpajoilla voi olla Omnian ammatillisen perustutkinnon kautta työssäoppijana tai niin sanotusti pajan omalla sopimuksella, mikäli työpajakso nähdään tarkoituksenmukaisena, mutta esimerkiksi työkokeilu se ei ole mahdollinen esimerkiksi nuoren opiskeluoikeuden vuoksi. Työskentelin itse Omnian nuorten työpajoilla toimintaterapeutina lokakuuhun 2020 saakka.

Omnian nuorten työpajojen pääasiallinen toimipiste on Espoon Viherlaaksossa sijaitseva Kuusiniemi, minkä lisäksi Kirkkonummella ja Espoon Kaukalahdessa toimii yksittäiset pajat. Tämän lisäksi Omnian nuorten työpajat tarjoaa seinätöntä eli työpaikoilla toteutuvaa valmennusta.

Omnian nuorten työpajat ovat osa Espoon Ohjaamotaloa. OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö) näkee Ohjaamojen olevan tärkeä osa palvelujärjestelmää erityisesti hädänalaisille ja NEET-nuorille (*Not in Employment, Education, or Training*) (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019). Ohjaamotalon myötä Omnian nuorten työpajat verkostoituvat Espoon muiden nuorten kanssa toimivien tahojen, kuten Vamoksen, etsivän nuorisotyön ja TE-palveluiden kanssa (Ohjaamotalo n.d.).

Omnian nuorten työpajoilla on 9 erilaista vakituista työpajaa: audiovisuaalinen paja, autopaja, kuljetuspaja, tekstiilipaja, sisustuspaja, puutyöpaja, ruokapalvelupaja, taidepaja sekä valmentava paja. Tämän lisäksi pajoilla on mahdollisuus niin sanottuun pop up -pajaan, jonka sisällöt vaihtelevat, ja jonka ohjaaja palkataan aina kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan. Vuonna 2020 pop up -pajana toimi sote-paja. Yksittäisten työpajojen ryhmäkootvaihtelevat 10 ja 30 asiakaspaikan välillä, mutta yksittäisen työpajaohjaajan asiakasmäärä on korkeintaan 10. Audiovisuaalisella pajalla, autopajalla ja kuljetuspajalla työskentelee työpajaohjaajien lisäksi oppisopimusopiskelijoita, joiden työpaikkaohjaajina

näiden työpajojen ohjaajat toimivat. Työpajaohjaajien koulutusvaatimuksena on toisen asteen ammatillinen tutkinto.

Työpajaohjaajien lisäksi pajan asiakkaiden kanssa työskentelee kuuden hengen moniammatillinen ohjauspalvelutiimi, johon kuuluu viisi nuorten yksilövalmentajaa (kaksi toimintaterapeuttia, työpajakuraattori, koulutusvalmentaja ja työelämävalmentaja) ja nuorten ryhmäohjaaja. Yksilövalmentajat ovat vastuussa kunkin nuoren pajajakson kokonaisuudesta, nuorten rekrytoinneista pajalle ja nuorten pajajakson jälkeisen ajan suunnittelusta ja verkostotyöstä. Tämän lisäksi yksilövalmentajat ohjaavat nuorten ryhmiä, kuten hyvinvointiin keskittyvää Rentoryhmää ja esimerkiksi työ- ja opiskelupaikkojen hakuun tarkoitettua Hakuryhmää. Jokaisella yksilövalmentajalla on vastuullaan tiettyjen työpajojen nuorten asiakkuudet, mutta nuorilla on mahdollisuus käyttää kaikkien yksilövalmentajien ohjausta ja tukea. Ryhmäohjaajan päätehtävänä on nuorten ryhmien, kuten kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden ryhmän ja työpajakohtaisten ryhmien ohjaus. Koulutusvaatimuksena yksilövalmentajille on korkeakoulututkinto ja ryhmäohjaajalle toisen asteen ammatillinen tutkinto.

Viime vuosina Omnian nuorten työpajoilla sekä asiakasmäärät että ammattilaisten osaa mistarpeet vastata asiakkaiden moninaisiin elämäntilanteisiin ovat lisääntyneet. Kun aiemmin pajoilla tuotettiin vain työkokeilua, on työpajoilla alettu tuottaa myös kuntouttavaa työtoimintaa. Vuonna 2018 kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden määrä kasvoi n. 40 prosentilla vuoteen 2017 verrattuna. Vuonna 2018 Omnian nuorten työpajoilla oli yhteensä 340 asiakasta, joista 173 oli työkokeilijoita ja 108 kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita. (Omnian nuorten työpajat 2019b).

Työkokeilun tarkoituksena on ammatti- ja uravaihtoehtojen tai työmarkkinoille palaamisen mahdollisuuksien selvittäminen. Nuori asiakas voi olla työkokeilussa Omnian nuorten työpajoilla korkeintaan kuusi kuukautta. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b). Viikossa työpajojen asiakkaalla voi olla päiviä korkeintaan viisi – vähintään neljä – ja työtunteja neljästä kuuteen. Työpäivien ja -tuntien määrä valitaan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Kuntouttavan työtoiminnan tarkoituksena on tukea asiakasta pääsemään työhön, koulutukseen tai työvoimapalveluihin parantamalla tämän elämäntilannetta ja toimintakykyä (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2019a). Kuntouttava työtoiminta voi sisältää paitsi työpajan tehtäviä, myös totuttautumista päivärytmiin ja ohjattuun toimintaan (Terveiden ja

hyvinvoinnin laitos 2019b). Kuntouttavaan työtoimintaan vaaditaan aktivointisuunnitelma, jonka osallisina ovat asiakas, työ- ja elinkeinotoimisto ja kunta. Aktivointisuunnitelma on mahdollinen, mikäli ”henkilö ei työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön”. Kuntouttavan työtoiminnan tavoitteet tulisi määritellä aktivointisuunnitelmassa. (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2001) Omnian nuorten työpajoilla yhden asiakkaan kuntouttavan työtoiminnan jakso voi kestää 3–12 kuukautta. Viikossa asiakkaalla voi olla päiviä kahdesta neljään, ja työtunteja päivässä neljästä kuuteen. Työpäivät ja -tunnit valitaan asiakkaan kanssa yksilöllisesti.

5 Tutkimuksellisen kehittämistyön tavoite ja tarkoitus, kehittämistehtävät ja tuotos

Tutkimuksellisen kehittämistyöni tarkoituksena oli kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi.

Kehittämistehtävinä oli

1. Kuvata, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin nuorten ja ammattilaisten näkökulmasta
2. Kuvata tarvittavia muutoksia ohjauskäytäntöihin nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena on kuvaus uusista nuorten sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä Omnian nuorten työpajoilla. Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä jatkokehitettiin Seppälän 2018 kehittämistyössä tuotettuja nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä.

6 Menetelmälliset ratkaisut

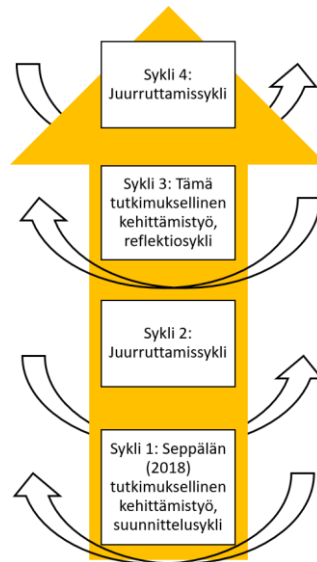
Tutkimuksellinen kehittämistyöni eteni toimintatutkimuksen tavoin (Toikko & Rantanen 2009: 30). Aineistonkeruu toteutui laadullisin menetelmin (Tuomi & Sarajärvi 2018: 83). Tutkimuksellisen kehittämistyöni pyrki tuottamaan ymmärrystä sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin ja jatkokehittämään niitä, minkä myötä työni tiedonintressi oli Habermasin teoretisoinnin mukaan praktinen (Vilka 2015: 64). Seuraavassa kuvaan

tutkimuksellisen kehittämistyöni tutkimuksellista lähestymistapaa, tiedontuottajien valintaa, aineistonkeruu- ja analyysitapoja sekä työn prosessimaista etenemistä.

6.1 Tutkimuksellinen lähestymistapa

Tutkimuksellinen kehittämistyöni noudatti toimintatutkimuksen logiikkaa. Tutkimuksellisessa kehittämistyössäni vastattiin oman työyhteisöni, Omnian nuorten työpajojen tarpeeseen arvioida nykyisiä ohjauskäytäntöjä ja kehittää uusia keinoja vastata työpajojen ammattilaisten kasvaneisiin ohjausvaatimukseen. Tavoitteena oli osallistaa kehittämiseen kaikki osapuolet, jotka jollain tavalla vaikuttivat tai olivat osallisina työpajojen sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tai niiden kehittämiseen – niin työpajan asiakkaat, työntekijät kuin johtotason henkilötkin. Kehittämisessä tavoiteltiin käytännön hyötyä. (Toikko & Rantanen 2009: 29–30, 164.) Kehittämisprosessin myötä myös työntekijöiden ja johtotason henkilöiden oman toiminnan kriittisen arvioinnin oli mahdollista kehittyä (Kemmis 2006: 95).

Tutkimuksellinen kehittämistyöni eteni toimintatutkimuksen mukaisesti syklimäisenä prosessina siten, että reflektio ja suunnittelu vuorottelivat (Salonen & Eloranta & Hautala & Kinos 2017: 40; Toikko & Rantanen 2009: 30, 66). Työni voi nähdä myös Monika Seppälän (2018) alkuun saattaman toimintatutkimuksen kolmantena vaiheena. Seppälä kuvasi kehittämistyössään – toimintatutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa – nuorten sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä Omnian nuorten työpajoilla, minkä päätyttyä prosessi eteni toiminnan sykliin eli juurruttamisvaiheeseen (Seppälä 2018: 13, 50). Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössä siirryttiin toimintatutkimuksen syklin reflektiovaiheeseen. Kuvaan toimintatutkimuksellisen prosessin etenemistä kuviossa 5.

Kuvio 5. Tutkimuksellisen kehittämistyön eteneminen toimintatutkimuksellisena prosessina (mukaillen Toikko & Rantanen 2009: 30)

Tutkimuksellisen kehittämistyöni ensimmäisessä kehittämistehtävässä kuvattiin, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin nuorten ja ammattilaisten näkökulmista. Näin ollen kehittämistyössäni on viitteitä myös vaikuttavuusarvioinnista (Dahler-Larsen 2005: 23; Chen 2012: 17). Seppälän (2018) tutkimuksellisessa kehittämistyössä on vastattu kysymykseen ”Mitä on sosiaalisen vahvistumisen edistäminen työpajatoiminnassa?”, kun taas tämän työn ensimmäisessä kehittämistehtävässä pureuduttiin siihen, mitkä tekijät vaikuttavat sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin.

Toimin kehittämistyöhön osallistuvien henkilöiden kanssa aktiivisena yhteistyökumppanina ja aktiivisena muutoksen käynnistäjänä (Kuula 2006: 42; Heikkinen 2007: 19–20). Luonnehdin rooliani omaa työtäni ja työyhteisöäni kehittäväksi fasilitaattoriksi: luotsasin muutosprosessia osallistujien näyttämään suuntaan, mutta en toiminut itse tiedon tuottajana.

6.2 Tiedontuottajien valinta

Kehittämistehtävän 1 tiedontuottajiksi valitsin yhteensä 8 osallistujaa: 4 työpajan asiakasta eri työpajoilta ja 4 työntekijää työpajaohjaajista ja ohjauspalveluista. Valitsin tiedontuottajiksi sekä asiakkaita että työntekijöitä koska heillä oli sekä omakohtainen,

vankka kokemus pajan ohjauk käytännöistä, että käsitys pajan ohjauksen yleisestä kulttuurista (Vilkkä 2015: 135–136). Osallistuminen tutkimukselliseen kehittämistyöhön oli kaikille vapaaehtoista. Ainoana sisäänottokriteerinä tiedontuottajille oli 18 vuoden ikä.

Asiakkaille tiedotin osallistumismahdollisuuksista suullisesti työpajojen yhteisissä etäkoontumisissa sekä kirjallisina viesteinä Teams-alustalla. Tein työpajojen asiakkaille suunnattuun Teams-tiimiin oman kansion tutkimukselliselle kehittämistyölle, ja tallensin sinne tutkimushenkilötiedotteen työpajojen asiakkaille (Liite 1), tietosuojaselosteen sekä mainoksen tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajojen asiakkaille (Liite 2). Nämä tiedotteet liitin jokaiseen tutkimusta koskevaan viestiini Teamsissa ja viittasin niihin asiakkaiden kanssa käymissäni keskusteluissa ja viesteissä. Koska tiedontuottajia ei ilmoitautunut, keskustelin työpajojen yksilövalmentajien kanssa mahdollisista osallistujista, ja kyseiset asiakkaat kutsuttiin osallistumaan joko minun tai heidän oman yksilövalmentajansa toimesta. Jokainen henkilökohtaisesti kutsuttu asiakas halusi toimia tiedontuottajana. Ilmoittautuminen toteutui yksilövalmentajien kautta ja suoraan minulle puhelimitse tai Teams-keskustelussa. Tutkimuksen eettisyyden varmistamiseksi korostin erityisesti asiakkaiden kanssa käymissä keskusteluissani ja tiedotteissa osallistumisen vapaaehtoisuutta sekä peruuttamismahdollisuutta.

Työntekijöille tiedotin osallistumismahdollisuuksista sähköpostitse sekä kirjallisina viesteinä Teams-alustalla. Tein työpajojen henkilöstön Teams-tiimiin oman kansion tutkimuksellista kehittämistyötä varten, ja tallensin sinne tutkimushenkilötiedotteen työpajojen ohjaajille ja ohjauspalveluille (Liite 3), tietosuojaselosteen sekä mainoksen työpajojen ohjaajille ja ohjauspalveluille (Liite 4). Haastateltavia ilmoittautui oma-aloitteisesti kolme kirjallisesti ja suullisesti. Koska halusin vahvistaa aineiston luotettavuutta sillä, että tiedontuottajia oli eri rooleista ja tiimeistä, kutsuin yhden henkilön osallistumaan henkilökohtaisesti kasvokkain, kuitenkin tuoden selkeästi esiin tutkimuseettisiä seikkoja osallistumisen vapaaehtoisuudesta ja peruuttamismahdollisuuksista. Hän ilmoittautui vapaaehtoiseksi tiedontuottajaksi.

Kehittämistehtävän 2 tiedontuottajiksi valitsin yhteensä 7–21 osallistujaa: 3–9 Omnian nuorten työpajojen asiakasta, 3–9 työpajan työpajaohjaajaa ja ohjauspalveluiden työntekijää sekä 1–3 johtotason henkilöä. Tiedotin osallistumismahdollisuuksista suullisesti työpajan yhteisissä etäkoontumisissa sekä kirjallisina viesteinä Teams-alustalla, minkä lisäksi tiedotin työpajojen henkilöstöön kuuluvia ihmisiä sähköpostitse ja henkilö-

kohtaisesti. Nuorille suunnatut mainokset (Liite 4) lisäsin aiemmin luomaani Teams-kansoon. Johtotason henkilöt kutsuin mukaan sähköpostitse, ja lähetin heille tutkimushenkilötiedotteen (Liite 5) ja tietosuojaselosteen niin ikään sähköpostitse. Keskustelin myös ohjauspalvelutiimin kanssa mahdollisista tiedontuottajiksi soveltuvista asiakkaista, ja ohjauspalvelutiimin jäsenet kutsuivat omia asiakkaitaan osallistujiksi. Ilmoittautumisajan päättymiseen mennessä tiedontuottajia ilmoittautui yhteensä 17 henkilöä. Aineistonkeruupäivänä kolme osallistujaa perui osallistumisensa, ja yksi osallistuja ei pystynyt osallistumaan aineistonkeruuseen teknisten haasteiden vuoksi. Lopulta osallistujia oli 12: yksi johtotason henkilö, kuusi ammattilaista ja viisi asiakasta.

6.3 Aineiston kerääminen

Käytin tutkimuksellisessa kehittämistyössäni aineistonkeruumenetelminä laadullisia menetelmiä. Aineistonkeruumenetelminä käytin yksilöllistä teemahaastattelua (kehittämistehtävä 1) ja yhteiskehittelyä (kehittämistehtävä 2). Kuvaan aineistonkeruuprosessin kuviossa 6.

Kehittämistehtävä	Osallistujat	Aineistonkeruumenetelmä	Aineiston analyysimenetelmä	Tuotos
1. Kuvata, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin nuorten ja ammattilaisten näkökulmista	Työpajan asiakkaat, työpajaohjaajat ja ohjauspalveluiden työntekijät	Yksilöllinen teemahaastattelu	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	Kuvaus tekijöistä, jotka vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöjen toteutumiseen nuorten ja ammattilaisten näkökulmista
2. Kuvata tarvittavia muutoksia ohjauskäytäntöihin nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi	Työpajan asiakkaat, työpajaohjaajat, ohjauspalveluiden työntekijät ja päällikötason henkilö	Yhteiskehittely: pienryhmäkeskustelut, yhteinen keskustelu ja Flinga-taulut.	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	Kuvaus nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavista muutoksista
<p>Tuotos koostuu synteeksiksi tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksista sekä Seppälän (2018) tutkimuksellisessa kehittämistyössä kehitetyistä keskeisimmistä nuoren sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä. Tuotoksena on kuvaus uusista nuoren sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä Omnian nuorten työpajoilla.</p>				

Kuvio 6. Kuvaus tutkimuksellisen kehittämistyön aineistonkeruuprosessista

Aineistonkeruu ensimmäiseen kehittämistehtävään toteutui yksilöllisinä teemahaastatteluina (Hirsjärvi & Hurme 2011: 41). Haastattelin neljää Omnian nuorten työpajojen asiakasta sekä neljää työpajaohjaajaa tai ohjauspalveluiden työntekijää. Haastattelut toteutuivat keskustelumutoisena, mutta ohjasin niiden etenemistä teemojen mukaisesti yhteistyössä haastateltavien kanssa (Hirsjärvi & Hurme 2011: 43). Haastattelun teemat

(Liite 6) muodostin nuorten sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen (Seppälä 2018, Liite 14) pohjalta. Teemat olivat lähtökohtaisesti kaikille haastateltaville samat, mutta painotin eri teemoja yksilöllisesti kunkin haastateltavan työroolin mukaisesti. Tarkentavat kysymykset varioin kutakin haastattelutilannetta ja haastateltavaa palveleviksi. Haastattelut toteutettiin joko etäyhteydellä Teams-alustalla (3 haastattelua) tai Omnian nuorten työpajojen rauhallisissa ja äänieristetyissä tiloissa (5 haastattelua). Haastattelujen ajankohdat ja toteutustavan sovin jokaisen haastateltavan kanssa henkilökohtaisesti siten, että ne sopivat kunkin haastateltavan työaikoihin ja -tilanteeseen. (Hirsjärvi & Hurme 2011: 43, 48.) Haastattelut toteutuivat kunkin haastateltavan työajalla tai paja-aikana.

Haastattelun aluksi kuvasin haastateltaville työn teoriataustaa esittelemällä kuvio 4:n (Liite 7) ja Seppälän (2018) työssä kuvatut keskeisimmät nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt (Seppälä 2018: Liite 14; Tuomi & Sarajärvi 2018: 88, 90). Haastattelut kestivät 1–2 tuntia. Tallensin kaikki haastattelut digitaalisella nauhurilla sekä älypuhelimien nauhoitussovelluksella, minkä lisäksi tallensin etäyhteydellä toteutetut haastattelut työskentelyalustalle. Äänitettyä materiaalia kertyi yhteensä 11 tuntia ja 35 sekuntia.

Aineistonkeruu toiseen kehittämistehtävään toteutui etäyhteiskehittelyinä. Työskentelyssä käytettiin välineinä Zoom-verkkokokousohjelmaa ja yhteisen työskentelyn mahdollistavaa Flinga-alustaa.

Ennen yhteiskehittelyä lähetin kaikille osallistujille sähköpostin, jossa annoin käytännön ohjeita osallistumiseen. Yhteiskehittelyssä minulla oli avustajina kaksi opiskelijaa kuntoutuksen ylemmästä tutkinto-ohjelmasta, ja tiedotin osallistujia heidän läsnäolostaan samaisessa tiedotteessa. Yhteiskehittelytilaisuuden aluksi pidin alustuspuheenvuoron, jossa toivotin osallistujat tervetulleeksi, opastin heille etätyöskentelyyn liittyviä käytännön asioita sekä kuvasin tutkimuksellisen kehittämistyön teoreettista taustaa ja keskeisimmät nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt (Seppälä 2018: Liite 14).

Tämän jälkeen yhteisessä työskentelyssä esittäydettiin ja harjoiteltiin Flinga-menetelmän käyttöä: jokainen osallistuja kirjoitti nimensä valmiiksi tekemääni Flinga-pohjaan, ja siirsi nimensä taululla valmiina olevan emoji-kuvan kohdalle, jolla kuvattiin omaa sen hetkistä tunnelmaa ja olotilaa. Mahdollisuutena oli myös kirjoittaa sanallisesti oma kuvauksensa

omasta tunnelmastaan Zoomin viestikenttään. Jokainen esittäytyi vuorollaan ja kuvasi omasta olotilastaan sen, minkä halusi.

Varsinainen yhteiskehittely koostui kahdesta osasta. Ensimmäisessä osiossa kuvasin kehittämistehtävän 1 alustavat tulokset. Tämän jälkeen työskentely siirtyi jälleen Flinga-alustalle siten, että aluksi jokainen sai tahoillaan miettiä muutaman minuutin ajan, minkä jälkeen aloitettiin yhteinen keskustelu. Keskusteluun virittävinä kysymyksinä oli ”Mitä ajatuksia haastatteluista nousseet asiat herättävät? Mikä ohjauskäytäntöjen toteutumiseen vaikuttava tekijä yllättää sinua? Mikä tekijä on erityisen tärkeä? Mistä asiasta olet eri mieltä? Mitä ohjauskäytäntöihin vaikuttavia asioita tuloksista puuttuu?”. Osallistujilla oli mahdollista keskustella ääneen, tykätä Flinga-työkalulle kirjatusta ohjauskäytäntöihin vaikuttavista tekijöistä sekä kirjoittaa kommentteja Flinga-työkalulle ja Zoomin viestikenttään. Tämä keskustelu äänitettiin ja Flinga-työkalu tallennettiin.

Toinen osio toteutui 15 minuutin mittaisina ryhmäkeskusteluina, joissa kehitettiin nuorten sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Osallistujat jaettiin kolmeen 3–4 osallistujan pienryhmään, joilla kaikilla oli sama keskustelun aihe: Mitä muutoksia ohjauskäytäntöihin tulisi tehdä? Keskustelua tuettiin sekä kirjallisesti että sanallisesti konkreettisesti. Jokainen ryhmä tuotti muistiinpanonsa Flinga-työkalulle siten, että työskentelyyn oli mahdollista osallistua myös vain kirjoittamalla. Olin itse mukana yhdessä pienryhmässä kannustamassa keskustelijoita kirjaamaan ajatuksiaan ylös ja tukemassa keskustelua kohti käytännön toimenpiteitä, ja yhteiskehittelyssä mukana olleet avustajat olivat mukana toisissa ryhmissä keskustelun fasilitoijina. Itse kävin myös toisessa pienryhmässä kannustamassa keskustelijoita ideointiin. Lopuksi pienryhmät esittelivät omat ideansa ja keskustelun tuotoksensa, ja niistä käytiin yhteinen, 15 minuutin mittainen keskustelu. Flinga-työkalut tallennettiin ja yhteinen keskustelu äänitettiin.

6.4 Aineiston analysointi

Tutkimuksellisessa kehittämistyössä kertyi aineistoa kahdesta aineistonkeruuvaiheesta. Käsittelin ja analysoin kumpaankin kehittämistehtävään liittyvän aineiston erikseen. Siirsin haastatteluissa ja yhteiskehittelyssä äänitetyn aineiston salasanasuojatulle tietokoneelle ja toin yhteiskehittelyssä tuotetun Flinga-aineiston (kts. Esimerkki aineistosta, Liite 8) xlsx-muodossa tietokoneelle. Äänitetyn aineiston käsittelyyn käytin VLC-ohjelmaa, ja kirjallisen aineiston työstössä käytin Word- ja Excel-ohjelmia.

Ensimmäisen aineistonkeruutilanteiden haastatteluaineiston litteroin aluksi kunkin omaan tiedostoonsa sanatarkasti, ja lopuksi yhdistin kaiken tekstiaineiston yhdeksi tiedostoksi. Litteroinnin aikana anonymisoin aineiston (Ruusuvuori & Nikander 2017: 374). Haastatteluaineistoa oli litteroituna yhteensä 183 sivua ja 58 450 sanaa (Arial-fontti, fonttikoko 11, riviväli 1,5).

Toisen aineistonkeruutilaisuuden yhteiskehittelyssä äänitetyn aineiston litteroin sanatarkasti yhdeksi Word-tiedostoksi. Anonymisoin aineiston litteroinnin aikana (Ruusuvuori & Nikander 2017: 374). Yhteiskehittelyssä tuotettua aineistoa oli litteroituna 8 sivua ja 2 204 sanaa (Arial-fontti, fonttikoko 11, riviväli 1,5).

Analysoin molemmat aineistot aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä. Analyysiyksikköinä molemmissa analyyseissa oli ajatuksellinen kokonaisuus (Eskola 2018: 198). Analyysikysymykset muodostuivat kehittämistehtävien pohjalta:

Kehittämistehtävän 1 analyysikysymys:

”Mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin?”

Kehittämistehtävän 2 analyysikysymys:

”Mitä muutoksia ohjauskäytäntöihin tulisi tehdä nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistymiseksi?”

Etsin litteroiduista teksteistä analyysikysymyksiin vastaavia ilmauksia lukemalla aineistoa toistuvasti ja käyttämällä Word-ohjelman hakutoimintoa. Kirjasin analyysikysymyksiin vastaavat ilmaukset alkuperäisinä ilmauksina Excel-tiedostoihin. Yhdistin toisessa aineistonkeruutilanteessa muodostuneen kirjallisen aineiston siten, että lopulta käsittelin kahta erillistä Excel-tiedostoa kehittämistehtävittäin ja aineistoittain.

Ensimmäiseen analyysikysymykseen vastaavia ilmauksia löytyi ensimmäisestä aineistosta huomattava määrä. Etsin aineistosta samankaltaisuuksia ja järjestelin ne Excelissä allekkain. Pelkistin alkuperäiset ilmaukset, ja ryhmittelin aineiston yhteensä 34 alaluokkaan ja neljään yläluokkaan (Kts. Näyte aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä, Liite 9). Toiseen analyysikysymykseen vastaavat ilmaukset niin ikään järjestin Exceliin. Etsin aineistosta samankaltaisuuksia ja järjestin ne allekkain. Pelkistin alkuperäiset ilmaukset ja ryhmittelin ne 38 alaluokkaan ja neljään yläluokkaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 122–125.)

6.5 Tutkimuksellisen kehittämistyön eteneminen

Tutkimuksellisen kehittämistyöni suunnittelu alkoi elokuussa 2019 keskustelulla Omnian nuorten työpajojen palvelupäälliköiden kanssa. Syksyn 2019 ja talven 2020 aikana keskustelin tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työyhteisössäni tutkimussuunnitelman työstämisen yhteydessä.

Tutkimuslupaa hain Omnilta maaliskuun 2020 alussa, ja sain sen toukokuun 2020 alussa. Aineistonkeruu ensimmäiseen kehittämistehtävään ajoittui yhtä haastattelua, joka toteutui toukokuun 2020 lopussa, lukuun ottamatta kesäkuulle 2020 ennen haastateltavien kesälomia ja monien asiakkaiden työpajaksojen päättymisiä. Yhteiskehittelytilaisuus toteutui pääasiallisen kesälomakauden jälkeen elokuun 2020 lopussa. Kuvaan tutkimuksellisen kehittämistyöni prosessin kuviossa 6.

Ajankohta	Mitä ja missä
Elokuu 2019	Keskustelu mahdollisista tutkimuksellisen kehittämistyön aiheista Omnian nuorten työpajojen palvelupäälliköiden kanssa.
Lokakuu 2019	Tutkimuksellisen kehittämistyön tarveanalyysi.
Marraskuu 2019	Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä tiedottaminen Omnian nuorten työpajojen henkilökunnalle.
Joulukuu 2019	Tutkimuksellisen kehittämistyön aiheanalyysi sekä tutkimuksellisesta kehittämistyön etenemisestä tiedottaminen Omnian nuorten työpajojen henkilökunnalle.
Tammikuu 2020	Keskustelut tutkimuksellisesta kehittämistyöstä palvelupäällikön kanssa sekä työyhteisöni tiimipalavereissa. Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä tiedottaminen Omnian nuorten työpajojen asiakkaille. Tutkimussuunnitelman kirjoittaminen.
Helmikuu 2020	Tutkimussuunnitelman työstäminen.
Maalis- ja huhtikuu 2020	Tutkimusluvan hakeminen Espoon koulutuskuntayhtymä Omniasta.
Touko- ja kesäkuu 2020	Tutkimusluvan saaminen ja sopimuksen kirjoittaminen. Teemahaastattelut työpajan asiakkaille ja ammattilaisille.
Heinä- ja elokuu 2020	Haastattelunauhojen litterointi ja aineiston alustava analysointi. Yhteiskehittelytilaisuus nuorille ja ammattilaisille. Aineiston analysointi.
Syys- ja marraskuu 2020	Aineiston analysointi ja raportin kirjoittaminen.
Marraskuu 2020	Tutkimuksellisen kehittämistyön esittäminen Metropolia ammattikorkeakoulun opinnäytetyösymposiumissa.
Joulukuu 2020	Raportin kirjoittaminen.
Tammikuu 2021	Tutkimuksellisen kehittämistyön julkaisu Theseus-tietokannassa ja työn esittely Omnian nuorten työpajoilla.

Kuvio 7. Tutkimuksellisen kehittämistyön eteneminen

Tutkimuksellisen kehittämistyön raportin kirjoittaminen toteutui syksyllä 2020. Marras-kuussa 2020 esittelin työni tuloksia Metropolian kuntoutuksen tutkinto-ohjelman opinnäy-tetyösymposiumissa. Raportti julkaistiin tammikuussa 2021, ja tällöin esittelin tutkimuk-sellisen kehittämistyön tulokset Omnian nuorten työpajoilla. Tämän lisäksi opinnäyte-työstä julkaistaan blogikirjoitus Metropolian Rehablogissa.

7 Tulokset

Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikuttavat tekijät nuor-ten ja ammattilaisten näkökulmista ovat nuoren yksilöllinen kokemus ja toiminta, ohjaa-jan ohjaustapa ja vuorovaikutus, ammattilaisen toimintatavat sekä toiminnan ja ympäris-tön rakenteet. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavat muutokset taas kiteytyvät tavoitteellisen ja yksilöllisen työskentelyn vahvistamiseen, ra-kenteiden tarkasteluun ja yhdenmukaisen ohjauksen tukemiseen, nuorten yhdessä toi-mimisen tapojen lisäämiseen sekä valmennussuunnitelman kehittämiseen. Esittelen ja erittelen tuloksia seuraavissa kappaleissa.

7.1 Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikuttavat tekijät nuorten ja ammattilaisten näkökulmista

Tulosten mukaan nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikut-tavat tekijät nuorten ja ammattilaisten näkökulmista ovat

Nuoren yksilöllinen kokemus ja toiminta: nuoren läsnäolo työpajalla, nuoren elämäntilanne, nuoren oma-aloitteisuus, nuoren turvallisuudentunne, nuoren ko-kemus asian merkityksellisyydestä, nuoren yksilölliset taidot ja toiminta sekä toi-set nuoret ja nuoren kokemus yhteisöllisyydestä, nuoren ja ohjaajan välinen suhde,

Ohjaajan ohjaustapa ja vuorovaikutus: nuoren perehdytys, nuoren yksilöllinen huomiointi, nuoren havainnointi, ohjaajan vuorovaikutustaidot, ohjaajan avoi-muus, läsnäolo ja lähestyttävyyys, ohjaajan vuorovaikutuksen aktiivisuus ja konk-reettisuus, ohjaajan ohjaustapa ja -taidot, ohjauksen aktiivisuus ja jämäkkyys sekä ohjaajan joustavuus ja heittäytymiskyky

Ammattilaisen toimintatavat: ammattilaisten asenteet, ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa, ohjaajan kiire, ajanhallinta ja työmäärä, ohjaajan sähköisten viestintävälineiden käyttö, työtehtävien luonne ja suunnittelu sekä tavoitteen asettamisen, edistämisen ja seurannan käytännöt sekä työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö

Toiminnan ja ympäristön rakenteet: pajafoorumien järjestelyt, tietojärjestelmän käytettävyys tavoitteiden seurannassa, työskentelytilojen viihtyisyys ja soveltuvuus monipuoliseen työskentelyyn, tietokoneiden toimivuus ja sijainti, toiminnan vapaavalintaisuus tai pakollisuus, työpajan säännöt ja rakenteet, korttikoulutusten ajoitus ja maksuttomuus, tiedottamisen selkeys ja monikanavaisuus, opiskelupaikan hakuajankohta sekä kevään 2020 poikkeukselliset olosuhteet.

Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjaukseen vaikuttavat tekijät on kuvattu kuviossa 7. Nämä tekijät ovat yhteydessä toisiinsa ja vaikuttavat toisiinsa.

Kuvio 8. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjaukseen vaikuttavat tekijät nuorten ja ammattilaisten näkökulmista

Nuoren yksilöllinen kokemus ja toiminta

Nuoren läsnäolo työpajalla vaikuttaa muun muassa yksilöllisen ohjauksen toteutumiseen ja tutustumiskäynneille osallistumiseen. Tulosten mukaan nuoren osallistumishalukkuutta ryhmätoimintaan saattaa vähentää se, että hänellä on kaksi työpajapäivää viikossa. Nuoren elämäntilanne puolestaan liittyy myös tämän läsnäoloon työpajalla. Muutokset nuoren elämäntilanteessa vaikuttavat erityisesti heidän paja-aikansa käyttämiseen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen ja niiden edistymiseen. Tulosten mukaan nuoren elämäntilanne vaikuttaa myös heidän osallistumishalukkuuteensa Pajaforumiin. Nuoren oma-aloitteisuus vaikuttaa esimerkiksi nuorta motivoivien ja monipuolisten työtehtävien toteutumiseen sekä nuoren paja-ajan käyttämiseen työ- ja opiskeluasioiden edistämiseen.

Sitten mä oon välillä itsekin ehdottanut pajaohjaajalle, et voisinks mä tehdä eri tavalla. - - että voinko mä tehdä vaikka tätä, mikä mua edesauttaisi jossakin asiassa. (nuori)

Nuoren turvallisuudentunne näyttäytyy tuloksissa varsinkin erilaisiin ryhmiin osallistumiseen ja niiden mielekkääksi kokemiseen vaikuttavaksi tekijäksi. Vieraan ohjaajan ohjaama ryhmä tai ryhmätilanne, jonka sisällöstä tai toimintatavasta nuori ei tiedä etukäteen tai jonka toisia osallistujia nuori ei tunne voivat olla nuorille epämielikkäitä kokemuksia. Myös oma työpaja voidaan kokea erityisen turvalliseksi ympäristöksi, josta poistuminen voi olla nuorille haasteellista. Tulosten mukaan työpajatyöskentelyn turvallisuus on ohjaajan vastuulla.

- - kun [nimeltä mainittu ohjaaja] on pitänyt - - etäyhteydellä, niin siellä on esimerkiksi tosi hiljaista, huomaa että ympäristö ei.. ihmiset ei vaan halua puhua siellä. Et se ei tunnu nuorille niin sanotusti turvalliselta ilmapiiriltä. (nuori)

Nuoren kokemus asian merkityksellisyydestä vaikuttaa merkittävästi siihen, miten eri sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt toteutuvat nuoren työpajajakson aikana. Se vaikuttaa erityisesti nuorten osallistumiseen Pajaforumiin, työpajan erilaisiin ryhmiin sekä korttikoulutuksiin osallistumiseen.

Mulla on kuitenkin selkeä ajatus et minne haen, milloin haen ja miten haetaan, niin sitten mä ajattelin et ehkei mun tarvii mennä sinne. (nuori)

Tulosten mukaan nuoren yksilölliset taidot ja toiminta vaikuttaa esimerkiksi ryhmätöiden, tietoteknisten taitojen opettamisen ja yhdessä tekemisen toteutumiseen. Nuorten erilaiset taidot delegoida ryhmätöiden tehtäviä on haastanut ryhmätöiden toteutumista työpajoilla. Monen ohjauk käytännön, tilanteen ja toiminnan eteneminen ja toteutuminen riippuikin kustakin nuoresta.

Toiset nuoret ja nuoren kokemus yhteisöllisyydestä nousevat tuloksissa erityisesti nuorten kokemuksissa ohjauk käytäntöjen toteutumiseen laajasti vaikuttavaksi tekijäksi. Toiset nuoret ja heidän läsnäolonsa kannustavat nuoria osallistumaan ryhmiin, ja ne tukevat työpajan arjessa konkreettista yhdessä tekemistä. Ryhmissä ja korttikoulutuksissa nuoret taas ovat tutustuneet toisiin nuoriin. Tulosten perusteella yhteisöllisyys rakentuu työpajojen erilaisissa tilanteissa ja toiminnoissa, joissa nuoret voivat tutustua toisiinsa. Yhteisöllisyyden kokemukseen liitettiin myös kokemus siitä, että työpajojen muut ihmiset välittävät itsestä.

(Ryhmästä) Ja mulla oli muitakin kavereita menossa sinne, ni se sopi aika täydellisesti siihenkin. (nuori)

Ja tietty et miten muutkin osallistuu niihin. Jos katot lähtökohtaisesti silleen, et nää sun nuoret kaverit ei mee, ja sitten sä mietit, että sä olisit yksin siellä, ni sitten sulle tulee... tai saattaa tulla lähtökohtaisestikin jo se, että mä teen sen mitä nääkin tekee, tai tieksä semmonen... (nuori)

Nuoren ja ohjaajan välinen suhde vaikuttaa laajalti eri ohjauk käytäntöjen toteutumiseen. Se, että nuori ja yksilövalmentaja tuntevat toisensa, on tärkeää. Nuoren ja ohjaajan välinen henkilökemia vaikuttaa yhteistyön sujuvuuteen, ja se että ohjaaja tuntee nuoren vaikuttaa siihen, että nuori saa häntä motivoivia työtehtäviä. Tuloksista ilmenee, että kaikki haastatellut nuoret eivät tienneet yksilövalmentajansa nimeä tai olleet käyneet hänen kanssaan yksilöllisiä keskusteluja työpajajaksonsa aikana. Nuoren ja ohjaajan välinen suhde vaikuttaa myös nuoren turvallisuudentunteen muodostumiseen: nuorelle tutun ohjaajan kanssa ryhmätyöskentely koetaan turvalliseksi.

Et just jos sillä nuorella on jotain haasteita elämässään, joihin pajaohjaaja ei sitten osaa auttaa, et yksilövalmentaja on parempi siinä kohtaa - - että jos nuori ei uskalla avautua niistä vaikeista, tai mihin hän tarvitsee apua - - niin totta kai se vaikuttaa sitten hänen omien asioiden eteenpäinviemiseen se, että kuinka luottamuksellinen se suhde on yksilövalmentajan kanssa. (ammattilainen)

Ohjaajan ohjaustapa ja vuorovaikutus

Tulosten mukaan nuoren perehdytys vaikuttaa esimerkiksi erilaisten yksilö-, pari- ja ryhmätehtävien toteutumiseen ja yhdessä tekemiseen. Tulosten mukaan vertaisohjaajuuden käyttäminen perehdytyksessä oli ollut haastatellulle nuorelle mielekästä toisiin tutustumisen kannalta ja näin ollen se liittyy työpajojen yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen.

Tulosten mukaan nuoren yksilöllinen huomiointi on keskeinen ohjauksen käytäntöjen toteutumiseen vaikuttava tekijä. Nuoren yksilöllisen huomioinnin myötä nuoret ovat käyttäneet paja-aikaa työ- ja opiskelusuunnitelmiansa edistämiseen ja sen myötä jokaisen nuoren yhdessä tekeminen voi mahdollistua.

Et otetaan kaikin tavoin huomioon ja tiimin jäseneksi siihen pajalle - -. Jos olet siellä, eikä kukaan sulle mitään sano, tai kukaan kauheasti huomaa mitä teet, niin eihän siinä kauhean yhteisöllinen tai vahvistava ilmapiiri synny. (ammattilainen)

Myös ohjaajan nuoren havainnointi, ”tuntosarvet koholla olo”, vaikuttaa nuoren saaman keskusteluavun ja nuorelle soveltuvien tehtävien toteutumiseen. Nuoren havainnointi taas edellyttää ohjaajalta fyysistä läsnäoloa työpajan arjessa. Ohjaajan vuorovaikutustaidot puolestaan vaikuttavat tulosten mukaan nuoren saaman keskusteluavun toteutumiseen ja työpajojen viihtyvyyteen.

Ohjaajan avoimuus, läsnäolo ja lähestyttävyyden on tärkeää nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauksen käytäntöjen toteutumiseksi. Läsnä oleva, rento ja välitön vuorovaikutus vaikuttaa paitsi yhdessä tekemisen toteutumiseen työpajoilla, myös keskusteluavun toteutumiseen. Ohjaajan vuorovaikutuksen avoimuus näyttäytyy tuloksissa erityisesti nuorille merkityksellisenä tekijänä. Ohjaajien henkilökohtaisesta elämästään jakamat, pienetkin ja arkisetkin asiat, tukevat nuoria heidän avoimuudessaan, edistävät ohjaajan ja nuoren suhteen muodostumista ja viestittävät nuorelle heidän työskentelysuhteensa yhdenvertaisuutta.

Kyl se on helpompaa olla myös avoin ihmisille, jotka ovat myös avoimia sinulle. (nuori)

Mikä sit luo semmosta suhdetta ja semmost niinku henkilökohtasta suhdetta, et se ei oo pelkästään sitä et mä oon täs tää vammaan nuori ja sä oot mun työntekijä, joka yrittää minut korjata. (nuori)

Ohjaajan vuorovaikutuksen aktiivisuus ja konkreettisuus vaikuttaa tulosten mukaan nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutumiseen. Tuloksissa nousee ohjaajan tarkentavien ja konkreettisten, nuoren arkea koskevien kysymysten esittäminen esimerkiksi tavoitekeskusteluissa ja työpajojen arjen kohtaamisissa. Ohjaajan työhuoneen auki oleva ovi puolestaan viestittää nuorelle, että ohjaajalta voi mennä kertomaan ajatuksia tai pyytämään apua. Ohjaajan nuorta kohtaan kokema ja osoittama aktiivinen kiinnostus sekä itsensä tutuksi tekeminen näyttäytyvät tuloksissa niin ikään nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutumiseen vaikuttavina tekijöinä. Tulosten mukaan työpajojen ilmapiiri syntyy aktiivisen vuorovaikutuksen myötä.

- - kysyn et miten sä syöt ja miten sä nuket, ihan näin, et saaks sä hoidettua kaiken mitä sun pitää hoitaa, onko jotain tekemättä. Ihan konkretiaa. (ammattilainen)

Niitä kiinnosti alusta loppuun, et miten mulla menee. (nuori)

Ohjaajan ohjaustapa ja -taidot vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutumiseen monin eri tavoin. Yksilö-, pari- ja ryhmätöiden toteutuminen vaatii ohjaajalta ”pedagogista silmää”, ja ohjaajan tapa antaa tehtäviä vaikuttaa tulosten mukaan yhdessä tekemiseen. Tulosten mukaan ohjaajan tulee pystyä tunnistamaan, milloin nuori tarvitsee keskusteluapua ja samalla tunnistamaan omat ammatilliset rajansa – milloin keskustelu on toisen ohjaajan tehtävä. Nuoren kanssa käytyjen keskustelujen mielekkääksi koettu kepeys liitetään myös ohjaajan ammattitaitoon.

No sit me päästään taas siihen ammattitaitoon. - - varmaan kantaa aika pitkälle läpi jokaisen aiheen tuo ammattitaitoasia. (nuori)

Ohjauksen aktiivisuus ja jämäkyys käsittää ohjaajan aktiivisen tuen tarjoamisen, ohjaajan aktiivisen ja konkreettisen toiminnan esimerkiksi nuoren koulutus- ja työsuunnitelmien edistymiseksi, yksilövalmentajan ja nuoren työskentelyn yhdessä sekä ohjaajan kannustuksen kokeilla erilaisia työtehtäviä. Myös työpajoilla toteutuva yhdessä tekeminen ja yhteisöllinen ilmapiiri edellyttävät ohjaajalta aktiivista toimintaa. Ohjaajan aktiivinen kannustus nuorta edistämään työ- ja opiskelusuunnitelmiaan tukee nuoria muun muassa osallistumaan korttikoulutuksiin, ryhmiin ja edistämään työ- ja opiskelusuunnitelmiaan työpajoilla. Tuloksissa nousee merkittävänä nuorten kokemus siitä, että selkeä ja yksilöllisesti perusteltu, jämäkkä ja jopa nuorilta toimenpiteitä vaativa ohjaus edistää heidän tavoitteidensa toteutumista.

Kyl ne pajaohjaajatkin siinä mukana tsemppas, et sano et nyt kannattaa mennä hakee ne kortit. (nuori)

- - koska mulla on sellainen et mua alkaa pelottaa ja jännittää, et "Mä teen sit huomenna.", ja yksilövalmentaja ei anna sitten sellaista vaihtoehtoo aina välillä, et vaan napakasti sanoo et "Ei kun nyt.". Ja on sitte hyvä juttu. Tietenkin. (nuori)

Tulosten mukaan ohjaajan joustavuus ja heittäytymiskyky – joustavuus työn suunnittelussa, heittäytymiskyky ja irrottautuminen ohjaajan roolista – vaikuttaa työpajojen arjessa toteutuvien yhteisiin hetkiin ja näin ollen yhdessä tekemiseen. Joustavuus vaikuttaa myös siihen, miten ohjaaja suhtautuu yhteisten hetkien mahdollisesti edellyttäviin, työpajojen tiloissa tarvittaviin väliaikaisiin muutoksiin.

Ammattilaisen toimintatavat

Ammattilaisen asenteet vaikuttavat laajalti eri ohjauskäytäntöjen toteutumiseen. Ne vaikuttavat nuoren työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen sekä siihen, miten ohjaaja pyrkii luomaan työpajoille yhteisöllisyyttä, tukemaan nuorten hyvää oloa pajalla ja tekemään yhteistyötä työpajojen toisten ammattilaisten kanssa. Myös johtotason sallivuus ja tuki on vaikuttanut Pajafoorumin toimintaan. Tulosten mukaan ammattilaisten pelko kokeilla saattaa vaikuttaa siihen, miten toisille pajoille tehdään tutustumiskäyntejä.

Tulosten mukaan ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa vaikuttaa monin tavoin nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutumiseen. Se vaikuttaa muun muassa saatavilla olevan keskusteluavun ja kannustuksen toteutumiseen. Nuorten poissaoloihin puuttuminen ja palautteen antaminen vaativat ohjaajan fyysistä läsnäoloa työpajoilla, ja työpajojen yksilövalmentajien poissaolot pajalta vaikuttavat myös nuorten saamaan keskusteluapuun ja yksilölliseen tukeen. Ohjaajan fyysinen läsnäolo lisää myös nuoren turvallisuudentunnetta työpajoilla ja vahvistaa nuoren ja ohjaajan välistä suhdetta.

- - kyllä siihen vaatii taas sitä aikaa, et ehtii jokaisen kanssa pysähtyä ja jutustella, ja se vaatii sitä myös että pyörii siellä pajalla, tekee itseään tutuksi, et se kynnyks madaltuu, et helpompi on sit nuoren tulla. (ammattilainen)

Ammattilaisen kiire, ajanhallinta ja työmäärä vaikuttavat laajalti eri ohjauskäytäntöjen toteutumiseen. Ne vaikuttavat muun muassa nuorten keskusteluavun, tavoite- ja palautekeskustelujen ilmapiiriin, toteutumiseen ja nuoren kuulluksi tulemiseen niissä, yhdessä

tekemiseen ja paja-ajan käyttämiseen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen. Tuloksissa nousee erityisesti työpajaohjaajien kokemus monista vastuista ja se, miten pajan arki ”vie mukanaan”. Toisaalta nuorten keskusteluapu ja tuloksetta tavoite- ja palautekeskustelut mahdollistuvat tulosten perusteella ohjaajien ajankäytön priorisoinnin ja ajanhallinnan myötä.

(Tavoite- ja palautekeskusteluista) Kyl niinku... taas se, että jos on kiire aikataulu. Jos ajattelee et tää hoidetaan puolessa tunnissa, niin se hankaloittaa, koska sit se pakottaa ehkä itseä jättämään väliin tärkeitä kysymyksiä, et voi lähtee kysymään. (ammattilainen)

Siinä ei niinku aina löydy välttämättä semmoista aikaa niin paljon just sen takii - -. Mut kyl mä aina yritän järjestää parhaani mukaan. Se on kyllä yks asia - - kun sitä aikaa ei tavallaan ole. (ammattilainen)

Ohjaajan sähköisten viestintävälineiden käyttö – sähköpostin ja sähköisen kalenterin käyttö mahdollistaa sen, että työpajojen ohjaajat näkevät toistensa aikataulut ja voivat näin ollen ohjata nuoria keskustelemaan oikean henkilön kanssa tehokkaasti. Näin ollen ohjaajat voivat suunnitella tavoite- ja palautekeskustelut hyvissä ajoin, ja nuoren keskusteluapu voi toteutua.

Työtehtävien luonne ja suunnittelu vaikuttaa paitsi yksilö- pari ja ryhmätöiden sekä tietoteknisten taitojen opettamiseen, myös paja-ajan käyttämiseen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen ja yhdessä tekemiseen. Eri työpajoilla tämä toteutuu ja mahdollistuu eri tavoin. Toisilla työpajoilla tietoteknisten taitojen harjoittelu toteutuu työpajan arjessa ja työtehtävien lomassa, ja toisilla työpajoilla ei käytetä esimerkiksi Office-ohjelmia ollenkaan. Joillakin työpajoilla puolestaan työskennellään tiiviisti ammatillisten tehtävien parissa eikä työpajan yhteisiä hetkiä toteuteta. Ryhmätöitä ja yhteiset hetket toteutuvat työpajojen arjessa ohjaajien suunnittelemana.

Mä veikkaan et se mitä näil pajoil on ni ei välttämät tartte sitä. Tai niinku että pajalla... jotain Wordia tai Exceliä, ei me periaattessa tultais ikinä tarttee, ellei meidän jotain muistiinpanoja tarvii tehdä. (nuori)

- - ajatellaan nyt semmonen kuva päässä et meillä on paja siinä joka tekee jotain yhteistä työtä tai jokainen tekee omia, niin siinä tulee luontevaa keskustelua, kun versus semmonen paja, joka hajoaa ympäri Espoota tekemään asioita. (ammattilainen)

No kyllähän siihen liittyy paljon se, et miten niit työtehtävii on järjestetty. Miten ne on suunniteltu. (ammattilainen)

Tavoitteen asettamisen, edistämisen ja seurannan käytännöt liittyvät monen nuoren sosiaalista vahvistumista edistävän ohjaukseytöntöjen toteutumiseen. Tavoitekeskustelun toteutumiseen vaikuttaa se, miten ajoissa nuorelle kerrotaan sen lähestymisestä: toisinaan tilanne saattaa tulla nuorelle yllättäen. Tavoitteiden toteutumista edistävä tavoite on selkeä ja lyhyt. Paja-ajan käyttämisestä työ- ja opiskeluasioiden edistämiseen eri tavoin voidaan sopia tavoitekeskustelussa, joka on jo itsessään yksi nuorten sosiaalista vahvistumista edistävä ohjaukseytöntö. Tavoitteiden toteutumista edistää myös se, että nuori saa ne itselleen ja yksilövalmentaja kirjaa ne työpajojen tietöjärjestelmään Tavoitteet-osioon työpajojen ohjaajien nähtäville. Tavoitteiden seuraaminen saattaa olla ohjaajan "muistin varassa". Tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa tulosten mukaan myös työpajojen ilmapiiri ja nuoren kokemus siitä, mikä on tämän varsinainen tehtävä työpajoilla.

Ne saattavat helposti unohtua ne tavoitteet siinä, jos niitä ei aktiivisesti seuraa välillä. Ettei sit käy silleen, et sit siellä palautekeskustelussa ihmetellään et "ai niin sulla olikin tällaisia tavoitteita, et toteutuko ne ollenkaan. (ammattilainen)

Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö nousee tuloksissa merkittävänä ja moneen eri ohjaukseytöntöön vaikuttavana tekijänä. Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö vaikuttaa nuoren tavoitekeskustelun tuloksellisuuteen ja aikataulutukseen ja keskusteluavun toteutumiseen. Se vaikuttaa yhdessä tekemiseen ja nuoren paja-ajan käyttämiseen työ- ja opiskeluasioiden edistämiseen ryhmiin osallistumisen ja korttikoulutusten suorittamisen myötä. Yhteistyö toteutuu esimerkiksi viikoittaisissa yksilövalmentajan ja työpajaohjaajan viikkopalavereissa ja työpajojen arjessa käytävissä keskusteluissa.

No kyllä siis se, et niitä käydään viikoittaisissa palavereissa, kaikki joita niitä yksilövalmentajien kanssa on. Että ne nuoren tilanteet käydään läpi viikoittain - - . (ammattilainen)

- - ja aktiivinen keskustelu ohjaajien kanssa, et miten se nuoren toiminta on näytettyntynyt siel pajalla, ni pystyy sit poimimaan - - . (ammattilainen)

Toiminnan ja ympäristön rakenteet

Pajafoorumiin osallistumiseen vaikuttavaksi tekijäksi nousee tuloksissa pajafoorumin järjestelyt. Tulosten mukaan olennaisia järjestelyjä ovat pajafoorumin esittelyajankohta ja pajafoorumin tapaamisissa olevat tarjoilut. Osallistumisen matala kynnys edistää sekä pajafoorumiin mukaan tulemistä että toiminnasta pois jättäytymistä.

Tietojärjestelmän käytettävyys tavoitteiden seurannassa vaikuttaa siihen, miten työpajan ohjaajat kokevat pystyvänsä seuraamaan nuoren tavoitteita. Tavoitteiden seuranta vaatii ohjaajilta erityistä vaivannäköä.

Työskentelytilojen viihtyisyys ja soveltuvuus monipuoliseen työskentelyyn vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauksikäytäntöjen toteutumiseen. Esimerkiksi työpöytien asettelu, tuolien riittävä määrä, avoimet, inspiroivat ja hyvin varustellut tilat ovat ohjauksikäytäntöihin vaikuttavia asioita. Tuloksissa nousee tilojen merkitys erityisesti yhdessä tekemisen – keskustelun ja työpajan omien yhteisöllisten hetkien – toteutumiseen työpajojen arjessa. Joillakin työpajoilla tämä mahdollistuu hyvin tilojen myötä, ja joillakin työpajoilla ei ole varsinaisia omia tiloja ollenkaan. Tulosten mukaan yhdessä tekeminen toteutuu kuitenkin luontevimmin kunkin työpajan omissa tiloissa.

Työpajojen tiloihin liittyy myös tietokoneiden toimivuus ja sijainti. Tulosten mukaan tietokoneiden toimivuus vaikuttaa työpajojen ilmapiiriin. Tietokoneiden sijainti taas vaikuttaa siihen, miten nuoret käyttävät paja-aikaansa työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen.

Tulosten mukaan toiminnan vapaaehtaisuus tai pakollisuus vaikuttaa Pajafoorumiin osallistumiseen, yhteisöllisten hetkien toteutumiseen siihen sekä miten nuoret käyttävät paja-aikaansa työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen. Nuorten kokemuksissa vapaaehtoisuus vähentää heidän osallistumistaan toimintoihin.

(Yhteisöllisten hetkien toteutumisesta) No, varmaan sellanen yks asia on et se on pakollista. Sinne on niinku mentävä (naurua). (nuori)

- - se on vapaaehtoinen, tai vapaaehtoinen ryhmä - - se menee vaan ohi periaatteessa. Tai jos on vapaaehtoinen ja sul on muuta tekemistä, niin sä kuulet vaan sen vapaaehtoisen. (nuori)

Työpajan säännöt ja rakenteet, kuten läsnä olevaksi ilmoittautuminen työpajaohjaajille, nuorten yksilölliset työajat ja eri toimintojen sisältyminen työpajojen arkeen, vaikuttavat monella tavalla eri ohjauksikäytäntöjen toteutumiseen. Osa haastatelluista nuorista toi esiin, että sääntö siitä, että työpajoilla ei tule kiusata ketään, vaikutti heidän turvallisuudentunteeseensa ja myös kohtaamisiin työpajojen ohjaajien kanssa. Läsnä olevaksi ilmoittautuminen mahdollistaa nuoren ja ammattilaisen suhteen edistymisen sekä kannustamisen ja palautteen antamisen mahdollistumisen. Se, että nuorella voi olla kaksi pajapäivää viikossa taas voi vaikuttaa tämän halun osallistua erilaisiin toimintoihin oman työpajan ulkopuolella. Työpajan sääntöihin ja rakenteisiin sisältyvät pajan nykyiset

henkilöstöresurssit ja pääsääntöisesti yhdessä rakennuksessa työskentely nähtiin ohjauskäytäntöjen toteutumista edistävänä tekijänä. Omnian organisaatio voi antaa rajat eri toiminnoille. Se, että työpajoilla on voinut loppuvuodesta 2018 alkaen olla työkokouksissa kuusi kuukautta aiemman 12 kuukauden sijaan, vaikuttaa myös siihen, miten nuorten tavoitteiden on mahdollista toteutua työpajajakson aikana.

- - Et jos on vaikka kaks päivää, ja yks päivä menee siihen et ollaan poissa siitä, niinku alan pajalta, ni se voi tietenkin nuorille olla aika semmoinen että ”Oispa kiva tehdä sitä toista.”. (ammattilainen)

Korttikoulutusten ajoitus ja maksuttomuus vaikuttavat nuorten osallistumismahdollisuuksiin ja -halukkuuteen. Mikäli korttikoulutus on juuri järjestetty, ei vasta aloittaneella nuorella ole välttämättä mahdollisuutta osallistua korttikoulutukseen työpajajaksonsa aikana.

Ensimmäiseksi, ne kaikki oli ilmasii. (nuori)

Tiedottamisen selkeys ja monikanavaisuus vaikuttaa erityisesti siihen, miten nuoret saavat tietoa erilaisista työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen liittyvistä mahdollisuuksista kuten korttikoulutuksista. Joillakin työpajoilla ohjaajat tiedottavat nuoria työpajan rakenteissa toteutuvissa tilaisuuksissa. Tuloksista ilmenee, että saatavilla oleva tieto vaikuttaa siihen, mitä esimerkiksi ryhmästä odotetaan tai ajatellaan, mikä taas vaikuttaa haluun osallistua niihin. Tulosten mukaan Kuusiniemen toimipisteessä toteutuva, kaikille nuorille yhteinen ja viikoittainen tiedotustilaisuus vaikutti myös nuorten yhteisöllisyyden – yhdessä tekemisen – kokemukseen. Tiedottamisen voi tulosten mukaan ajatella olevan yhteydessä myös nuoren turvallisuudentunteeseen.

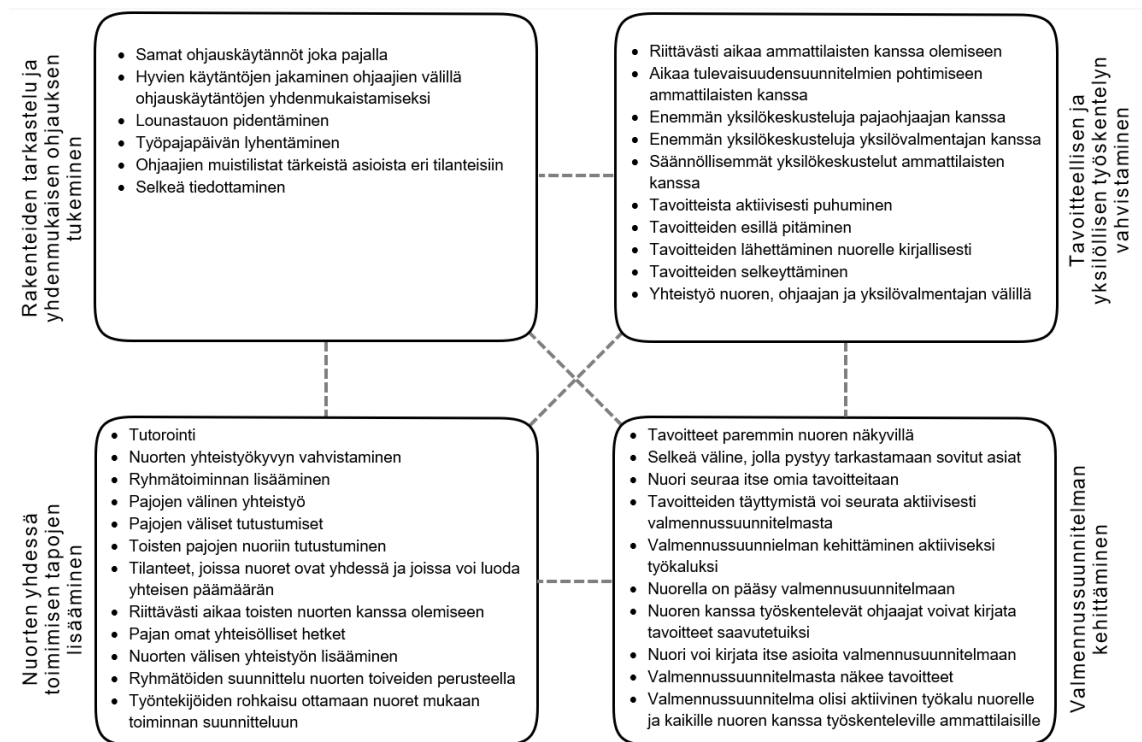
- - mul itse asias tuli kolmest suunnast se informaatio: se oli seinällä, se tuli yhteisessä hetkessä, ja kun olin ohjaajien kaa keskenään - -. (nuori)

Sit siinä on kans, et jos siel on tuntemattomia ihmisiä, sä et tiedä mitä sä joudut puhuu siel, sä et niinku tiedä siitä sisällöstä, niin se on ehkä hankalampaa lähtee sinne. (nuori)

Myös toimintaympäristön tekijät vaikuttavat nuorten sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutumiseen. Tällaisiksi tuloksissa nousee nuorelle mielekkään opiskelupaikan hakuajankohta ja kevään 2020 poikkeukselliset olosuhteet.

7.2 Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauk käytäntöihin tarvittavat muutokset

Tulosten mukaan nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauk käytäntöihin tarvittavat muutokset ovat tavoitteellisen ja yksilöllisen työskentelyn vahvistaminen, rakenteiden tarkastelu ja yhdenmukaisen ohjauksen tukeminen, nuorten yhdessä toimimisen tapojen lisääminen sekä valmennussuunnitelman kehittäminen. Nämä kehittämistarpeet ovat yhteydessä toisiinsa. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauk käytäntöihin tarvittavat muutokset on koottu kuvioon 8.

Kuvio 9. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauk käytäntöihin tarvittavat muutokset

Tuloksissa ilmenee, että ohjauskäytäntöjä tulisi muuttaa **rakenteiden tarkasteluun ja yhdenmukaisen ohjauksen tukemiseen** liittyvin tavoin. Jokaisella pajalla tulisi olla samat ohjauskäytännöt. Hyvien käytäntöjen jakaminen ohjaajien välillä yhdenmukaistaisi ohjausta. Lounastaukoa voisi pidentää ja työpajapäivää lyhentää. Ohjaajilla voisi olla muistilistat tärkeistä asioista kuten perehdytyksestä ja tavoitteista, ja tiedottamisen tulisi olla selkeää.

Ja samat ohjauskäytännöt olisi joka pajalla - - niissäkin on pientä variaatiota, ni semmoset selkeät speksit ois kaikkialla samat.

- - jos olis vähän pidempi lounastauko, ettei oo semmonen kiire siinä pajapäivän keskellä. Ja jos on vaikka jossain sisähommassa ollu, ni ehtii jalotella ja rentoutua siinä välissä kunnolla ja sitten jatkaa taas töitä paremmin levänneenä ja virkistytymisenä.

Tulosten mukaan ohjauskäytäntöjä tulisi muuttaa **tavoitteellisen ja yksilöllisen työskentelyn vahvistamiseksi**. Nuorilla tulisi olla riittävästi aikaa ammattilaisten kanssa olemiseen ja aikaa tulevaisuudensuunnitelmien pohtimiseen ammattilaisen kanssa. Yksilökeskusteluja tulisi olla enemmän sekä pajaohjaajan että yksilövalmentajan kanssa, ja yksilövalmentajien kanssa toteutuvien yksilökeskustelujen tulisi olla säännöllisempiä. Nuoren tavoitteista tulisi puhua aktiivisesti, ja niitä tulisi pitää esillä. Nuoren tavoitteet tulisi lähettää nuorelle kirjallisesti ja niitä tulisi selkeyttää. Tavoitteellisen ja yksilöllisen työn vahvistaminen edellyttää yhteistyötä nuoren, pajaohjaajan ja yksilövalmentajan välillä. Yhteiskehittelyssä erityisesti nuoret toivat esiin toivetta nykyistä yksilöllisempään työskentelyyn.

Nuorten yhdessä toimimisen tapojen lisääminen ovat osa ohjauskäytäntöihin tarvittavia muutoksia. Työpajoilla voisi hyödyntää tutorointia. Nuorten yhteistyökykyä voisi vahvistaa ja ryhmätoimintaa lisätä. Pajat voisivat tehdä yhteistyötä ja työpajoilla voisi olla pajojen välistä tutustumista. Nuoret taas voisivat tutustua myös toisten pajojen nuoriin, ja heillä tulisi olla riittävästi aikaa toisten nuorten kanssa olemiseen. Työpajoilla tulisi olla omia yhteisöllisiä hetkiä. Nuorten välistä yhteistyötä tulisi lisätä, ja työpajoilla tulisi olla tilanteita, joissa nuoret ovat yhdessä ja joissa voi luoda yhteisen päämäärän. Ryhmätöitä taas voisi tulevaisuudessa suunnitella nuorten toiveiden perusteella, ja työntekijöitä tulisi rohkaista ottamaan nuoret mukaan toiminnan suunnitteluun. Yhteiskehittelyssä nuorten omaa roolia ryhmätöiden suunnittelussa ja toisiin nuoriin tutustumisen merkitystä toivat esiin siihen osallistuneet nuoret.

Kysytään ihmisiltä et mitä proggiksia ne haluais tehdä ja niistä tehdään vaikka pieniä ryhmiä - -

Yhteisiä hetkiä koko pajan kesken, jotta tutustuu ja syntyy yhteisfiilis

Tuloksien mukaan **valmennussuunnitelman kehittäminen** on osa ohjauskäytäntöjen kehittämistä. Valmennussuunnitelman tulisi olla selkeä väline, jolla ammattilainen pystyy tarkastamaan kunkin nuoren kanssa sovitut asiat. Sitä tulisi kehittää aktiiviseksi työkaluksi, ja sen tulisi olla aktiivinen työkalu nuorelle ja kaikille nuoren kanssa työskenteleville ammattilaisille. Valmennussuunnitelmasta tulisi nähdä nuoren tavoitteet, ja tavoitteiden täyttymistä tulisi voida seurata sieltä aktiivisesti. Nuoren kanssa työskentelevät ohjaajat taas voisivat kirjata nuoren tavoitteet saavutetuiksi. Nuorilla tulisi olla pääsy omaan valmennussuunnitelmaansa ja nuoret voisivat itse kirjata sinne asioita. Tavoitteiden tulisi olla paremmin nuoren näkyvillä ja nuoret voisivat itse seurata omien tavoitteidensa toteutumista. Tulosten mukaan valmennussuunnitelman kehittäminen sitouttaisi nuorta. Tarvetta valmennussuunnitelman kehittämiseen toivat yhteiskehittelyssä ammattilaiset.

- - että muistais, nuoret muistais ite, ja olis selkeetä et mitä ne tavoitteet oli, - - jokin selkeä väline millä pystyy tarkastamaan mitä kenenkin kanssa on sovittu. Et yhteinen päämäärä pysyis kirkkaana kaikille.

8 Kuvaus uusista nuoren sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä työpajatoiminnassa

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena on kuvaus uusista nuoren sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä työpajatoiminnassa. Tuotos syntyi yhdistämällä tutkimuksellisen kehittämistyön kahden kehittämistehtävän tulokset jo olemassa oleviin keskeisimpiin ohjauskäytäntöihin (Seppälä 2018: Liite 14). Uudet nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt työpajatoiminnassa (kuvio 10) sisältävät jo olemassa olevat ohjauskäytännöt sekä niihin tarvittavat muutokset. Lisäksi niissä näkyy ohjauskäytäntöjen toteutumista edistävän ohjauksen ja vuorovaikutuksen elementtejä sekä toiminnassa huomiota vaativat tekijät.

Uudet nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt työpajatoiminnassa		
Olemassa olevat keskeisimmät ohjauskäytännöt (Seppälä 2018)	Ohjauskäytäntöihin tarvittavat muutokset	Ohjauskäytäntöjen toteutumista edistävä ohjaus ja vuorovaikutus
Kannustaminen Palautteen antaminen arjessa Yhdessä tekeminen Tavoite- ja palautekeskustelut Yksilö-, pari- ja ryhmätyöt Saatavilla oleva keskusteluapu Paja-ajan käyttäminen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen Tietoteknisten taitojen opettaminen yksilöllisesti tai ryhmässä	Tavoitteellisen työskentelyn vahvistaminen Yksilöllisen ohjauksen lisääminen Valmennussuunnitelman kehittäminen Yhdenmukaisen ohjauksen tukeminen Rakenteiden tarkasteleminen Nuorten yhdessä toimimisen tapojen lisääminen ja jalkauttaminen työpajan arkeen	Jämäkkä ja aktiivinen ohjaus Nuoren havainnointi ja yksilöllinen huomiointi Aktiivinen vuorovaikutus ja tarkentavat kysymykset Avoimuus, lähestyttävyyys ja läsnäolo Joustavuus ja heittäytyminen Fyysinen läsnäolo työpajan arjessa Nuorten perehdytys työpajan toimintaan
Toiminnassa tulee huomioida		
Nuoren yksilöllinen kokemus ja toiminta Nuoren ja ohjaajan välinen suhde	Ammattilaisten toimintatavat Työpajan yhteisöllisyys	Toiminnan ja ympäristön rakenteet Nuoren turvallisuudentunne
Läpileikkaavana arvona ja työskentelytapana nuorten ja ohjaajien välinen yhteistyö		
Lopputuloksena nuoren sosiaalinen vahvistuminen		

Kuvio 10. Uudet nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt työpajatoiminnassa

Uudet nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt toteutuvat nuorten ja ohjaajien välisessä yhteistyössä. Se on kaikkea toimintaa ohjaava arvo.

Omnian nuorten työpajoilla keskeisimmät nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt ovat Seppälän (2018) mukaan kannustaminen, palautteen antaminen arjessa, yhdessä tekeminen, tavoite- ja palautekeskustelut, yksilö- pari- ja ryhmätyöt, saatavilla oleva keskusteluapu, paja-ajan käyttäminen työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen sekä tietoteknisten taitojen opettaminen yksilöllisesti tai ryhmässä (Seppälä 2018: Liite 14). Jotta näiden toteutuminen mahdollistuu, tulee työpajojen toimintatapoihin tehdä muutoksia. Työskentelyn tulee olla nykyistä tavoitteellisempaa. Nuoren yksilöllisten tavoitteiden tulee olla esillä työpajojen arjessa kaikilla työskentelyyn osallistuvilla osapuolilla, mitä tukee myös valmennussuunnitelman kehittäminen aktiiviseksi työkaluksi. Nuoren tulee saada yksilöllistä ohjausta tavoitteidensa kirkastamiseen ja niiden saavuttamisen edistymiseksi tulevaisuudessa nykyistä enemmän. Samalla työpajojen ohjaajien ohjausta ja toimintaa tulee yhdenmukaistaa edelleen. Rakenteita tulee tarkastella esimerkiksi arvioimalla nuorten työpajapäivän ja lounastauon pituutta uudelleen. Nuorten yhdessä toimimisen tapoja ja mahdollisuuksia tulee lisätä, ja niitä tulee jalkauttaa aktiivisesti työpajojen arjen toimintaan.

Uusien nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutumiseksi tulee työpajojen ammattilaisten toimintaan kiinnittää erityistä huomiota. Ohjaajien välinen yhteistyö on suuressa roolissa siinä, miten keskeisimpien nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutuminen työpajojen arjessa ja nuorten osallistuminen heidän tavoitteitaan edistäviin toimintoihin mahdollistuu. Ohjaajien tulee perehdyttää nuoret työpajojen toimintaan hyvin ja heidän tulee olla työpajan arjessa fyysisesti läsnä. Nuorten ohjauksen tulee olla jämäkkää ja aktiivista. Samalla ohjaajien tulee kuitenkin olla avoimia, helposti lähestyttäviä ja läsnä vuorovaikutustilanteissa. Ohjaajien tulee havainnoida ja huomioida nuoria tarkasti ja yksilöllisesti sekä toimia joustavasti ja erilaisiin tilanteisiin heittäytyen.

Uusien nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toteutuksessa on ohjaajien ohjauksen ja vuorovaikutuksen lisäksi syytä huomioida myös ammattilaisten toimintatavat, ympäristön ja toiminnan rakenteet sekä jokaisen nuoren yksilölliset kokemukset ja toiminta. Nuoren ja ohjaajan väliseen suhteen edistymiseen, yhteisöllisyyteen ja nuoren turvallisuudentunteen muodostumiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Toiminnan lopputuloksena on nuoren sosiaalinen vahvistuminen.

9 Pohdinta

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön monivaiheisessa prosessissa jatkokehitetiin Omnian nuorten työpajoilla Seppälän (2018) tutkimuksellisessa kehittämistyössä kehitettyjä nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauk käytäntöjä. Työn tulokset mu-
kailevat kirjallisuudessa esiintyviä kuvauksia nuorten sosiaalisesta vahvistumisesta ja työpajatoiminnasta, mutta valottavat aihetta myös uusin tavoin. Seuraavassa tarkastelen työn tuloksia, etenemistä ja menetelmällisiä ratkaisuja, eettisyyttä ja esitän työlle jatko-
kehittämissuhteita.

9.1 Tulosten tarkastelu

Yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden herkkä tasapaino nuoren sosiaalisen vahvistumisen edistämiseksi

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksissa kuvautuu merkittävänä nuorten toive sekä tavoitteellisen ja yksilöllisen ohjauksen että yhdessä toimimisen tapojen lisäämisestä. Tulosten mukaan yhteisöllisyyden kokemus ja toisten nuorten osallistuminen myös vaikuttavat nuorten sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauk käytäntöjen toteutumiseen. Nuorten toive yksilöllisestä työskentelyajasta työpajojen ohjaajien kanssa rinnastuu Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry:n strategiassa kuvattuun ”aikuinen ja aikaa” -työpajaperinteeseen, ja yhdessä tekeminen taas on keskeinen sosiaalista vahvistumista edistävä ohjauk käytäntö ja kytkeytyy työpajatoiminnan ytimeen, yhteisöllisyyteen (Into ry n.d.; Seppälä 2018: Liite 14; Hämäläinen & Palo 2014: 24).

Työpajan nuorilla on mahdollisuuksia osallistua monenlaisiin ryhmiin työpajajaksonsa aikana. He voivat edistää työ- ja opiskelusuunnitelmiin liittyviä tavoitteita Hakuryhmässä ja käsitellä hyvinvointiin liittyviä teemoja Rentoryhmässä. Yksilöllisesti valittavat ja vapaaehtoiset ryhmät mukailevatkin näkemystä siitä, että työpajajakson ei tule olla standardoitu paketti vaan yksilöllinen rakennelma suunnitelmallisesti valittuja, nuorilähtöisiä ratkaisuja (ks. esim. Koukkari 2011: 224). Nuori nähdään aktiivisena toimijana omassa työpajaprosessissaan, ja hän valitsee itselleen sopivia toimintoja yksilöllistymisen ja kuntoutuksen ekologisen paradigman mukaisesti (vrt. Saastamoinen 2011: 63; Järvikoski & Härkäpää 2004: 160). Nykyisen kaltainen ryhmätoiminta on myös yksi mahdollinen ratkaisu tilanteessa, jossa työpajojen asiakkaiden muuttuvat ja moninaistuvat tarpeet sekä nuorten työpajojen jälkeisen toiminnan, niin sanotun jatkosijoittumisen, tarkka seuranta

haastavat työpajojen ammattilaisten resursseja. Tällöin nuoret voivat edistää esimerkiksi työ- ja opiskelusuunnitelmiaan ryhmässä samanaikaisesti muiden nuorten kanssa, ja samalla voidaan lisätä nuorten mahdollisuutta vertaistukeen.

Jo nuorille mahdollisista ryhmistä huolimatta yhteiskehittelyn keskustelu ja toiveet keskittyivät pitkälti työpajaryhmässä yhdessä toimimiseen. Myös haastatteluissa nousi nuorten omassa työpajaryhmässä toimiminen esiin erään nuoren liitettyä oman ryhmän kanssa toimimisen turvallisuudentunteen muodostumiseen. Hän piti tulevaisuudessa tärkeänä toimia ryhmissä oman työpajojen ohjaajan ja oman työpajaryhmän kanssa. Yhteiskehittelyssä nuoren turvallisuudentunne nähtiinkin kaikista nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikuttavista tekijöistä olennaisimmaksi tekijäksi. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön turvallisuudentunteeseen liittyvät tulokset saavatkin vahvistusta kirjallisuudesta: psykologinen turvallisuus on merkityksellistä esimerkiksi terapeuttisessa työssä sekä tiimityössä, jossa se voi olla jopa ratkaisevaa (ks. esim. Rappoport 1997: 250; Edmondson 2003: 37; Re:Work n.d.).

Yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden yhteiskunnalliset muutokset näkyvät näin ollen myös työpajatoiminnassa (ks. esim. Dufva 202: 10). Tulevaisuudessa onkin tärkeää tukea kunkin työpajaryhmän yhdessä tekemisen mahdollistumista ja pohtia erilaisia vaihtoehtoja yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden välillä tasapainotteluun, jotta nuorten asiakkaiden osallistuminen heille tärkeisiin toimintoihin mahdollistuu myös turvallisuudentunteen näkökulmasta.

Fyysisen ympäristön yhteys sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin

Tämä tutkimuksellinen kehittämistyö tuo esiin uusia näkökulmia fyysisen ympäristön merkityksestä sosiaalisen vahvistumisen prosessiin työpajatoiminnassa. Kirjallisuudessa on tähän saakka liitetty sosiaalisen vahvistumisen prosessi pitkälti sosiaaliseen ympäristöön (ks. esim. Kuure 2015: 25). Kuntoutumisen tuloksellisuuden ja ryhmän toiminnan tiedetään olevan kuitenkin yhteydessä toiminnan fyysiseen ympäristöön (ks. Skubik-Peplaski & Rowles & Hunter 2012: 34; Pennington 2005: 24), mikä vahvistaa tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksia.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tulosten mukaan työpajaympäristön viihtyisyys ja soveltuvuus monipuoliseen työskentelyyn – esimerkiksi työpöytien asettelu, tuolien riittävä

määrä, tilojen avoimuus ja varustelu – ovat merkityksellisessä roolissa nuoren sosiaalista vahvistumista edistävissä ohjauksikäytännöissä erityisesti yhdessä tekemisen osalta. Työpajojen arjessa kuitenkin yhdessä tekeminen mahdollistuu eri pajoilla eri tavoin: toisilla työpajoilla työympäristö on liikkuva tai yhteistä tilaa esimerkiksi vapaamuotoiselle oleskelulle ei ole, kun taas toisilla pajoilla työtä tehdään yhteisten pöytien ääressä samalla keskustellen elämän erilaisista ilmiöistä.

Jatkossa voikin pohtia, voisiko yhdessä tekemisen mahdollistua jokaisen työpajan omissa tiloissa ja mitä osaamista työpajaympäristön muokkaus erilaisia toimintoja mahdollistavaksi vaatii työpajan ammattilaisilta.

Toimintojen pakollisuuden ja vapaaehtoisuuden dialektiikkaa nuoren ja ohjaajan vuorovaikutussuhteessa

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksien mukaan nuoret käyttävät aikaansa esimerkiksi työ- ja opiskelusuunnitelmien edistämiseen vähemmän, mikäli toiminta on heille vapaaehtoista. Haastatteluissa nuoret toivovatkin aktiivista, jämäkkää ja jopa heiltä toimenpiteitä vaativaa ohjausta heidän tavoitteitaan edistäviin toimintoihin. Samalla nuoret toivat haastatteluissa esiin tasavertaisuuden kokemuksen merkitystä, joka syntyy tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulosten perusteella esimerkiksi ohjaajan avoimuuden ja välittömän vuorovaikutuksen myötä. Tämä osittain ristiriitaisenakin näyttäytyvä tulos on kiinnostava suhteessa esimerkiksi käsityksiin nuoren aktiivisesta toimijuudesta omassa työpajaprosessissaan toimenpiteiden kohteena olon sijaan ja yleisesti itsemääräämisoikeuden merkityksestä kuntoutumisen prosesseissa (Järvikoski & Härkäpää 2004: 160; Mäkinen 2014: 11).

Voiko tähän arjen ohjauksen dialektiseen haasteeseen löytyä ymmärrystä ohjaajan ja nuoren vuorovaikutussuhteesta ja sen merkityksestä sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauksikäytäntöihin? Tulosten mukaan merkittävä osa nuorten sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauksikäytäntöjen toteutumiseen vaikuttavista tekijöistä liittyy vuorovaikutussellisiin seikkoihin ja ohjaajan ohjaustapaan, mikä vahvistaa edelleen kirjallisuudessa esiintyvää käsitystä sosiaalista vahvistumista edistävän ohjauksen ja kuntoutumisen perustumista asiakkaan ja ammattilaisen vuorovaikutussuhteeseen (ks. esim. Saaristo 2011: 73, Mehtonen 2011: 21–22, Flückiger & Del Re & Wampold & Symonds & Horvath 2012: 16; Vehviläinen 2015: 61–62).

Nuoren haastaminen ja hyväksyvä, lämmin ja avoin vuorovaikutus eivät poissulje toisiaan tai ole vastakkaisia ohjauksellisia strategioita, vaan ne voivat taitavasti käytettyinä täydentää toisiaan (vrt. Swenson 2000: 91). Tämä tasapainottelu vaatii kuitenkin työpajan ohjaajilta vuorovaikutustaitojen lisäksi vakaita eettisiä taitoja, reflektointitaitoja ja kykyä käydä avointa keskustelua nuoren kanssa, jotta työpajan ohjaaja ei käytä valtaansa väärin tai jotta nuoren työpajajakson tavoitteeksi ei tule nuoren muuttaminen, kun häntä ohjataan kaikkien osapuolten välisestä, yhteisestä sopimuksesta esimerkiksi työpaikkojen etsimiseen tai CV:n laatimiseen (vrt. Virtanen & Suoheimo & Lamminmäki & Ahonen & Suokas 2011: 41; Tynjälä & Piirainen & Kurunsaari & Merikoski 2016; Arnkil & Seikkula 2009: 56). Hyvässä ohjauksuhteessa nuori voi kokea itsensä hyväksytyksi, kunnioitetuksi ja olevansa turvassa omana itsenään, minkä myötä nuori itse voi myös uskaltautua haastamaan itseään (Vehviläinen 2014: 61). Lopulta jokaisen nuoren tilanne ja tämän toiveet kohtaamisesta ovat yksilöllisiä, henkilökohtaisia ja työpajaprosessin aikana usein muuttuviakin seikkoja.

Yhteisistä tapaamisista kohti kaikkien osapuolten välistä yhteistoimintaa

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulosten mukaan tuloksellinen nuorten sosiaalista vahvistumista edistävä ohjaus vaatii työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välistä yhteistyötä esimerkiksi viikoittaisissa tapaamisissa ja työpajan arjessa käytävissä keskusteluissa sekä sitoutumista yhteisiin toimintatapoihin kuten sähköisten viestintävälineiden käyttöön. Tätä kuvataan myös kirjallisuudessa moniammatillisen työskentelyn kautta: monialainen ohjaus edellyttää onnistuakseen ammattilaisilta halua ja pyrkimystä yhteistyöhön (vrt. Kekoni & Mönkkönen & Hujala & Laulainen & Hirvonen 2019: 16).

Vaikka nuorten oman toiminnan merkitys ohjauksikäytäntöihin ei ollut tämän tutkimuksellisen kehittämistyön erityisenä tarkastelun kohteena, nousi se tuloksissa esiin erityisesti nuorten asiakkaiden itsensä esiin tuomana. Kehittämiseen osallistuneet nuoret eivät myöntyneet vain sosiaalista vahvistumista edistävän ohjauksen kohteiksi, vaan he korostivat omaa subjektiuttaan osana sosiaalisen vahvistumisen prosessia ja tuloksellista sosiaalista vahvistumista edistävää ohjausta. Nuorten oman toiminnan merkitys ohjauksikäytäntöihin nousi tuloksissa esiin myös ammattilaisten kuvaamana esimerkiksi valmennussuunnitelman kehittämisen sekä nuoren työpajalla läsnäolon muodossa: nuorten sitoutuminen omien tavoitteidensa edistämiseen on tähdellistä. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauksikäytäntöihin tarvittavissa muutoksissa puolestaan nousee esiin

eri toimijoiden välisen yhteistyön merkityksellisyys. Uudenlainen yhteistyö työpajan asiakkaan ja hänen kanssaan työskentelevien ammattilaisten välillä lisää nuoren tavoitteellisen ja yksilöllisen työn edellytyksiä. Tulosten perusteella vaikuttaakin siltä, että tuloksellinen nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjaukseen toteuttaminen ei suinkaan ole vain sarja erilaisia nuoreen asiakkaaseen kohdistuvia toimenpiteitä vaan ne rakentuvat ammattilaisten ja nuorten asiakkaiden yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa.

Uudet nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjaukseen toteutettavat toimenpiteet voivat tulevaisuudessa rakentua yhteistoiminnan perustalle, jossa nuoret ja ammattilaiset toimivat tasaveroisina kumppaneina. Olennaista työpajalla toteutuvassa yhteistoiminnassa on tässäkin tutkimuksellisessa kehittämistyössä esiin nousseet kaikkien osapuolten välinen luottamuksellinen ja vastavuoroinen suhde sekä yhteinen ymmärrys nuoren työpajaprosessin tavoitteista. (ks. Sipari & Vänskä & Pollari 2017: 22–23; Kekoni ym. 2014: 21.)

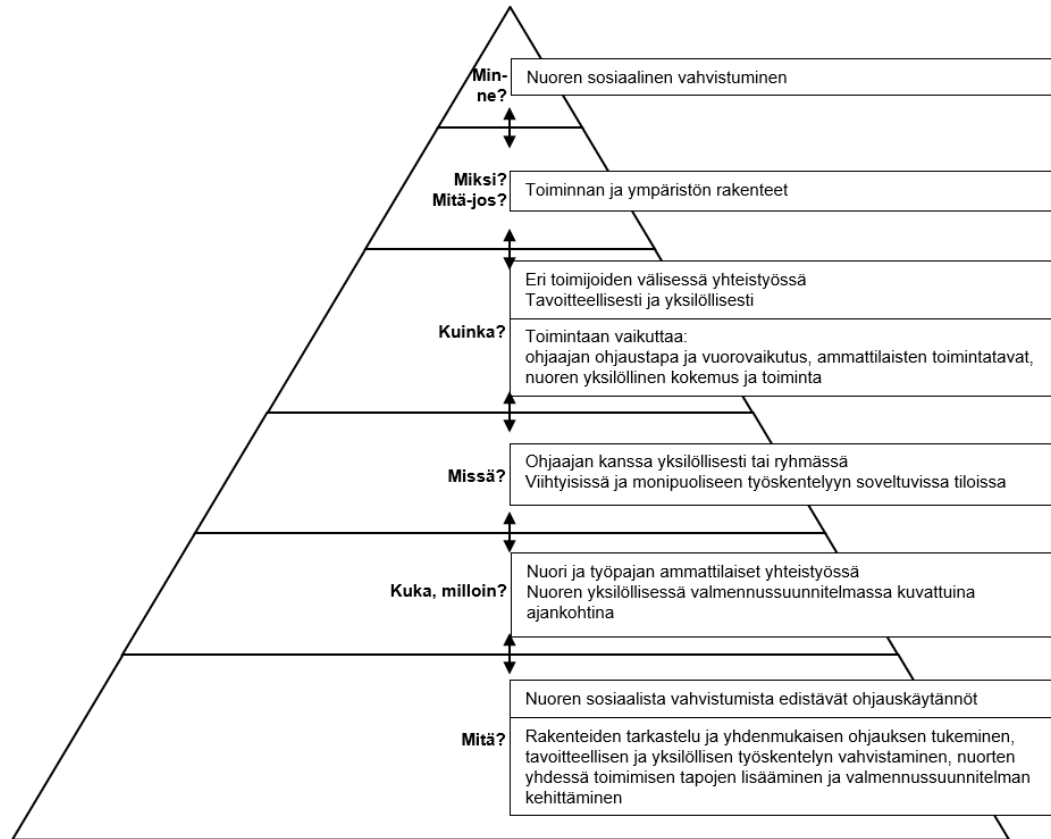
Toimenpiteiden tarkastelusta toimintatapojen kehittämiseen

Tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksia ja nuoren sosiaalista vahvistumista voi tarkastella kuviossa 11 kuvatun käsittehierarkian (Engeström & Pasanen & Toiviainen & Haavisto 2005: 60, Seppänen ym. 2014 mukaan) avulla. Tällöin tämä tutkimuksellinen kehittämistyö valottaa erityisesti sitä, kuinka nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjaukseen toteutetaan. Käsittehierarkia ilmentää myös tulosten monimuotoisuutta ja toisiinsa vaikuttavaa luonnetta (ks. Engeström ym. 2005: 60).

Minne- ja miksi -kysymysten myötä tarkasteltuna työpajatoiminnan ja nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjaukseen toteutettavien toimenpiteiden tavoitteena on nuoren sosiaalinen vahvistuminen, ja sitä toteutetaan toiminnan ja ympäristön rakenteiden määrittämässä toimintaympäristössä (vrt. Engeström ym. 2005: 60; Seppänen ym. 2014: 51–52).

Kuinka-kysymys suuntaa katseen prosessiin, jossa sosiaalista vahvistumista edistävät ohjaukseen toteutettavat toimenpiteet toteutuvat. Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjaukseen toteutettavia toimenpiteitä toteutetaan eri toimijoiden välisessä yhteistyössä, tavoitteellisesti ja yksilöllisesti. Toimintaan vaikuttaa ohjaajan ohjaustapa ja vuorovaikutus, ammattilaisten toimintatavat sekä nuoren yksilöllinen kokemus ja toiminta. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön

tuloksissa nousee esiin työpajan ammattilaisten toiminta, ja se nousee huomionarvoiseksi myös konseptihierarkian kuinka-kysymyksen avulla tarkasteltuna. (vrt. Engeström ym. 2005: 60; Seppänen ym. 2014: 51–52).

Kuvio 11. Tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset käsitehierarkian avulla tarkasteltuna (mukailen Engeström ym. 2005: 60; Seppänen ym. 2014: 51)

Käsitehierarkian tarkastelun myötä huomio kiinnittyy missä-kysymyksen avulla uudella tavalla myös sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen toimintaympäristöön. Sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä toteutetaan ohjaajan kanssa yksilöllisesti tai ryhmässä, työpajan viihtyisissä ja monipuoliseen työskentelyyn soveltuvissa tiloissa. (vrt. Engeström ym. 2005: 60; Seppänen ym. 2014: 51–52). Toisaalta käsitehierarkian myötä tulee näkyväksi se, miten nuoren sosiaalinen vahvistuminen työpajatoiminnassa kytkeytyy tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksissa tiiviisti työpajalla toteutuvaan toimintaan nuoren oman arjen toimintaympäristöjen ja verkostojen sijaan. Nuoren oman arjen ja verkostojen merkitys ei noussut tuloksissa, vaikka verkostojen merkitys työskentelyn tuloksellisuuteen työpajalla tunnistetaankin. Työpajatoiminnan

tavoin nykyisin kuntoutuksessa ja kuntoutumisessa korostuu eri toimijoiden välinen yhteistoiminta ja verkoston vuorovaikutus (Lindh 2013: 102; Seppänen-Järvelä 2012: 6, Sipari 2014: 170). Sosiaalinen vahvistuminen toteutuu kuitenkin aina lopulta nuoren omassa elämässä ja arjessa. (vrt. Kuntoutuksen uudistamiskomitea 2017: 35.)

Kuka ja milloin -kysymykset puolestaan avaavat yhteistyön ja suunnitelmallisuuden merkitystä. Nuori ja ammattilaiset toteuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä yhteistyössä ja nuoren yksilöllisessä valmennussuunnitelmissa kuvattuina ajankohtina. (vrt. Engeström ym. 2005: 60; Seppänen ym. 2014: 51–52.)

Mitä-kysymyksen avulla hahmottuu tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavista muutoksista (vrt. Engeström ym. 2005: 60; Seppänen ym. 2014: 51–52). Kuitenkin kun niitä peilataan Seppälän (2018) tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksiin, voidaan havaita töiden tuloksissa runsaasti samankaltaisuuksia. Toistuneita tuloksia ovat esimerkiksi vierailut ja tutustumiset toisille pajoille, mentorointi vertaisohjaajuuden muodossa, tilan ja ajan antaminen nuorelle sekä valmennussuunnitelman kehittäminen (Seppälä 2018: Liite 12, Liite 13). Tätä voi ymmärtää siirtämällä katseen työpajatoiminnan ja työn muutokseen.

Työpajatoiminta on muuttunut ja kehittynyt niin valtakunnallisesti kuin Omnian nuorten työpajoilla monella tavalla, mikä mukailee myös työelämän yleistä muutosta ja moninaistumista. Digitaalisuus lisääntyy työpajoilla jatkuvasti ja etätyön määrä on kasvanut erityisesti vuoden 2020 koronaepidemian myötä. Työ intensiivistyy myös työpajoilla monin tavoin: esimerkiksi toimintaympäristön muutokset, nuorten elämäntilanteiden monimuotoistuminen sekä työpajajaksojen lyhentyminen kasvattavat työntekijöiden työtahtia ja osaamisen, oppimisen ja itseohjautuvuuden vaatimuksia. (Korkiakoski & Berdt: 2016; Jyväskylän yliopisto 2020; Keyryläinen 2017.) Tulosten mukaan ammattilaisten kiire, työmäärä ja ajanhallinta vaikuttavatkin ohjauskäytäntöjen toteutumiseen.

Onko kenties mahdollista, että varsinaisiin ohjauskäytäntöihin ei tässä hetkessä tarvita suuria *muutoksia*, vaan katse tulee kohdistaa ammattilaisten toimintatapoihin ja toiminnan sääntöihin ja rakenteisiin, käsittehierarkian kuinka- ja miksi-kysymyksiin? Nuorten sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavat muutokset ovatkin ehkä jo tiedossa, mutta tuleeko muutoksen toteuttamiseen ja ohjauskäytäntöjen juurruttamisen tulee kiinnittää nykyistä enemmän huomiota (vrt. Toikko & Rantanen 2009: 63)?

Työn ja työpajatoiminnan muutos vaatii kaikilta ammattilaisilta ja johdolta uutta, yhteistä ymmärrystä yhteisen työn tarkoituksesta sen uudesta toimintaperiaatteesta. Uuden ja vanhan ymmärryksen ja toimintatavan välillä voi olla vastakkaisuuksia, mutta tuloksellinen yhteistoiminta työpajatoiminnan muutoksen toteuttamiseksi vaatii eri osapuolten välisten ristiriitojen olemassaolon ja toisten toimijuuden vastavuoroista tunnustamista. (Virkkunen & Ahonen 2010: 49; Hallamaa 2017: 278).

Nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt osana kuntoutuksen muuttuvaa kenttää

Kuntoutuksen tavoin nuorten työpajaympäristössä toteutuva nuoren sosiaalinen vahvistuminen on tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulosten valossa monialainen, monimuotoinen, yksilöllinen ja nuoren tarpeista lähtevä tavoitteellinen prosessi, jossa nuoren tukena on hyvillä vuorovaikutustaidoilla varustettuja ammattilaisia. (ks. Autti-Rämö & Salminen 2016). Näin ollen nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt eivät olisi yksittäisten ohjaajien yksittäisiä nuoreen kohdistuvia tekoja, vaan monimuotoinen ja -vaiheinen muutos- ja oppimisprosessi nuoren ja tämän työpajaympäristön välillä (vrt. Sipari & Mäkinen & Paalasmaa 2014: 5). Samalla tulee kuitenkin huomioida, että nuoren sosiaalisen vahvistumisen edistäminen tai syrjäytymisen ehkäiseminen yksilötasolla ovat yksilöön kohdistuvia toimia eivätkä näin ollen ole täysin ongelmattomia ratkaisukeinoja tilanteessa, jossa yhteiskunnan rakenteet luovat syrjäytymiskehitystä (vrt. Mertanen 2020).

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset nivovat nuorten sosiaalisen vahvistumisen edistämisen entistäkin tiiviimmin osaksi kuntoutuksen muuttuvaa kenttää. Kuntoutuksen kytkeytyminen nuorten osallisuuden ja työelämävalmiuksien lisääntymiseen vahvistaa työpajatoiminnan merkitystä osana nuorten monialaisia palveluja (ks. Sosiaali- ja terveysministeriö 2020: 48–49).

9.2 Kehittämistyön etenemisen ja menetelmällisten ratkaisujen arviointi

Tämä tutkimuksellinen kehittämistyö tuottaa ymmärrystä aiheeseen, jota ei ole aiemmin tutkittu, ja jota koskeva kirjallisuus on pitkälti aiheen teoretisointia lähitieteiden perusteella. Tutkimuksellisen kehittämistyöni pohjalle koostin kirjallisuudesta aihetta valottavan synteessin (kuvio 4), joka tuki kehittämisen etenemistä kautta linjan. Luonnehdin

omaa rooliani tutkimuksellisessa kehittämistyössäni omaa työtäni ja työyhteisöäni kehittäväksi fasilitaattoriksi. Huomioin omia ennakko-oletuksiani ja -odotuksiani kriittisesti halki prosessin.

Tutkimuksellisen kehittämistyöni aihe nousi työyhteisöni tarpeesta jatkokehittää nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Työyhteisön palvelupäälliköt esittivät kehittämistarpeen loppukesällä 2019. Tutkimussuunnitelmavaiheeseen edettiin keskustellen aiheesta ja kehittämistarpeesta esimerkiksi koko henkilöstön kokouksissa, asiakkaiden tilaisuuksissa, ammattilaisten tiimipalaverissa, että kahdenvälisissä keskusteluissa toisen palvelupäällikön kanssa. Työyhteisön jäseniä pyydettiin tuomaan esiin kysymyksiään, ajatuksiaan ja ehdotuksiaan. Jälkikäteen arvioituna sekä työyhteisön jäsenet että työpajojen asiakkaat olisivat kuitenkin voineet olla suuremmassa roolissa tämän tutkimuksellisen kehittämistyön suunnittelussa. Millaiseksi kehittämistyö olisikaan kokonaisuudessaan muodostunut, mikäli sen kaikki osapuolet olisivat osallistuneet suunnitteluun kehittämiseen osallistamisen sijasta? (vrt. Toikko & Rantanen 2009: 90). Tiiviimpi osallistuminen suunnitteluun olisi saattanut myös vahvistaa toisen aineistonkeruutilaisuuden sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen monipuolista tarkastelua sekä kehittämiseen sitoutumisen myötä erityisesti työyhteisön jäsenten osallistumista keskusteluun.

Tutkimuksellisen kehittämistyön toimintatutkimuksen logiikka vastasi hyvin työyhteisön tarpeeseen arvioida ja kehittää nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Tutkimuksellinen logiikka säilyi huolimatta siitä, että prosessin edetessä reagoin tutkijana ketterästi havaitsemiini muutostarpeisiin. Toimintatutkimuksellinen syklimäisyys näkyi työssä monella tasolla. Tutkimuksellinen kehittämistyö näyttäytyi kokonaisuudessaan Seppälän vuonna 2018 alkuun saattaman toimintatutkimuksen kolmantena vaiheena. Tämä työ itsessään sisälsi kaksi toimintatutkimuksen sykliä, sillä ensimmäisen kehittämistehtävän alustavat tulokset esiteltiin toisen kehittämistehtävän aineistonkeruutilaisuudessa ja näin ollen niillä saattoi olla vaikutus tilaisuudessa tuotettuun tietoon.

Ensimmäisen kehittämistehtävän muotoilussa ("Mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin?") näkyi vaikuttavuusarvioinnin vaikutukset. Teemahaastattelun kysymykset palvelivat kehittämistehtävää hyvin. Toisaalta kysymyksenasettelun laajuuden vuoksi myös aineistosta tuli hyvin laaja, ja pitäytyminen aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä oli ajoittain työlästä. Analyysikysymyksenä oli

”Mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjaukseenkäytäntöihin?”. Mikäli kehittämistehtävänä olisi ollut kuvata, mitkä tekijät edistävät ja mitkä estävät nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjaukseenkäytäntöjä, olisi aineisto saattanut olla vaivattomammin analysoitavissa ja tulokset selkeämmin eriteltävissä. Tuloksissa esiintyy jonkin verran myös kehäpäätelemiksi tulkittavissa olevia tuloksia, mikä saattaa olla tulosta työn teoreettisen taustan esittelystä yksilöllisten haastattelutilanteiden alussa. Toisaalta yhteisen ymmärryksen luominen oli merkityksellistä, sillä tutkimuksellisen kehittämistyön aihe oli haastateltaville vieras (Tuomi & Sarajärvi 2018: 88, 90).

Aineistonkeruu ensimmäiseen kehittämistehtävään toteutui yksilöllisinä teemahaastatteluiluina, mikä palveli hyvin tutkimuksellisen kehittämistyön tiedon tarpeita: aineisto muodostui laajaksi ja rikkaaksi. Sekä työpajojen asiakkaiden että ammattilaisten haastattelut lisäsivät tutkimuksellisen kehittämistyön luotettavuutta aineistotriangulaation myötä. (Eskola & Suoranta 1998 mukaan, Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.) Pyrin sitouttamaan ja osallistamaan tiedontuottamisprosessiin monin tavoin. Korostin haastateltavien rekrytoinnissa ja itse haastattelutilanteissa vapaaehtoisuutta, luottamuksellisuutta ja peruutusmahdollisuutta, ja haastateltavat saivat itse päättää haastatteluajankohdan ja toteutuiko haastattelu kasvokkain vai etäyhteydellä. Ennen teemahaastatteluja tein harjoitushaastattelun henkilön kanssa, jolla oli ymmärrystä työpajatoiminnasta ja ohjauksesta. Harjoitushaastattelun myötä tein muutoksia haastattelurunkoon ja muotoilin omaa vuorovaikutustani selkeämmäksi ja ymmärrettävämmäksi. Yksilöllisissä haastattelutilanteissa haastateltavat pystyivät kertomaan näkemyksistään vapaasti ja omaa asiantuntijuuttaan hyödyntäen sekä myös vaikuttamaan teemojen käsittelyn järjestykseen. Luotettavuuden lisäämiseksi kysyin haastateltavilta aktiivisesti tarkennuksia ja varmistin, että ymmärsin haastateltavan sanoma oikein sekä lausuin nauhalle ääneen esimerkiksi haastateltavan nyökkäyksiä sekä haastateltavan ja minun yhteisessä tiedossa olevia, haastateltavan sanomaa taustoittavia asioita.

Muutin teemahaastattelun runkoa kahden ensimmäisen haastattelun jälkeen, mikä heikentää tutkimuksellisen kehittämistyön tulosten luotettavuutta. Alkuperäinen runko tukeutui vahvasti tutkimuksellisen kehittämistyön teoreettiseen perustaan: kysymyksenä oli esimerkiksi ”Millainen käsitys sinulla on siitä, miten työpaja rakennettuna ja institutionaalisenä ympäristönä vaikuttaa keskeisimpiin nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjaukseenkäytäntöihin?”. Jo ensimmäisen haastattelun jälkeen havaitsin, että tulokset saattaisivat toistaa kehäpäätelemän tavoin teoreettista viitekehystä. Muutinkin haastattelurunkoa nopealla aikataululla siten, että kysymysten keskiössä oli keskeisimmät nuoren

sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt eriteltyinä ("Mitkä tekijät vaikuttavat yhdessä tekemisen toteutumiseen työpajalla?"), ja työn teoreettinen tausta käsiteltiin vain lyhyesti yhteisen ymmärryksen saavuttamiseksi. Tutkimuksellisen kehittämistyön luotettavuutta haastaa myös nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen määrittelyn pulmallisuus, sillä ne määritellään Seppälän vuoden 2018 tekstissä usein eri tavoin. Päädyin omassa tutkimuksellisessa kehittämistyössäni käyttämään Seppälän työssä liitteessä 14 määriteltyä keskeisimmistä nuoren sosiaalista vahvistumista edistävistä ohjauskäytännöistä. (ks. Seppälä 2018.)

Toisen kehittämistehtävän aineistonkeruu toteutui yhteiskehittelyinä, johon osallistui niin työpajojen asiakkaita, ammattilaisia kuin yksi johtotason henkilö. Yhteiskehittely oli työyhteisölleni jo valmiiksi tuttu työskentelytapa, joka mahdollisti työpajojen asiakkaiden, työntekijöiden ja johtotason henkilön aktiivisen ja tasaveroisen työskentelyn (Harra ym. 2012: 9). Yhteiskehittely ja sen toteutus vastasivat hyvin kehittämistehtävän tiedontarpeisiin ja praktiseen tiedonintressiin. Tiedontuottajien rekrytoinnissa ja tiedotteissa korostin työskentelyn vapaaehtoisuutta, peruuttamismahdollisuutta ja työskentelyn tasa-arvoisuutta. Kolme tiedontuottajaa perui osallistumisensa tiedonkeruupäivänä, mikä osaltaan saattaa kuvastaa osallistujien luottamusta työskentelyn vapaaehtoisuuteen.

Koronatilanteen vuoksi tein päätöksen toteuttaa yhteiskehittelyn etänä ilmoittautumisaikaan jo alettua. Tiedotin muutoksesta kattavasti sekä työpajojen asiakkaille, henkilöstölle että päälliköille. Etätoteutuksella saattoi vaikuttaa aineistonkeruun toteutumiseen ja näin ollen tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksiin monella tavalla. Se saattoi madaltaa erityisesti työpajojen asiakkaiden osallistumiskynnystä ja lisätä työskentelyn psykologista turvallisuutta, sillä heidän ei tarvinnut siirtyä työpajapäivänsä aikana toiseen, heille vieraseen toimipisteeseen. Etäyhteiskehittely saattoi myös edistää osallistujien terveysturvallisuuden kokemusta korona-aikana. Etätoteutuksen myötä osallistujien ei tullut myöskään käyttää aikaa toimipisteiden välillä siirtymisiin, mikä niin ikään saattoi edesauttaa tilaisuuteen osallistumista. Toisaalta yksi päällikötason henkilö jäi viime hetkellä pois aineistonkeruutilaisuudesta etäyhteyksien teknisten haasteiden vuoksi.

Toisen kehittämistehtävän aineistonkeruu tuotti yllättävän niukasti uusia ja konkreettisia kehittämissuhteita ohjauskäytäntöihin. Ohjauskäytäntöihin tarvittavissa muutoksissa toistui Monika Seppälän vuoden 2018 tutkimuksellisen kehittämistyön tulokset nykyisistä nuorten sosiaalista vahvistumista edistävistä ohjauskäytännöistä kuten vierailut ja tutus-

tumiset toisille pajoille, vertaisohjaus, yksilöllisiin tarpeisiin perustuva suunnitelma nuorelle sekä tilan ja ajan antaminen nuorelle (Seppälä 2018: Liite 12). Niin ikään esimerkiksi valmennussuunnitelman kehittäminen sähköiseenkin muotoon on esiintynyt Seppälän työn uusissa sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen tuloksissa (Seppälä 2018: 28). Mahdollisia syitä tälle on useita. Saattaa olla, että nuoren sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt eivät ole juurtuneet työpajojen arkeen. Tällöin yhteiskehittelyn osallistujat eivät ole mahdollisesti tunnistanee ehdotuksiaan jo olemassa oleviksi ohjauskäytännöiksi. Tätä haastetta olisi voinut ehkäistä pyytämällä osallistujia tutustumaan nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin jo etukäteen. Etukäteisvalmistautumisen vaatimus olisi kuitenkin saattanut karsia osallistujia niin työpajojen asiakkaista, ammattilaisista kuin päälliköistäkin. Valintani yhteiskehittelyyn osallistumisen mahdollisimman matalasta kynnyksestä oli tietoinen. Myös etäyhteiskehittely saattoi vaikuttaa aineiston niukkuuteen. Etäyhteiskehittelyssä osallistujat eivät tavanneet toisiaan kuten läsnä toteutetussa yhteiskehittelyssä, ja vapaamuotoista keskustelua syntyi niukasti kuten etätoteutuksissa tavallisestikin. Myös puheenvuoron ottamisen kynnyks on etätoteutuksissa lähitoteutusta korkeampi, eikä tässä tilaisuudessa käytetty kame-roita käytetty etäyhteyksien sujuvuuden turvaamiseksi. Näin ollen osallistujat eivät tutustuneet toisiinsa, mikä saattoi vaikuttaa heidän kokemukseensa työskentelyn turvallisuudesta ja näin ollen luovan ajattelun ja innovoinnin mahdollistumiseen yhteiskehittelytilaisuudessa (ks. Sarkkinen 2019).

Pyrin rakentamaan luottamusta ja turvallisuutta yhteiskehittelytilaisuudessa monin eri tavoin. Yhteiskehittelyn toinen avustaja tuki osallistujia mahdollisissa teknisissä haasteissa puhelimesta ja chatissa, ja annoin hänen yhteystietonsa osallistujille jo etukäteen. Korostin yhteiskehittelyssä osallistujien ajatusten merkityksellisyyttä ja kannustin osallistujia ottamaan tilaisuudessa rennosti ja tuomaan ajatuksia esille ilman suoriutumispaineita. Osallistuminen etäyhteiskehittelyssä oli mahdollista sekä puheen että kirjoittamisen avulla. Yhteiskehittelyn aluksi kuvasin osallistujille työskentelyn kulun ja menetelmät. Työskentelyssä harjoiteltiin aluksi eri välineiden käyttämistä virittäytymisharjoituksella, jonka avulla osallistujat myös tutustuivat hieman toisiinsa. Kaikki esittämäni tieto ja ohjeistus oli kuvattuna selkeästi ja yksinkertaisesti myös esittämässäni PowerPoint-diasarjassa, mikä saattoi helpottaa niiden omaksumista. Puhuin rauhallisella ja selkeällä äänellä, osallistujia tiedon tuottoon aktiivisesti sanallisesti kannustaen.

9.3 Hyvä tieteellinen käytäntö, tietosuoja ja eettiset kysymykset

Tässä tutkimuksellisessa kehittämistyössäni noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä. Noudatin sekä ammattikorkeakoulujen eettistä ohjeistusta (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2020) että Espoon koulutuskuntayhtymä Omnian ohjeistusta. Tutkijana vastasin työni eettisyydestä ja olin perehtynyt käsiteltävään aiheeseen. En ollut tutkimuksellisen kehittämistyöni suhteen esteellinen, mutta tiedostin oman roolini osallistujien ohjaajana ja työtoverina, ja suhtauduin siihen asian vaatimalla vakavuudella.

Kehittämistyön aikataulu laadittiin realistiseksi yhteistyössä työpajojen palvelupäällikön kanssa ja siinä huomioitiin työpajojen toiminta. Toimintaympäristön muutoksiin reagoitiin aikataulullisesti tilanteiden vaatimilla tavoilla terveysturvallisuutta edistäen. Sain tutkimusluvan tutkimukselliseen kehittämistyöhön Omniaalta, ja siitä laadittiin Omnian ja Metropolian välinen sopimus. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2020: 15.)

Annoin jokaiselle mahdolliselle kehittämistyöni osallistujalle tiedotteen tutkimuksellisesta kehittämistyöstä (Liitteet 1, 3 ja 5) sekä tietosuojaselosteen. Kehittäjäryhmään osallistuminen oli kaikille osallistujille vapaaehtoista, ja osallistumisen pystyi peruuttamaan missä vaiheessa prosessia tahansa. Pyysin jokaiselta osallistujalta kirjallisen suostumuksen (Liite 10) ennen kehittämiseen osallistumista, ja se oli terveysturvallisuuden varmistamiseksi mahdollista palauttaa sekä sähköisesti että paperisena versiona.

Haastattelut toteutettiin Omnian nuorten työpajojen tiloissa ja suojatulla etäyhteydellä, ja yhteiskehittely toteutettiin etäyhteydellä. Kehittäminen toteutui osallistujien työaikana ja paja-aikana. Kehittämisryhmään osallistuminen ei vaikuttanut työpajojen asiakkaiden pajajaksoon, heidän kohteluunsa sen aikana tai työntekijöiden työsuhteeseen.

Kaikki tutkimuksellisen kehittämistyön aikana kerätyt henkilötiedot käsiteltiin luottamuksellisesti tietosuojalain (1050/2018) ja EU:n tietosuoja-asetuksen 679/2016 edellyttämällä tavalla. Lopulliset tutkimustulokset raportoitiin ryhmätasolla eikä yksittäisten tutkittavien tunnistaminen ole mahdollista. Kaikki kerätty aineisto hävitettiin tutkimuksellisen kehittämistyön valmistumisen jälkeen. Aineistoa ei luovutettu ulkopuolisille tahoille.

Työ on julkaistu sähköisesti Theseuksessa ja se on esitelty työyhteisölle sen valmistuttua.

9.4 Tutkimuksellisen kehittämistyön hyödynnettävyys ja jatkokehittäminen

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tuloksia voidaan hyödyntää, kun työn toimintaympäristössä Omnian nuorten työpajoilla luodaan uutta ja yhteistä ymmärrystä työpajatoiminnan ja nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen soveltamiseen. Työpajojen päällikkötaso voi käyttää tuloksia osaamisen johtamisessa ja sen kehittämisen suunnittelussa, ja työpajojen ohjaajat voivat saada tuloksien myötä uusia näkökulmia muuttuvaan ja monipuoliseen työhönsä. Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessi vahvisti edelleen yhteiskehittelyn asemaa Omnian nuorten työpajojen kehittämistoiminnassa.

Nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin tarvittavien muutosten valottumisen myötä työpajojen rakenteisiin voidaan kiinnittää uutta huomiota. Jatkokehittämisen aiheita ja työn tulosten juurruttamiseen liittyviä toimenpiteitä nouseekin myös tuloksista itsestään: jatkossa onkin tärkeää vahvistaa tavoitteellista ja yksilöllistä työkentelyä, tarkastella työpajojen rakenteita ja tukea yhdenmukaista ohjausta, lisätä nuorten yhdessä toimimisen tapoja ja kehittää valmennussuunnitelmaa. Myös tarkastelemalla nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin vaikuttavia tekijöitä voidaan työpajojen toimintaa muuttaa suoraan nuorten asiakkaiden hyödyksi yksinkertaisillakin tavoilla kuten lisäämällä tiedotusta ryhmien sisällöistä ja toimintatavoista tai vahvistamalla työpajojen henkilökunnan tuttuutta nuorille laatimalla työpajojen seinälle esimerkiksi kuvalliset esittelytekstit henkilökunnan jäsenistä. Myös työpajojen fyysistä ympäristöä voidaan jatkossa tarkastella erityisesti yhdessä tekemisen toteutumisen kannalta.

Työn tuloksia voidaan hyödyntää työpajatoiminnan kentällä myös valtakunnallisella tasolla. Nuorten kokemuksia sosiaalisesta vahvistumisesta ja työpajatoiminnasta ei ole mitä ilmeisimmin aiemmin kartoitettu yksilöllisillä haastatteluilla, ja työn laajat tulokset luovat uutta ymmärrystä nuoren ja ohjaajien väliseen toimintaan sekä nuoren omaan rooliin tämän sosiaalisen vahvistumisen edistymisessä. Nuorten omia käsityksiä ja ajatuksia sosiaalisesta vahvistumisesta voikin olla jatkossa tarpeellista kartoittaa lisää esimerkiksi vuorovaikutussuhteen, turvallisuudentunteen muodostumisen ja ohjauksen jäämäkkyuden saroilta. Myös sosiaalisen vahvistumisen yhteyttä toiminnan fyysiseen ympäristöön voi olla tarpeellista tarkastella lisää. Työpajojen tulevassa kehittämistoiminnassa voisi kuitenkin olla merkityksellistä nostaa kehittämisen aiheita nostaa työntekijöiltä ja työpajan asiakkailta itseltään.

Tämä tutkimuksellinen kehittämistyö oli kolmas sykli Seppälän (2018) aloittamassa nuorten sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä käsittelevässä toimintatutkimuksessa. Voitaneen ajatella, että tutkimuksen reflektiovaihe jatkuu vielä tämän työn valmistuttua ja julkaisun jälkeenkin, mutta tämän jälkeen Omnian nuorten työpajoilla siirrytään uusien nuorten sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen juurruttamisvaiheeseen eli toimintatutkimuksen neljänteen sykliin.

Lähteet

Aaltonen, Sanna 2017. Nuorten elämänpolut ja hyvinvointivaltion palvelukartat. Teoksessa Pietikäinen, Reetta & Välimaa, Anne (toim.) Mahdollisuuksia rakentamassa. Valtakunnallinen työpajayhdistys 20 vuotta. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. 52–58. Saatavana osoitteessa: https://www.tpy.fi/site/assets/files/5892/mahdollisuuksia-rakentamassa_tpy20-verkkojulkaisu_korj.pdf. Luettu 28.10.2019.

Aaltonen, Sanna & Berg, Päivi & Ikäheimo Salla 2015. Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen. Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 84. Saatavana osoitteessa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuoretluukulla.pdf>. Luettu 22.9.2019.

Ahonen-Walker, Mari & Kapanen, Anna & Pietikäinen, Reetta 2017. Johdanto – TPY 20 vuotta. Teoksessa Pietikäinen, Reetta & Välimaa, Anne (toim.) Mahdollisuuksia rakentamassa. Valtakunnallinen työpajayhdistys 20 vuotta. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. 11–13. Saatavana osoitteessa: https://www.tpy.fi/site/assets/files/5892/mahdollisuuksia-rakentamassa_tpy20-verkkojulkaisu_korj.pdf. Luettu 28.10.2019.

Ala-Kauhaluoma, Mika & Ehrling, Leena & Hämäläinen, Juha & Harkko, Jaakko & Kankaanpää, Eila & Korkeamäki, Johanna & Lehikoinen, Tuula & Lehtoranta, Pirjo & Notkola, Veijo & Pitkänen, Sari & Puumalainen, Jouni & Rimpelä, Matti & Tuusa, Matti & Vornanen, Riitta 2013. Nuorten syrjäytyminen: tietoa, toimintaa ja tuloksia? Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 1/2013. Helsinki: Eduskunta. Saatavana osoitteessa: https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/julkaisut/Documents/trvj_1+2013.pdf. Luettu 29.11.2019.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2020. Ammattikorkeakoulujen opin-
näytetöiden eettiset suositukset. Saatavana osoitteessa: <http://www.arene.fi/julkaisu/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>. Luettu 19.1.2020.

Antonovsky, Aaron 1987. Health promoting factors at work: the sense of coherence. Teoksessa Kalimo, Raija & El-Batawi, Mostafa A. & Cooper Cary L. (toim.) Psychosocial factors at work and their relation to health. World Health Organization. 153–167.

Arnkil, Tom & Seikkula, Jaakko 2009. Dialoginen verkostotyö. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavana osoitteessa <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205084999>. Luettu 22.12.2020.

Arola, Milma 2013. Millaisia valmiuksia tulevaisuuden työelämässä tarvitaan? Teoksessa Arola, Milma (toim.) Eväitä työelämään. Kuusi tapaa lisätä korkeakouluopiskelijoiden työelämävalmiuksia. Sitran selvityksiä 123. 5–8. Saatavana osoitteessa: <https://media.sitra.fi/2017/06/05104025/Selvityksia123.pdf>. Luettu 1.12.2019.

Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa 2016. Kuntoutustoimenpiteiden muuttunut rooli kuntoutuksessa. Teoksessa Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Marketta & Ylinen, Aarne (toim.) Kuntoutuminen. Duodecim. Saatavilla Internetissä osoitteessa (vaatii käyttäjätunnuksen): <https://www.oppiportti.fi/op/ktm00003/do>. Luettu 19.12.2020.

Chen, Huey-Tsyh 2012. Theory-driven evaluation: Conceptual framework, application and advancement. Evaluation von Programmen Und Projekten Für Eine Demokratische Kultur. 17–40.

Dahler-Larsen, Peter 2005. Vaikuttavuuden arviointi. Hyvät käytännöt -ohjelman Menetelmäkäsikirja. FinSoc Arviointiraportteja. Stakes: 3/2005. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201204194271>. Luettu 2.1.2021.

Dufva, Mikko 2020. Megatrendit 2020. Sitran selvityksiä 162. Saatavana osoitteessa: <https://www.sitra.fi/julkaisut/megatrendit-2020/>. Luettu 26.12.2020.

Edmondson, Amy C. 2003. Psychological Safety, Trust, and Learning in Organizations: A Group-level Lens. Saatavana osoitteessa: https://www.researchgate.net/publication/268328210_Psychological_Safety_Trust_and_Learning_in_Organizations_A_Group-level_Lens. Luettu 13.1.2021.

Engeström, Yrjö & Pasanen, Auli & Toiviainen, Hanna & Haavisto, Vaula 2005. Expansive Learning as Collaborative Concept Formation at Work. Teoksessa Yamazumi, Katsuhiko & Engeström, Yrjö & Daniels, Harry 2005 (toim.). New Learning Challenges. Going beyond the Industrial Age System of School and Work. Kansai University Press.

Eskola, Jari 2018. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat: laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Valli, Raine (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylän: PS-kustannus. 180–200.

Euroopan parlamentti 2019. Faktatietoja Euroopan parlamentista. Köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän torjunta. Saatavana osoitteessa: http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/ftu_2.3.9.pdf. Luettu 29.9.2019.

Feldt, Taru 1997. The role of sense of coherence in well-being at work: analysis of main and moderator effects. Work & Stress. 11(2), 134–147.

Flückiger, Christoph & Del Re, A. C. & Wampold, Bruce E. & Symonds, Dianne & Horvath, Adam O. 2012. How central is the alliance in psychotherapy? A multilevel longitudinal meta-analysis. Journal of Counseling Psychology. 59(1). 10–17.

Gissler, Mika & Larja, Liisa & Merikukka, Marko & Paananen, Reija & Ristikari, Tiina & Törmäkangas, Liisa 2016. NEET-indikaattori kuvaa nuorten syrjäytymistä. Tilastokeskus. Saatavana osoitteessa: <https://www.tilastokeskus.fi/tietotrendit/artikkelit/2016/neet-indikaattori-kuvaa-nuorten-syrjaytymista/>. Luettu 30.9.2019.

Gretschel, Anu & Myllyniemi, Sami 2017. Työtä, koulutus- tai harjoittelupaikkaa ilman olevien nuorten käsityksiä tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista – Nuorisobarometrin erillisnäyte/aineistonkeruu. Saatavana osoitteessa: <https://urly.fi/RLT>. Luettu 29.11.2019.

Gretschel, Anu & Myllyniemi, Sami 2021. Kuulummeko yhteiskuntaan? Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten käsityksiä tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista. Kunnallisalan kehittämissäätiön Tutkimusjulkaisu-sarjan julkaisu nro 110. KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiö. Saatavana osoitteessa: https://kaks.fi/wp-content/uploads/2021/01/tutkimusjulkaisu-110_nettiin.pdf. Luettu 5.1.2021.

Hallamaa, Jaana 2017. Yhdessä toimimisen etiikka. Helsinki: Gaudeamus.

Hallitusohjelma 2019. Valtioneuvoston julkaisuja 2019:23. Helsinki. Saatavana osoitteessa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161662/Osallistava_ja_osaava_Suomi_2019_WEB.pdf. Luettu 23.9.2019.

Harra, Toini & Mäkinen, Elisa & Sipari, Salla 2012. Yhteiskehittelyllä hyvinvointia. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019101119876>. Luettu 20.1.2020.

Heikkinen, Hannu L.T. 2007. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Heikkinen, Hannu L.T. & Rovio, Esa & Syrjälä, Leena (toim.): Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat. Helsinki: Kansanvalistusseura.

Hiilamo, Aapo n.d. Velat ja mielenterveys – mitä tiedämme, mitä pitäisi vielä tietää? Näyttöön perustuvat suositukset käytännön työhön. MIELI Suomen Mielenterveys ry:n raportti. Saatavana osoitteessa: https://mieli.fi/sites/default/files/inline/velkaongelmat_ja_mielenterveys_-_raportti-web.pdf. Luettu 14.2.2020.

Hilli, Petri & Ståhl, Timo & Merikukka, Marko & Ristikari, Tiina 2017. Syrjäytymisen hinta - case investoinnin kannattavuuslaskemasta. Yhteiskuntapolitiikka 82:6. Terveystien ja hyvinvoinnin laitos. 663–675. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2017121455844>. Luettu 30.9.2019.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hämäläinen, Tuija & Palo, Susanna 2014. Työpajapedagogiikka. Valmennuksen pedagogisia lähtökohtia työpajalla. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.

Ikäheimo, Salla 2015. Syrjäytyneiksi luokiteltujen nuorten terveystalvelujen käyttö ja kustannukset. Teoksessa Aaltonen, Sanna & Berg, Päivi & Ikäheimo Salla (toim.): Nuoret luukulla. Kolme näkökulmaa syrjäytymiseen. Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 84. 12–40. Saatavana osoitteessa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/nuoretluukulla.pdf>. Luettu 22.9.2019.

Into ry n.d. Strategia. Saatavana osoitteessa https://www.intory.fi/site/assets/files/1273/strategia_2015-2020-1.pdf. Luettu 22.12.2020.

Järvikoski, Aila & Härkäpää, Kristiina 2004. Kuntoutuksen perusteet. Helsinki: WSOY.

Jyväskylän yliopisto 2020. Työn tehostamisvaatimukset uuvuttavat suomalaisia. Saatavana osoitteessa: <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/arkisto/2020/03/tyon-tehostamis-vaatimukset-uuvuttavat-suomalaisia>. Luettu 19.8.2020.

Kannasoja, Sirpa 2013. Nuorten sosiaalinen toimintakyky. Jyväskylän yliopisto. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5459-8>. Luettu 30.11.2019.

Keltikangas-Järvinen, Liisa. 2010. Tunne itsesi, suomalainen. Helsinki: WSOY.

Kekoni Taru & Mönkkönen, Kaarina & Hujala, Anneli & Laulainen, Sanna & Hirvonen, Jukka 2019. Moniammatillisuus käsitteinä ja käytänteinä. Teoksessa Mönkkönen, Kaarina & Kekoni, Taru & Pehkonen, Aini 2019 (toim.). Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Gaudeamus. Luettu e-kirjana.

Kemmis, Stephen 2006. Exploring the Relevance of Critical Theory for Action Research: Emancipatory Action Research in the Footsteps of Jürgen Habermas. Teoksessa Reason, Peter & Bradbury, Hilary (toim.): Handbook of Action Research. SAGE Publications. 94–105.

Keyryläinen, Marianne 2017. Muuttuva työ vaatii palkansaajilta uusien roolien hallintaa. Tilastokeskus. Saatavana osoitteessa: <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2017/muuttuva-tyo-vaatii-palkansaajilta-uusien-roolien-hallintaa/>. Luettu 19.8.2020.

Kinnunen, Riitta 2016. Työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön vaikuttavuus. Työkäluna sosiaalisen vahvistumisen Sovari-mittari. Valtakunnallinen työpajayhdistys ry. Saatavana osoitteessa: <http://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/tyopajatoiminnan-ja-etsivan-sovari-mittari-verkko-pdf.pdf>. Luettu 29.11.2019.

Kiviruusu, Olli 2017. Itsetunnon kehitys nuoruudesta aikuisuuteen ja siihen vaikuttavat tekijät: 26 vuoden seurantatutkimus. Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja. Helsingin yliopisto. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-2580-4>. Luettu 1.12.2019

Korkiakoski, Kari & Gerdt, Belinda 2016. Ylivoimainen asiakaskokemus. Alma Talent Oy.

Koukkari, Marja 2011. Kuntoutujien käsityksiä kuntoutuksesta ja kuntoutumisesta. Teoksessa Järvikoski, Aila & Lindh, Jari & Suikkanen Asko (toim.) 2011. Kuntoutus muutoksessa. 220–206. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-310-927-8>. Luettu 20.12.2020.

Kuntoutuksen tutkimuksen kehittämisohjelma 2003. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2003:19. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504226400>. Luettu 28.10.2019.

Kuntoutuksen uudistamiskomitea 2017. Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö. Raportteja ja muistioita 2017:41. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3891-5>. Luettu 20.12.2020.

Kuula, Arja 2006. Toimintatutkimus. Teoksessa Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavana osoitteessa: <https://www.fsd.uta.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>. Luettu 5.1.2020.

Kuure, Tapio 2015. Sosiaalisen vahvistamisen määrittely ja asema nuorten hyvinvoinnin palvelujärjestelmässä. Teoksessa Tapio Kuure (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen käsitteinä ja palveluina. Sosiaalisen vahvistamisen kehittämistoiminnan tuloksia. Valta-kunnallinen työpajayhdistys. 5–67. Saatavana osoitteessa: https://www.tpy.fi/site/assets/files/1372/sosiaalinen-vahvistaminen-k_sitteen_-ja-palveluina.pdf. Luettu 12.10.2019.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2001. Saatavilla osoitteessa <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010189>. Luettu 1.10.2019.

Lindh, Jari 2013. Kuntoutus työn muutoksessa. Kuntoutus työn muutoksessa: yksilön vajavuuden arvioinnista toimintaverkostojen rakenteistumiseen. Lapin yliopisto. Saatavana osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-644-8>. Luettu 22.4.2020.

Lundbom Piia & Herranen Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Piia Lundbom, Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisusarja C, Oppimateriaaleja 13 26 Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 4–12. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-114-3>. Luettu 1.10.2019.

Lämsä, Anna-Liisa 2009. Tuhat tarinaa lasten ja nuorten syrjäytymisestä. Lasten ja nuorten syrjäytyminen sosiaalihuollon asiakirjojen valossa. Oulun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/urn:isbn:9789514290213>. Luettu 30.11.2019.

Mehtonen Tuija 2011. Sosiaalisen vahvistamisen osaaminen. Teoksessa Piia Lundbom, Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisusarja C, Oppimateriaaleja 26 Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 13–29. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-114-3>. Luettu 1.10.2019.

Me-säätiö 2018a. Suomessa on 65 941 syrjäytynyttä nuorta. Saatavana osoitteessa: <https://www.mesaatio.fi/ajankohtaista/uutiset/suomessa-on-65-941-syrjaytynytta-nuorta/>. Luettu 29.9.2019.

Me-säätiö 2018b. Me-säätiön säännöt. Saatavana osoitteessa: <https://www.mesaatio.fi/tietoa-meista/saannot/>. Luettu 18.1.2020.

Mertanen, Katariina 2020. Not a Single One Left Behind: Governing the 'youth problem' in youth policies and youth policy implementations. Helsingin yliopisto. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-6735-4>. Luettu 3.1.2021.

Morton, Matthew H. & Montgomery, Paul 2013. Youth Empowerment Programs for Improving Adolescents' Self-Efficacy and Self-Esteem: A Systematic Review. *Research on Social Work Practice*. 23(1). 22–33.

Myrskylä, Pekka 2012. Hukassa – Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? EVA Analyysi No 19. Saatavana osoitteessa: <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>. Luettu 29.11.2019.

Mökkönen, Kaarina 2018. Vuorovaikutus asiakastyössä. Asiakkaan kohtaaminen sosi-aali- ja terveysalalla. Tallinna: Gaudeamus.

Nuorisolaki 1285/2016. Annettu Helsingissä 21.12.2016. Saatavana osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>. Luettu 29.9.2019.

Nuorisolaki 72/2006. Annettu Helsingissä 27.1.2006. Saatavana osoitteessa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060072>. Luettu 2.1.2021.

Ohjaamotalo n.d. Ohjaamotalo. Saatavana osoitteessa: <https://www.espooli.fi/ohjaamotalo>. Luettu 17.2.2020.

Ojanen, Markku 2011. Minä ja muut – itsetuntemuksen kirja. Helsinki: Kirjapaja.

Omnian nuorten työpajat 2019a. Nuorten työpajatoiminta. Saatavana osoitteessa: <https://www.omnia.fi/hae-oppimaan/nuorten-tyopajatoiminta>. Luettu 22.9.2019.

Omnian nuorten työpajat 2019b. Sosiaalinen tilinpäätös 2018. Saatavana osoitteessa: <https://www.omnia.fi/hae-oppimaan/nuorten-tyopajatoiminta>. Luettu 25.9.2019.

Omnian nuorten työpajat 2020. Sosiaalinen tilinpäätös 2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019. Nuorten palvelut syynissä OECD:n arviointi nuorten palveluista Suomessa vuonna 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:18. Saatavilla osoitteessa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161584>. Luettu 5.10.2019.

Opetusministeriö 2004. Nuorten työpajatoiminnan vakinaistaminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:37. Helsinki: Valtioneuvosto. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:952-442-841-5>. Luettu 1.10.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö & Työ- ja elinkeinoministeriö & Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) nuoret, katsaus tilanteeseen ja toimenpiteisiin. Saatavana osoitteessa: <https://minedu.fi/documents/1410845/4449678/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+%28NEET%29+nuoret%2C+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin/51231944-1fc0-ef0b-fc7a-afc6c975b010/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+%28NEET%29+nuoret%2C+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin.pdf>. Luettu 30.9.2019.

Paananen, Reija & Ristikari, Tiina & Merikukka, Marko & Rämö, Antti & Gissler, Mika 2012. Lasten ja nuorten hyvinvointi Kansallinen syntymäkohortti 1987 -tutkimusaineiston valossa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-696-0>. Luettu 4.1.2021.

Paananen, Reija & Surakka, Anne & Kainulainen, Sakari & Ristikari, Tiina & Gissler, Mika 2019. Nuorten aikuisten syrjäytymiseen liittyvät tekijät ja sosiaali- ja terveystalveiden ajoittuminen. Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti 56 (2). 114–128. Saatavana osoitteessa: <https://journal.fi/sla/article/view/73002>. Luettu 1.12.2019.

Palola, Elina & Hannikainen-Ingman Katri & Karjalainen, Vappu 2012. Nuorten syrjäytymistä on tutkittava pintaa syvemmin. Yhteiskuntapolitiikka 77 (3). 310–315. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201209117950>. Luettu 29.11.2019.

Pennington, Donald 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudeamus.

Rappoport, Alan 1997. The patient's search for safety: The organizing principle in psychotherapy. Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training. 34(3), 250–261.

Re:Work n.d. Guide: Understand team effectiveness. Saatavana osoitteessa: <https://re-work.withgoogle.com/print/guides/5721312655835136/>. Luettu 15.1.2021.

Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo 2017. Haastatteluaineiston litterointi. 367–370. Teoksessa Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusuvuori, Johanna (toim.) Tutkimus-haastattelun käsikirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniikka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäope-tuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saa-tavana osoitteessa: <https://www.fsd.uta.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>. Luettu 25.1.2020.

Saarni, Carolyn 1999. A Skill-Based Model of Emotional Competence: A Developmen-tal Perspective.

Saaristo, Anne-Maria 2011. Emotionaalinen ammattitaito osana sosiaalisen vahvistami-sen taitoi-suutta. 71–85. Teoksessa Piia Lundbom, Jatta Herranen (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Humanistisen ammattikorkeakoulun julkai-susarja C, Oppimateriaaleja 26 Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 71–85. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-114-3>. Luettu 1.12.2019.

Saastamoinen, Mikko 2011. Intensiivistä yksilöllistyminen ja sosiaalisuuden muuttu-vat muodot. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.) 2011. Yksilöllinen yhteisöllisyys: avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. 61–91. Tampere: Tampere Uni-versity Press.

Salonen, Kari & Eloranta, Sini & Hautala, Tiina & Kinos, Sirppa 2017. Kehittämistoi-minta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Turun ammatti-korkeakoulun oppimateriaaleja 108. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Sarkkinen, Marja 2019. Psykologinen turvallisuus kannustaa ideoiden jakamiseen. Työpiste. Saatavana osoitteessa: <https://www.ttl.fi/tyopiste/psykologinen-turvallisuus-kannustaa-ideoiden-jakamiseen/>. Luettu 13.12.2020.

Seppälä, Monika 2018. Nuorten sosiaalista vahvistumista edistävät ohjauskäytännöt työpajatoiminnassa. Metropolia ammattikorkeakoulu. Kuntoutuksen ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. Saatavana osoitteessa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/15547>. Luettu 30.9.2019.

Seppänen, Laura & Heikkilä, Heli & Kira, Mari & Lallimo, Jiri & Ruotsala, Riikka & Schaupp, Marika & Toiviainen, Hanna & Uusitalo, Hanna & Ala-Laurinaho, Arja 2014. Palveluverkostojen muuttuvat toimintakonseptit: Asiakasymmärrys, välineet ja työhyvinvointi verkostoyhteistyössä. Työterveyslaitos. Saatavana osoitteessa: [http://urn.fi/URN:ISBN%20978-952-261-442-1%20\(pdf\)](http://urn.fi/URN:ISBN%20978-952-261-442-1%20(pdf)). Luettu 2.1.2021.

Seppänen-Järvelä, Riitta (toim.) 2012. Kuntoutuksen yhteistoiminta osaksi työn arkea. Arviointitutkimus työhönkuntoutuksen kehittämishankkeen toisesta vaiheesta. Sosiaalija terveysturvan selosteita 84. Helsinki: Kela. Saatavana osoitteessa <http://hdl.handle.net/10138/135980>. Luettu 21.4.2020.

Siitonen, Juha 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulun yliopisto. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/urn:isbn:951425340X>. Luettu 2.1.2021.

Sipari, Salla 2014. Hybridit kuntoutusverkot. Teoksessa Sipari, Salla & Mäkinen, Elisa & Paalasmaa, Pekka (toim.) 2014. Kuntoutettavasta kehittäjäkumppaniksi. 66–71. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5797-82-4>. Luettu 15.4.2020.

Sipari, Salla & Mäkinen, Elisa & Paalasmaa, Pekka 2014. Lukijalle. Teoksessa Sipari, Salla & Mäkinen, Elisa & Paalasmaa, Pekka 2014 (toim.). Kuntoutettavasta kehittäjäkumppaniksi. Aatos-artikkelit 13. Metropolia ammattikorkeakoulu. 5. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5797-82-4>. Luettu 2.1.2021.

Sipari, Salla & Vänskä, Nea & Pollari, Kirsi 2017. Lapsen edun toteutuminen kuntoutuksessa. Osallistumista ja toimijuutta vahvistavat hyvät käytännöt. Kela. Sosiaali- ja terveysturvan raportteja. Saatavana osoitteessa: <http://hdl.handle.net/10138/220550>. Luettu 20.12.2020.

Skubik-Peplaski, Camille & Rowles, Graham D. & Hunter, Elizabeth G. 2012. Toward a Physical Environmental Continuum for Occupational Intervention in a Rehabilitation Hospital. *Occupational Therapy in Health Care*. 26(1). 33–47.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020. Kuntoutuksen uudistaminen. Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelma vuosille 2020–2022. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:39. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8443-1>. Luettu 26.12.2020.

Swenson, Charles R. 2000. How Can We Account for DBT's Widespread Popularity? *Clinical Psychology: Science and Practice* 7(1). 87–91.

Tanskanen, Antti & Danielsbacka, Mirkka 2007. Paja pahan pohjimmaisille. Huono-osaisimmille suunnatusta työpajatoiminnasta. Yhteiskuntapolitiikka 72:5.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019a. Kuntouttava työtoiminta. Saatavana osoitteessa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/tyoelamaosallisuus/kuntouttava-tyotoiminta>. Luettu 14.2.2020.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019b. Kuntouttavan työtoiminnan arki. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/tyoelamaosallisuus/kuntouttava-tyotoiminta/kuntouttavan-tyotoiminnan-arki>. Luettu 14.2.2020.

Tilastokeskus 2019. Elinolotilasto 2017. Saatavana osoitteessa: http://www.stat.fi/til/eot/2017/eot_2017_2019-05-24_tie_001_fi.html. Luettu 30.9.2019.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämissprosessiin, osallistumiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University Press. Tampere. Saatavana myös sähköisesti osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-7732-4>.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuusa, Matti & Alakauhaluoma, Mika 2014. Selvitys nuorten sosiaalisesta kuntoutuksesta. Raportteja ja muistioita (STM): 2014:42. Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3545-7>. Luettu 2.1.2021.

Tynjälä, Päivi & Piirainen, Arja & Kurunsaari, Merja & Merikoski, Hannele 2016. Integriatiivisen pedagogiikan ja pedagogisen suhteen soveltaminen kuntoutukseen liittyvässä ohjauksessa ja neuvonnassa. Teoksessa Autti-Rämö, Ilona & Salminen, Anna-Liisa & Rajavaara, Marketta & Ylinen, Aarne (toim.) Kuntoutuminen. Duodecim. Saatavilla Internetissä osoitteessa (vaatii käyttäjätunnuksen): <https://www.oppi-portti.fi/op/ktm00138/do>. Luettu 19.12.2020.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020a. Mitä karenssi tarkoittaa? Saatavana osoitteessa: https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/karenssi/index.html. Luettu 3.1.2021.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020b. Työkokeilun käytännöt ja säännökset. Saatavana osoitteessa: https://www.te-palvelut.fi/te/fi/erikoissivut/kaytannot_ja_saannokset/index.html. Luettu 2.1.2021.

Valtionvarainministeriö 2019. Eurooppa 2020 -strategia, Suomen kansallinen uudistusohjelma, kevät 2019. Valtiovarainministeriön julkaisu 2019:25. Saatavana osoitteessa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-006-8>. Luettu 30.11.2019.

Vauhkonen, Teemu & Hoikkala, Tommi 2020. Syrjäytymisen lasku. Tutkimus syrjäytymisestä, sen kustannuksista ja kohdennetun nuorisotyön vaikuttavuudesta. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 153. Sarja: Kenttä. Saatavana

osoitteessa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/syryjaytymisen_lasku.pdf. Luettu 18.9.2020.

Valtiontalouden tarkastusvirasto 2020. Nuorten työpajatoiminnan vaikuttavuus ja etsivän nuorisotyön resurssit ja tehokkuus. Valtiontalouden tarkastusviraston tuloksellisuustarkastuskertomus. Saatavana osoitteessa: <https://www.vtv.fi/julkaisut/nuorten-tyopajatoiminnan-vaikuttavuus-ja-etsivan-nuorisotyon-resurssit-ja-tehokkuus/>. Luettu 2.11.2020.

Vehviläinen, Sanna 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Helsinki: Gaudeamus.

Vehviläinen, Sanna 2014. Ohjaustyön opas. Yhteistyössä kohti toimijuutta. Helsinki: Gaudeamus.

Vastamäki, Jaana 2010. Koherenssin tunne ja työttömyys. Väitöskirjatutkimuksen keskeisiä tuloksia. Saatavana osoitteessa: https://www3.uef.fi/documents/677351/715039/Koonti_FI_Vastam%C3%A4ki_Jaana_Dissertation.pdf/2ffeb08d-a330-4f9a-9ebe-e5c9ca58dfe5. Luettu 2.1.2021.

Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Virkkunen, Jaakko & Ahonen, Heli 2010. Oppiminen muutoksessa. Uusi väline työyhteisön oppimiskäytäntöjen uudistamiseen. Infor.

Virtanen, Petri & Suoheimo, Maria & Lamminmäki, Sara & Ahonen, Päiviä & Suokas, Markku 2011. Matkaopas asiakaslähtöisten sosiaali- ja terveystalveluiden kehittämiseen. Tekesin katsaus 282/2011. Tekes: Helsinki. Saatavana osoitteessa: <https://www.businessfinland.fi/globalassets/julkaisut/matkaopas.pdf>. Luettu 2.1.2021.

TIEDOTE TUTKIMUKSELLISESTA KEHITTÄMISTYÖSTÄ TYÖPAJAN ASIAKKAILLE

OHJAUSKÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN OMNIAN NUORTEN TYÖPAJOILLA**Pyyntö osallistua tutkimukseen**

Kutsun sinut kehittäjäkumppaniksi tutkimukselliseen kehittämistyöhöni, jossa kehitetään Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä. Olen arvioinut, että sovellut tiedontuottajaksi tutkimukselliseen kehittämistyöhön, koska olet asiakkaana Omnian nuorten työpajalla ja näin ollen sinulla on arvokasta tietoa pajan ohjauskäytännöistä. Tämä tiedote kuvaa tutkimuksellista kehittämistyötäni ja sinun osuuttasi siinä. Mikäli haluat osallistua tutkimukselliseen kehittämistyöhön, voit ilmoittautua joko minulle suoraan, oman yksilövalmentajasi tai oman pajaohjaajasi kautta. Voit myös halutesasi esittää minulle lisäkysymyksiä aiheesta. Osallistuaksesi sinun tulee olla yli 18-vuotias.

Perehdyttyäsi tähän tiedotteeseen sinulla on mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta kehittämistyöstä.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen tai osallistuminen ei vaikuta pajajaksoosi tai kohteluusi sen aikana.

Voit keskeyttää tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytät osallistumisesi tutkimukselliseen kehittämistyöhön ja peruutat antamasi suostumuksen, sinusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus ja tuotos

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä. Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena on kuvaus uusista nuorten sosiaalista vahvistumista edistävistä ohjauskäytännöistä Omnian nuorten työpajoilla.

Tutkimuksellisen kehittämistyön toteuttaja

Toimin tutkimuksellisen kehittämistyön vastuullisena tutkijana ja toteuttajana. Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä on laadittu sopimus Espoon koulutuskuntayhtymä Omnian ja Metropolia ammattikorkeakoulun välille.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukselliseen kehittämistyöhön voi osallistua 1–2 tavalla.

Voit ilmoittautua vapaaehtoiseksi yksilölliseen **haastatteluun**, jossa keskustellaan käsitteistäsi pajan ohjauksesta. Haastattelun avulla kartoitetaan, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin. Haastattelu toteutetaan työpäiväsi aikana, eikä se vaadi sinulta valmistautumista etukäteen. Haastattelu kestää noin 1 tunnin.

Voit ilmoittautua vapaaehtoiseksi **yhteiskehittelytilaisuuteen**. Yhteiskehittelytilaisuudessa kuvataan käytännöt, jotka tukevat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Kutsun yhteiskehittelytilaisuuteen pajan asiakkaat, pajaohjaajat, ohjauspalveluiden työntekijät, pajan palvelupäälliköt ja palvelujohtajan. Yhteiskehittelytilaisuus kestää n. 2 tuntia ja se järjestetään arkipäivänä kello 8 ja 16 välillä..

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta, eikä tutkimukseen osallistuminen ei maksa sinulle.

Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä tiedottaminen

Tutkimuksellinen kehittämistyöni on kuntoutuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö, ja se julkaistaan sähköisesti Theseus-tietokannassa. Lisäksi esittelen kehittämistyön tuloksia Omnian nuorten työpajalla, ja aiheesta kirjoitetaan blogipostaus Metropolian Rehablogiin.

Lisätiedot

Pyydän sinua tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkimuksellisesta kehittämistyöstä vastaavalle henkilölle.

Tutkijan yhteystiedot

Opinnäytetyön tekijä
Emma Salonen
sähköposti

Opinnäytetyön ohjaaja
Titteli:
Nimi:
Puh.
Sähköposti:

Mainokset tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajan asiakkaille

Työpajan asiakkaille

Millaisia käsityksiä sinulla on
pajan ohjauksesta?

Mikä on mielestäsi vaikuttanut
pajan ohjaukseen?

Mitkä asiat voisivat edistää
pajan ohjausta?

Tule kehittämään Omnian nuorten työpajojen ohjaukäytäntöjä!

Olet lämpimästi tervetullut mukaan tutkimukselliseen kehittämistyöhöni! Työn tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjaukäytäntöjä, eli juuri sinun pajalla saamaasi ohjausta. Uskon, että sinulla on pajan asiakkaana tärkeitä näkemyksiä kehittämiseen. Sinun tulee olla yli 18-vuotias. Voit ilmoittautua joko suoraan minulle, yksilövalmentajasi tai pajaohjaajasi kautta [vapaaehtoiseksi](#):

- Yksilölliseen haastatteluun ja/tai
- Yhteiskehittelytilaisuuteen

Sekä haastattelut että yhteiskehittelytilaisuus järjestetään arkipäivänä. Yksilöllinen haastattelu järjestetään keväällä 2020 valitsemassasi toimipisteessä tai etäyhteydellä, ja yhteiskehittelytilaisuus myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana. Yhteiskehittelytilaisuuteen kutsun pajan asiakkaat, pajaohjaajat, ohjauspalvelun työntekijät, palvelupäälliköt ja palvelujohtajan. Tilaisuudet ovat luottamuksellisia, eikä mahdollinen osallistumisesi vaikuta pajajaksosi tai kohteluusi sen aikana. Sinua ei voi tunnistaa lopullisesta aineistosta. **Ilmoittauduthan haastatteluun pe 29.5.2020 klo 15 mennessä** suoraan minulle, pajaohjaajallesi tai yksilöohjaajallesi! Yhteiskehittelyyn voit ilmoittautua koko kesän ajan, ja siitä tiedotan myöhemmin vielä lisää.

Lisätietoja oheisessa tiedotteessa ja minulta!

Emma Salonen, ohjauspalveluiden toimintaterapeutti
Kuntoutuksen ylempään amk-tutkinnon opiskelija
emma.salonen@omnia.fi
040-1267615

Työpajan asiakkaille

Mitkä asiat voisivat edistää pajan ohjausta?

Tule kehittämään Omnian nuorten työpajojen ohjaukäytäntöjä!

Olet lämpimästi tervetullut mukaan tutkimukselliseen kehittämistyöhöni! Työn tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjaukäytäntöjä, eli juuri sinun pajalla saamaasi ohjausta. Uskon, että sinulla on pajan asiakkaana tärkeitä näkemyksiä kehittämiseen. Kevään aikana on toteutettu haastatteluja pajan nuorille ja nuorten ohjaajille, ja nyt voit ilmoittautua joko suoraan minulle, yksilövalmentajasi tai pajaohjaajasi kautta [vapaaehtoiseksi](#)

Yhteiskehittelytilaisuuteen maanantaina 31.8.2020 klo 12.00

Yhteiskehittelytilaisuus järjestetään Kuusiniemessä. Tilaisuus kestää noin kaksi tuntia, ja siellä tarjotaan aluksi kahvia ja pientä purtavaa. Kutsun yhteiskehittelytilaisuuteen pajan asiakkaat, pajaohjaajat, ohjauspalvelun työntekijät, palvelupäälliköt ja palvelujohtajan. Voit ilmoittautua yhteiskehittelyyn 21.8.2020 mennessä suoraan minulle, pajaohjaajallesi tai yksilöohjaajallesi! Sinun tulee olla yli 18-vuotias.

Lisätietoja oheisessa tiedotteessa ja minulta!

Emma Salonen, ohjauspalveluiden toimintaterapeutti
Kuntoutuksen ylempään amk-tutkinnon opiskelija
emma.salonen@omnia.fi
040-1267615

TIEDOTE TUTKIMUKSELLISESTA KEHITTÄMISTYÖSTÄ TYÖPAJOJEN PAJAOHJAAJILLE JA OHJAUSPALVELUIDEN TYÖNTEKIJÖILLE

OHJAUSKÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN OMNIAN NUORTEN TYÖPAJOILLA

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Kutsun sinut kehittäjäkumppaniksi tutkimukselliseen kehittämistyöhöni, jossa kehitetään Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä. Olen arvioinut, että sovellut tiedontuottajaksi tutkimukselliseen kehittämistyöhön, koska toimit teet ohjaustyötä Omnian nuorten työpajalla, ja näin ollen sinulla on arvokasta tietoa pajan ohjauskäytännöistä. Tämä tiedote kuvaa tutkimuksellista kehittämistyötä ja sinun osuuttasi siinä. Mikäli haluat osallistua tutkimukselliseen kehittämistyöhön, voit ilmoittautua minulle suoraan. Voit myös halutessasi esittää minulle lisäkysymyksiä aiheesta. Pehdyttyäsi tähän tiedotteeseen sinulla on mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta kehittämistyöstä.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Kieltäytyminen tai osallistuminen ei vaikuta työsuhteeseesi.

Voit keskeyttää tutkimukseen osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytät osallistumisesi tutkimukselliseen kehittämistyöhön ja peruutat antamasi suostumuksen, sinusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus ja tuotos

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä. Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena on kuvaus uusista nuorten sosiaalista vahvistumista edistävästä ohjauskäytännöistä Omnian nuorten työpajoilla.

Tutkimuksellisen kehittämistyön toteuttaja

Toimin tutkimuksellisen kehittämistyön vastuullisena tutkijana ja toteuttajana. Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä on laadittu sopimus Espoon koulutuskuntayhtymä Omnian ja Metropolia ammattikorkeakoulun välille.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimukselliseen kehittämistyöhön voi osallistua 1–2 tavalla.

Voit ilmoittautua vapaaehtoiseksi yksilölliseen **haastatteluun**, jossa keskustellaan käsityksistäsi pajan ohjauksesta. Haastattelun avulla kartoitetaan, mitkä tekijät vaikuttavat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin. Haastattelu toteutetaan työpäiväsi aikana, eikä se vaadi sinulta valmistautumista etukäteen. Haastattelu kestää noin 1 tunnin. Haastattelu kestää noin 1 tunnin, ja se toteutetaan valintasi mukaan joko kasvokkain tai etäyhteydellä.

Voit ilmoittautua vapaaehtoiseksi **yhteiskehittelytilaisuuteen**. Yhteiskehittelytilaisuudessa kuvataan käytännöt, jotka tukevat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Kutsun yhteiskehittelytilaisuuteen pajan asiakkaat, pajoahjaajat, ohjauspalveluiden työntekijät, pajan palvelupäälliköt ja palvelujohtajan. Yhteiskehittelytilaisuus kestää n. 2 tuntia ja se järjestetään arkipäivänä kello 8 ja 16 välillä. Yhteiskehittelytilaisuuden ajankohta ja toteutuspaikka tiedotetaan myöhemmin.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta, eikä tutkimukseen osallistuminen ei maksa sinulle.

Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä tiedottaminen

Tutkimuksellinen kehittämistyöni on kuntoutuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö, ja se julkaistaan sähköisesti Theseus-tietokannassa. Lisäksi esittelen kehittämistyön tuloksia Omnian nuorten työpajalla, ja aiheesta kirjoitetaan blogipostaus Metropolian Rehablogiin.

Lisätiedot

Pyydän sinua tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkimuksellisesta kehittämistyöstä vastaavalle henkilölle.

Tutkijan yhteystiedot

Opinnäytetyön tekijä
Emma Salonen
sähköposti
puhelinnumero

Opinnäytetyön ohjaaja
Titteli:
Nimi:
Puh.
Sähköposti:

Mainos tutkimuksellisesta kehittämistyöstä työpajaohjaajille ja ohjauspalveluiden työntekijöille

Työpajaohjaajille ja ohjauspalvelun työntekijöille

Millaisia käsityksiä sinulla on pajan asiakkaiden ohjauksesta?

Mikä on mielestäsi vaikuttanut nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviin ohjauskäytäntöihin työpajan arjessa?

Mitä tarvitaan, jotta pajan ohjaus voisi hyödyttää pajan nuoria nykyistäkin paremmin?

Tule kehittämään Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä!

Olet lämpimästi tervetullut mukaan tutkimukselliseen kehittämistyöhöni! Työn tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä, eli nuorten saamaa ohjausta. Tässä työssä tavoitellaan nuorten asiakkaidemme parasta! Kehittämisessä olet tasa-arvoinen kehittäjäkumppani. Voit ilmoittautua minulle suoraan [vapaaehtoiseksi](#):

- Yksilölliseen haastatteluun ja/tai
- Yhteiskehittelytilaisuuteen

Sekä haastattelut että yhteiskehittelytilaisuus järjestetään arkipäivänä. Yksilöllinen haastattelu järjestetään keväällä 2020 valitsemassasi toimipisteessä tai etäyhteydellä, ja yhteiskehittelytilaisuus myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana. Yhteiskehittelytilaisuuteen kutsun pajan asiakkaat, pajaohjaajat, ohjauspalvelun työntekijät, palvelupäälliköt ja palvelujohtajan. Tilaisuudet ovat luottamuksellisia, eikä sinua voi tunnistaa lopullisesta aineistosta. Pyydän sinua ilmoittautumaan haastatteluun 24.5.2020 mennessä.

Lisätietoja oheisessa tiedotteessa ja minulta!

Emma Salonen, ohjauspalveluiden toimintaterapeutti
Kuntoutuksen ylempään amk-tutkinnon opiskelija
emma.salonen@omnia.fi
040-1267615

TIEDOTE TUTKIMUKSELLISESTA KEHITTÄMISTYÖSTÄ TYÖPAJAN PALVELUPÄÄLLIKÖILLE JA PALVELUJOHTAJALLE**OHJAUSKÄYTÄNTÖJEN KEHITTÄMINEN OMNIAN NUORTEN TYÖPAJOILLA****Pyyntö osallistua tutkimukseen**

Kutsun sinut kehittäjäkumppaniksi tutkimukselliseen kehittämistyöhöni, jossa kehitetään Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä. Olen arvioinut, että sovellut tiedontuottajaksi tutkimukselliseen kehittämistyöhön, koska työskentelet päällikkötasolla Omnian nuorten työpajalla ja näin ollen sinulla voi olla arvokkaita ajatuksia pajan ohjauskäytännöistä. Tämä tiedote kuvaa tutkimuksellista kehittämistyötä ja sinun osuutasi siinä. Mikäli haluat osallistua tutkimukselliseen kehittämistyöhön, voit ilmoittautua minulle suoraan. Voit myös halutessasi esittää minulle lisäkysymyksiä aiheesta.

Perehdyttyäsi tähän tiedotteeseen sinulla on mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta kehittämistyöstä.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voit keskeyttää tutkimukseen osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Mikäli keskeytät osallistumisesi tutkimukselliseen kehittämistyöhön ja peruutat antamasi suostumuksen, sinusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerätyt tiedot voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoitus ja tuotos

Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä. Tutkimuksellisen kehittämistyön tuotoksena on kuvaus uusista nuorten sosiaalista vahvistumista edistäväistä ohjauskäytännöistä Omnian nuorten työpajoilla.

Tutkimuksellisen kehittämistyön toteuttaja

Toimin tutkimuksellisen kehittämistyön vastuullisena tutkijana ja toteuttajana. Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä on laadittu sopimus Espoon koulutuskuntayhtymä Omnian ja Metropolia ammattikorkeakoulun välille.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Voit ilmoittautua vapaaehtoiseksi **yhteiskehittelytilaisuuteen**. Yhteiskehittelytilaisuudessa kuvataan käytännöt, jotka tukevat nuoren sosiaalista vahvistumista edistäviä ohjauskäytäntöjä. Kutsun yhteiskehittelytilaisuuteen pajan asiakkaat, pajaohjaajat, ohjauspalveluiden työntekijät, pajan palvelupäälliköt ja palvelujohtajan. Yhteiskehittelytilaisuus kestää n. 2 tuntia ja se järjestetään arkipäivänä kello 8 ja 16 välillä.

Kustannukset ja niiden korvaaminen

Osallistumisesta ei myöskään makseta erillistä korvausta, eikä tutkimukseen osallistuminen ei maksa sinulle.

Tutkimuksellisesta kehittämistyöstä tiedottaminen

Tutkimuksellinen kehittämistyöni on kuntoutuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö, ja se julkaistaan sähköisesti Theseus-tietokannassa. Lisäksi esittelen kehittämistyön tuloksia Omnian nuorten työpajalla, ja aiheesta kirjoitetaan blogipostaus Metropolian Rehablogiin.

Lisätiedot

Pyydän sinua tarvittaessa esittämään tutkimukseen liittyviä kysymyksiä tutkimuksellisesti kehittämistyöstä vastaavalle henkilölle.

Tutkijan yhteystiedot

Opinnäytetyön tekijä
Emma Salonen
sähköposti

Opinnäytetyön ohjaaja
Titteli:
Nimi:
Puh.
Sähköposti:

Yksilöllisen teemahaastattelun runko

Esittäytyminen ja suostumuslomakkeen allekirjoitus

Tutkimuksellisen kehittämistyön teoreettisen taustan, sytykekuvio) esittely ja keskeisimpien nuoren sosiaalista vahvistumista edistävien ohjauskäytäntöjen esittely.

1. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät vaikuttavat tietoteknisten taitojen opettamiseen yksilöllisesti tai ryhmässä?
 - Office-ohjelmat
 - Työpajakohtaiset ohjelmat

2. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät vaikuttavat erilaisten työtehtävien (yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, vaihtelevat tehtävät) toteutumiseen?

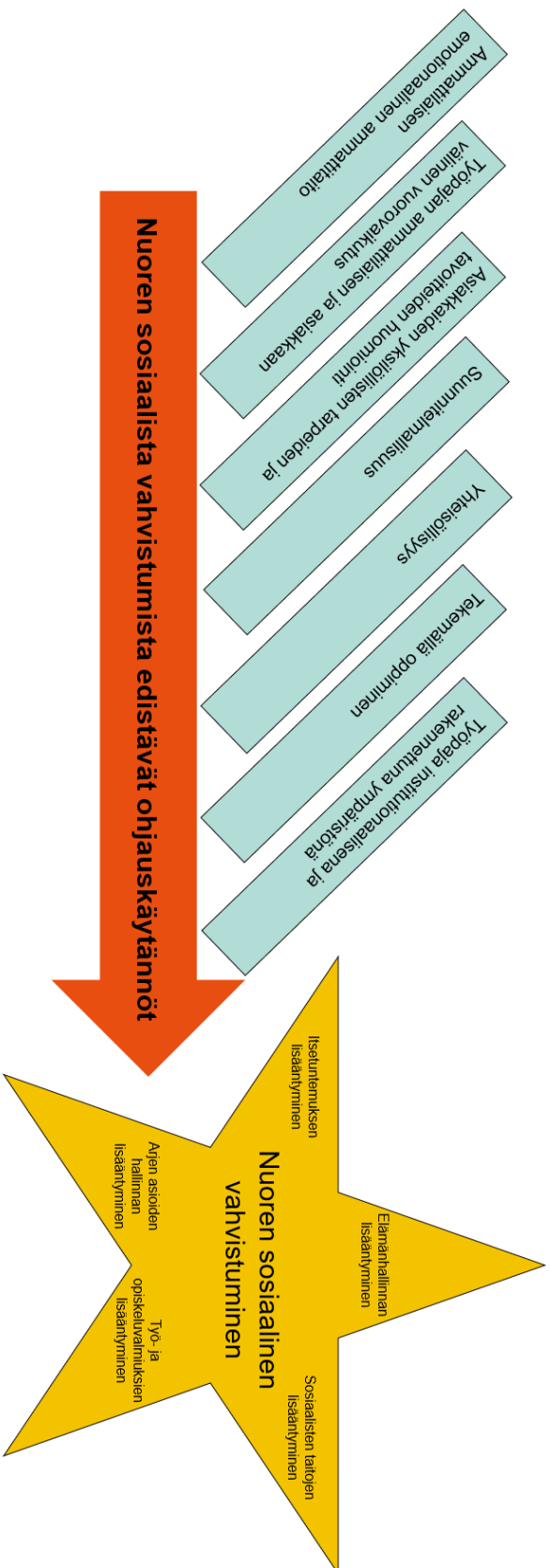
3. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät vaikuttavat yhdessä tekemisen toteutumiseen?
 - Ryhmiin osallistuminen
 - Yhteiset hetket työpajalla
 - Pajafoorumi

4. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät vaikuttavat tavoite- ja palautekeskustelujen toteutumiseen?
 - Nuorten yksilölliset suunnitelmat
 - Tavoite- ja palautekeskustelujen ilmapiiri
 - Tavoitteiden toteutumisen seuranta

5. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät vaikuttavat paja-ajan käyttämiseen työ- ja opiskelusuunnitelmiin?
 - Korttikoulutukset
 - Hakuryhmä
 - Yksilöllinen ohjaus
 - Tutustumiskäynnit oppilaitoksiin
 - Tutustumiskäynnit toisille työpajoille pajan sisällä
 -

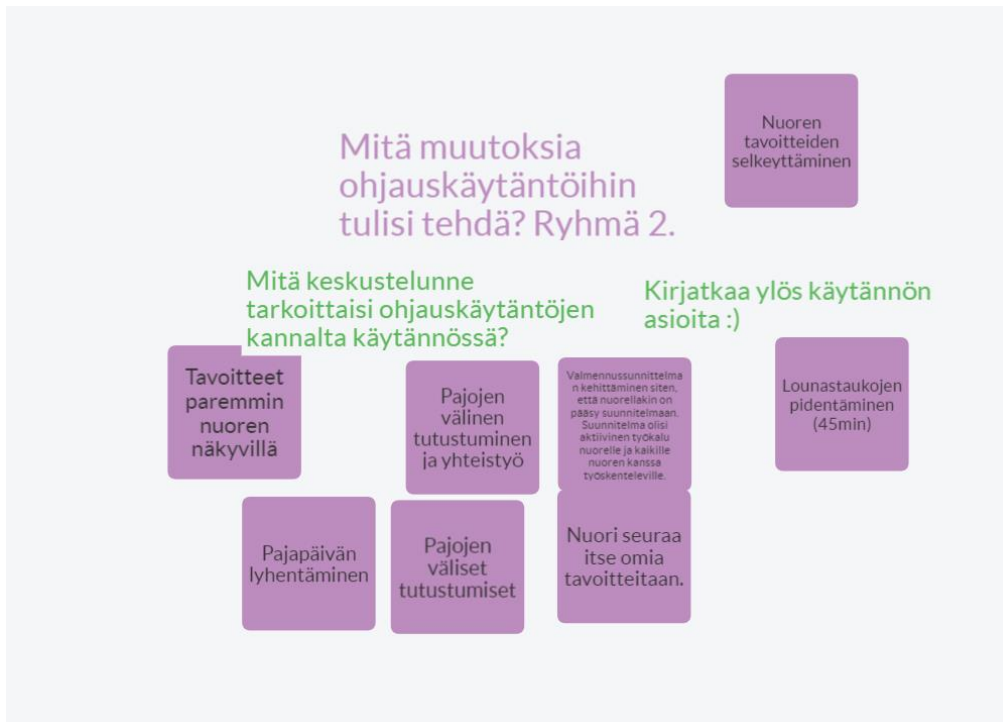
6. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät saatavilla olevan keskusteluavun toteutumiseen?
 - Yksilölliset keskustelut ohjaajien kanssa
 - "Laatuaika" pajaohjaajan kanssa
 - Ohjauspalveluiden eri ammattilaiset
 - Kontaktin ottaminen nuoriin
 - Nuorten huomiointi

7. Millainen käsitys sinulla on siitä, mitkä tekijät vaikuttavat kannustamisen ja palautteen antamisen arjessa toteutumiseen?
 - Kannustaminen
 - Rohkaiseminen
 - Palautteen antaminen
 - o Työtehtävät
 - o Poissaolot

Kuvio 4. Nuoren sosiaalisen vahvistumisen edistymisen työpajatoiminnassa, mukailien Saaristo 2011: 74 Lundborn & Mehtonen (2011: 11); Kuure 2015: 25; Hämmäläinen & Palo 2014: 24; Seppälä 2018: Liite 14; Kinnunen 2016: 20

Esimerkki aineistosta

Näyte aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Ohjauspalvelun työntekijä ja ohjaaja käyvät keskustelua nuorista	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Onnistunutta tavoitekeskustelua edeltää yksilövalmentajan ja pajaohjaajan keskustelu nuoren jaksosta	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Onnistunutta tavoitekeskustelua edeltää yksilövalmentajan ja pajaohjaajan valmistautuminen tavoitekeskusteluun	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Pajaohjaaja ja yksilövalmentaja yhdessä sopivat tavoite- ja palautekeskustelun ajankohdan	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Pajaohjaajan ja ohjauspalvelun työntekijän väliset palaverit	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Pajaohjaajilla on tieto nuoren tavoitteiden edistymisestä	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Tavoitteiden seuraamista helpottaa se, että yksilövalmentaja ja pajaohjaajat käyvät keskustelua nuorten tavoitteista heidän viikkopalaverissaan	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Tavoitteiden toteutumisen seurantaan vaikuttaa se, että pajaohjaaja ja yksilövalmentaja käyvät keskustelua nuoren tavoitteiden edistymisestä	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Työpajan ammattilaiset tekevät avointa yhteistyötä nuoren asioissa	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Työpajan ammattilaiset tekevät yhteistyötä	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Työpajan ammattilaiset tekevät yhteistyötä nuoren asioissa	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Yksilövalmentajan ja pajaohjaajien kyky sopia asioita vaikuttaa tavoite- ja palautekeskustelujen kalenterointiin	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Yksilövalmentajan ja pajaohjaajien keskusteluyhteys vaikuttaa tavoite- ja palautekeskustelujen kalenterointiin	Työpajaohjaajan ja yksilövalmentajan välinen yhteistyö	Ammattilaisten toimintatavat
Tietoteknisen avun saatavuus ohjaajilta vaikuttaa tietoteknisten taitojen opettamiseen	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Yksilövalmentajan ja pajaohjaajien paikalla olo sovitusti ja tavattavissa olo vaikuttaa tavoite- ja palautekeskustelujen kalenterointiin	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Nuoren voi olla helpompi jutella pajaohjaajan kanssa, koska tämä on koko ajan fyysisesti läsnä	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Nuorten poissaoloihin puuttuminen ja palautteen antaminen vaatii ohjaajan fyysistä läsnäoloa pajalla.	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Ohjaajien läsnäolo pajalla lisäsi turvallisuudentunnetta pajalla ja näin edisti työpajaryhmän yhteisöllisyyttä.	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Ohjauspalveluiden pajalla pyöriminen ja itsensä tutuksi tekeminen madaltaa nuoren kynnystä tulla (pyytämään apua).	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Ohjauspalvelun työntekijä ei ole läsnä pajan arjessa	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Ohjauspalvelun työntekijä on läsnä pajan arjessa	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Ohjauspalvelun työntekijät eivät ole paikalla esim. poissaolojen ja koulutusten vuoksi.	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Pajaohjaajan läsnäolo	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Ryhmähengen luominen vaatii ohjaajalta fyysistä läsnäoloa työpajalla.	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat
Se, että nuoret tuntevat yksilövalmentajan, vaatii läsnäoloa nuorten paja-arjessa.	Ohjaajan fyysinen läsnäolo työpajan arjessa	Ammattilaisten toimintatavat

Suostumus tutkimukselliseen kehittämistyöhön osallistumisesta

Tutkimuksellisen kehittämistyön nimi: Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjen kehittäminen

Tutkimuksellisen kehittämistyön toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, Emma Salonen, puhelinnumero ja sähköpostiosoite. Ohjaajina toimivat Nea Vänskä, puhelinnumero ja sähköpostiosoite ja Pekka Paalasmaa, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on kehittää Omnian nuorten työpajojen ohjauskäytäntöjä.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

Allekirjoitus: _____

Nimenselvennys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteenä jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteenä ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.